

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΒ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1975 | ΑΡΙΘ. 5-6

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1975

ΩΣ ΜΗΝΥΜΑ

ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. Τὴν προαιώνιον βουλήν τοῦ Θεοῦ ἀπεκάλυψε τῇ Παναγίᾳ Παρθένῳ ὁ ἀπὸ Θεοῦ πεμφθεὶς ἀρχάγγελος Γαβριήλ, εἰπὼν εἰς αὐτήν: «Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ!»! Καὶ διὰ τοῦ ἀσπασμοῦ τούτου εὐηγγελίσαστο τῇ Παρθένῳ Μαρίᾳ τὴν Θεῖαν σύλληψιν καὶ γέννησιν δι' αὐτῆς τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος καὶ Λύτρωτοῦ τοῦ κόσμου! Μέγα θαῦμα, ἐκφεῦγον τὴν ἀνθρωπίνην κατάληψιν! Ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀκατάληπτος καὶ ἀπερινόητος Θεός, τίκτεται ἐκ Παρθένου! Ὁ ἔχων θρόνον τὸν οὐρανὸν καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν, χωρεῖται ἐν τῇ μήτρᾳ γυναικός, καὶ μάλιστα Παρθένου! Καὶ τοῦτο τὸ μέγα καὶ μυστηριώδες θαῦμα γίνεται τῇ ἐπελεύσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῇ ἐπισκιάσει τῆς παντοδυναμίας τοῦ Ἑψίστου Θεοῦ!

2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς εἶναι μυστήριον, ἀλλὰ καὶ ἀποκάλυψις. Μυστήριον ἢ κένωσις τοῦ Θείου Λόγου καὶ μυστήριον ἢ ἀφραστός σύλληψις Αὐτοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένου! Ἡ κνοφορία μυστηριώδης, ἀλλ' ἡ Θεῖα Γέννησις ἀποκαλυπτικὴ καὶ σωτηριώδης! Σαρκοῦται ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἔρχεται ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τρωθεῖσαν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ! Ἐ-

νοχος ἐνώπιον τῆς θείας δικαιοσύνης σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης. Ἄλλ' ὁ Εὐαγγελισμὸς γίνεται τὸ προμήνυμα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου δυσπεριγράπτων παθημάτων τοῦ Θεανθρώπου, τοῦ παναγιωτάτου Θύματος, τοῦ ἀθώου καὶ δικαίου, διὰ τὴν λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου!

*

3. Ἡ 25 Μαρτίου μηνύματα φέρει τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας! Μηνύματα φέρει χαρμόσυνα τῆς παγκοσμίου σωτηρίας. Διὰ δὲ τὸν Ἑλληνισμὸν μηνύματα ἔφερον ἐλευθερίας εἰς τὸ κατακείμενον ὑπὸ τὸν ἐπαχθέστατον ζυγὸν δουλείας ἡμέτερον Ἔθνος! Καὶ σήμερον ὁ Εὐαγγελισμὸς πεποίθαμεν ὅτι θὰ φέρῃ τὸ μέγα μήνυμα ἀποδόσεως δικαιοσύνης εἰς τὸ βαναύσως ἀδικούμενον Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ποσάκις τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν κατεπατήθησαν κατὰ τὴν ἱστορικὴν του διαδρομὴν! Ποσάκις ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν εὐρέθη εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην ν' ἀγωνισθῇ ἄχρι θανάτου διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐθνικῶν του δικαίων, τὰ ὅποια βάρβαροι καὶ ἀδίστακτοι λαοὶ κατεπάτησαν καὶ περιεφρόνησαν! Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι πάντες οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνισμοῦ διεξήχθησαν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν βα-

ναύσως τρωθέντων ἐθνικῶν του δικαίων. Καὶ διότι ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπίστευεν ἐπὶ τὸ δίκαιον τῶν ἀγώνων του κατὰ τῆς ἀδίκως προκληθείσης ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν ἀπαραγράπτων ἐθνικῶν του δικαίων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πίστις του αὐτῆ προσέδιδεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του βραχίονας τὴν τεραστίαν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις ἐχαλύβδωνε τὴν ψυχὴν του μετὰ τὴν σιδηρὰν καὶ ἀκλόνητον θέλησιν, ἥτις μόνῃ ἐδημιούργησε πάντοτε τὰ ἱστορικὰ ἐκεῖνα θαύματα τῆς νίκης καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἀξιοθαύμαστα ἡρωικὰ τρόπαια κατὰ τῶν ἰσχυροτέρων του! Τὸ αὐτὸ καὶ νῦν προσδοκῶμεν!

4. Καὶ ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται. Εὐρισκόμεθα νῦν ἐνώπιον μιᾶς ἀπιστεύτου πλεκτάνης τῆς ἀμοραλιστικῆς διεθνοῦς διπλωματίας, ἥτις βαναύσως καὶ ἀσυστόλως περιφρονεῖ καὶ καταπατεῖ πᾶσαν ἐννοίαν ἠθικῆς καὶ δικαίου ἐναντι τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου Κύπρου καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ γενικώτερον! Μὲ ψυχρὰν, ἵνα μὴ εἶπω πεπωρωμένην, τὴν συνειδήσιν μεγάλαι εἰς πολεμικὴν ἰσχὺν δυνάμεις παίζουσι τὸν ρόλον φίλων καὶ συμμάχων ἡμῶν! Ἄνευ οὐδενὸς ἠθικοῦ ἔρματος, μετὰ μόνῃ τὴν σκέψιν καλύψεως ἰδίων πολιτικῶν ὠφελημάτων, καταπροδίδουσι τὸν ἔνδοξον Ἑλληνισμὸν τῆς Κύπρου καὶ περιφρονοῦσι πᾶν ὅ,τι ἡ Ἑλλάς χάριν αὐτῶν εἰς θυσίας καὶ αἷμα συνεισέφερον εἰς τε τὸ ἀπώτερον καὶ τὸ ἐγγὺς ἡμῶν παρελθόν. Ἠθικὸν σκότος, πεπωρωμένοι συνειδήσεις, δυσπερίγραπτοι διπλωματικαὶ συνωμοσίαι, παντὸς εἴδους ἀνήθικα τεχνάσματα, ἔστιν ὅτε κολακευτικαὶ θωπεῖαι καὶ λόγοι δῆθεν παρηγορητικοί, στάζοντες τὸ δηλητήριον τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, γεμίζουσι καθ' ἑκάστην τοὺς ἑλληνικοὺς αἰθέρας. Ἡμεῖς δέ, ὅσον καὶ ἂν θέλωμεν, ἵνα βύσωμεν τὰ ὦτα διὰ νὰ προφυλάξωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰ ψεύδη τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν θωπειῶν καὶ μάλιστα διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὰ δηλητηριώδη βέλη τῆς προπαγάνδας των πρὸς διάσπασιν ἡμῶν καὶ καταμερισμὸν τῆς ἐθνικῆς μας ἐνότητος, ἀδυνατοῦμεν οἱ ἀφελεῖς νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὰ ὅσα οἱ δῆθεν φίλοι, προστάται καὶ σύμμαχοι ἡμῶν (;) τεκταί-

νονται προδοτικῶς καθ' ἡμῶν, τῆς μικρᾶς, ἀλλ' ἐνδόξου Ἑλλάδος!

*

5. Σπανίως ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν ἱστορικὴν τῆς διαδρομὴν συνήνητησε τὴν ἀπὸ μέρους φίλων καὶ συμμάχων τηλικαύτην ἀδικον, ἀνήθικον καὶ προδοτικὴν ἐγκατάλειψιν, οἷαν σήμερον ἀντικρῦζει ἀπὸ ἐκείνου, ὑπὲρ τῶν ὀποίων τόσον αἷμα ἐσχάτως ἔχυσε καὶ εἰς τόσας θυσίας ὑπεβλήθη. Οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ ἠθικὴ καὶ τὸ δίκαιον κατεπατήθησαν κατὰ τοιοῦτον βάνουσον καὶ ἀσυγκίνητον τρόπον, ὅσον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ἐν ὄψει τῶν μεγάλων κινδύνων, ἐν μέσον ἀμύνης ἔχομεν. Νὰ συσπειρωθῶμεν περὶ τὴν ὑπεύθυνον πολιτικὴν μας ἡγεσίαν. Διαισθανόμενοι τὴν ἐπερχομένην λαίλαπα, νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς συνένωσιν καὶ σύσφιγξιν καὶ συσπείρωσιν τοῦ Πανελληνίου, ὥστε ν' ἀποδείξωμεν εἰς πάντας, ὅτι εἴμεθα ἔτοιμοι ψυχικῶς καὶ ἠνωμένοι πνευματικῶς διὰ νὰ ἀποδυθῶμεν ἐν ὁμοθυμίᾳ εἰς οἰανδήποτε θυσίαν, διὰ νὰ ὑπερασπίσωμεν τὰ ἀπαραράγραπτα δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ Ἕλληνες ἔχομεν ὁμολογουμένως σπανίας ἀρετὰς καὶ ψυχὴν αἰθεροβάμονα καὶ γενναίαν. Ἐν τούτοις πολλάκις ἀφίνομεν ἑαυτοὺς μετ' ἐπιπολαιότητος νὰ γίνωμεν ὄργανα τῶν ξένων προπαγανδῶν, ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ἑθνικῆς μας ἐνότητος. Οἱ Ἕλληνες, παρὰ τὴν ὀρθολογικότητά μας καὶ τὴν διαλεκτικότητά μας, οὐχ ἤττον εὐκόλως εἰσακούομεν τοὺς ψιθυρισμοὺς. Εὐκόλως δεχόμεθα τὰ τεχνηέντως σερβιριζόμενα ὡς ἰδεολογικὰ ρεύματα καὶ εὐκόλως παρασυρόμεθα εἰς ἐπιπολαιότητος καὶ διχογνωμίας καὶ ἀκρότητος καὶ οὐχὶ σπανίως εἰς διχοστασίας, λίαν ἐπικινδύνους διὰ τὸ Ἔθνος!

6. Ἀπαξάπαντες ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ ἐν μιᾷ καρδίᾳ, ὡς ἐνστερνωθῶμεν τὴν ὑπερτάτην ἐπιταγὴν τῆς κινδυνευούσης Πατρίδος. Τὴν ἐπιταγὴν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος! Μόνῃ ἡ ἐθνικὴ ἐνότης δύναται νὰ μᾶς ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὸν ἐχθρικὸν κλοιὸν ποὺ μᾶς περιβάλλει σήμερον. Μόνῃ ἡ ἐθνικὴ ἐνότης προάγει καὶ ἀνυψοῖ καὶ δοξάζει καὶ ἀπαθανατίζει τοὺς Ἕλληνας. Μόνον διὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος οἱ Ἕλληνες πάντοτε ὅ,τι μέγα καὶ ὑψηλὸν ἔπρα-

ξαν, τὸ ἐπέτυχον. Μόνον διὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνό-
τητος καὶ ἐδοξάσθησαν αἰέποτε καὶ ἐθαυ-
μάσθησαν καὶ ἐμεγαλοῦργησαν καὶ ἐτιμή-
θησαν καὶ ἀπέδειξαν ἥρωικά μεγαλοουργή-
ματα ἀνώτερα τῆς φυσικῆς των δυνάμεως.
Ἐὰν θέλωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν σημερινὴν
πρόκλησιν ὁ Ἑλληνισμὸς νὰ μεγαλοουργήσῃ,
οἱ πάντες ἄς ἐνστερνισθῶμεν τὸ ὕψιστον ὑπὲρ
τῆς Πατρίδος καθῆκον, πῶς δηλ. νὰ ἐπιτύ-
χωμεν τὴν ἐθνικὴν ἐνότητα! Πάν-
τες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι παύσωμεν διαι-
ροῦντες τὰ πλήθη καὶ κατατρίβοντες τὸν νοῦν
καὶ τὰς σκέψεις καὶ τὰς ὁρμὰς καὶ ἐπιδιώξεις
ἡμῶν εἰς ἐπιζήμια καὶ ἐθνοφθόρα καιροσκο-
πικὰ συνθήματα. Πάντες, ἄρχοντες καὶ
ἀρχόμενοι, ὡς τὸ ὕψιστον καὶ ἱερώτατον
πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον ἄς θεωρῶμεν
τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὴν ἀγά-
πην πρὸς τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν, τὴν
ἀγάπην πρὸς ὅλους, ὅπουδήποτε γῆς, ὅσοι
ὁμολογοῦν μεθ' ἡμῶν τὴν Ἑλλάδα Πατρίδα
των καὶ εἶναι ἔτοιμοι χάριν αὐτῆς καὶ τὸ αἷμά
των νὰ χύσουν. Ἀπαξάπαντες ἄς ἐνστερ-
νισθῶμεν τὸ μέγα τῆς Ἱστορίας μας δίδαγμα,
τὸ ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ἀπορ-
ρέον, καὶ ἄς ἐπιδιώκωμεν, ὅπως ἐν τῇ σφαίρα
ἕκαστος τῆς δράσεώς του ἐπιδρᾷ πρὸς ἐξασ-
φάλισιν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, ὡς
τοῦ μόνου σωτηριώδους μέσου διὰ τὴν ἀσφά-
λειαν καὶ ἡμῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν μας Κυ-
πρίων καὶ τῶν τέκνων μας καὶ τῆς φιλτά-
της Πατρίδος ἡμῶν.

*

7. Ἠνωμένοι καὶ ἀρραγεῖς, ἄς βαδίσω-
μεν τὴν τεθλιμμένην ὁδόν, ἣν διήνοιξαν εἰς
ἡμᾶς οἱ κατ' εὐφημισμὸν φίλοι καὶ σύμ-
μαχοί μας, ἀνοηταίνοντες! Ἡ Ἑλλάς μετὰ τὴν
πολυνησίαν τῆς μετὰ τὰ ἀπειράριθμα ἀσφαλῆ
λιμάνια τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ τῆς ὀχυρά μετὰ τὴν
ἀπὸ Θεοῦ ὀμφαλικὴν τοποθεσίαν τῆς ἐντὸς
τοῦ μεσογειακοῦ χώρου, ἀποτελοῦσα τὸν σύν-
δεσμον τριῶν ἡπείρων, ἀποβαίνει τὸ ἀνεκτί-
μητον καὶ μοναδικὸν ὀχυρόν, πρὸ τοῦ ὁποίου
θραύονται πᾶσαι αἱ ἐπιβουλὰὶ τῶν οἰωνδήποτε
καὶ ὀσωνδήποτε ἰσχυρῶν ἀντιπάλων τῆς. Ἀρ-
κεῖ ἡ ἐθνικὴ ἐνότης νὰ εἶναι εἰλι-
κρινῆς καὶ πλήρης. Ἐνότης ψυχικὴ καὶ
ἰδεολογικὴ. Ἐνότης πολιτικὴ, ἐκκλησια-

στικὴ, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων. Ἐνότης
τάξεων, ἐπαγγελμάτων, νέων, γερόντων, ἀν-
δρῶν καὶ γυναικῶν. Ἐνότης ἐθνικῆς
πάντων, ἥτις μόνη δύναται νὰ δικαιώσῃ ἡμᾶς
εἰς τοὺς ἐν ὄψει ἀγῶνας ἡμῶν ὑπὲρ τῶν δι-
καίων τοῦ ἀδελφοῦ Κυπριακοῦ Ἑλλη-
νικοῦ στοιχείου καὶ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς
Φυλῆς μας. Ἰδοὺ, καλούμεθα καὶ πάλιν νὰ
ταυτίσωμεν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τρωθείσης
δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγ-
ελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἡμεῖς ἐν
τῇ ἐθνικῇ ἐνότητι, ἀσφαλῶς θὰ εὐ-
λογηθῶμεν ἀπὸ Θεοῦ καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν τὸ
μῆνυμα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ν' ἀποβῇ
σωτηριῶδες διὰ καινῆς τινος κυοφορίας καὶ
διὰ μέσου πολλῶν ἴσως παθημάτων, θὰ ἐπι-
τύχωμεν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τρωθείσης
δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς φιλ-
τάτης καὶ ποθητῆς εἰρήνης, ὡς τῆς ὑψί-
στης ἐπιτεύξεως καταλλαγῆς ἡμῶν μετὰ τοῦ
παντοδυνάμου Θεοῦ, μόνου δοτῆρος παντὸς
ἀγαθοῦ, ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαί-
ου στηριζομένου.

8. Ἠνωμένοι καὶ ἀρραγεῖς, ὡς μία ψυ-
χὴ καὶ μία καρδία οἱ Πανέλληνες, θὰ δυνά-
μεθα νὰ φάλλωμεν «τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ
τὰ νικητήρια» διὰ τῆς ἀποκαταστά-
σεως τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τοῦ τό-
σα δεινὰ ὑφισταμένου σήμερον, τοῦ ζῶντος ὡς
πρόσφυγος ἔξω τοῦ ληστρικῶς καταληφθέν-
τος οἴκου του, καὶ διὰ τῆς στερεώσεως τῶν
ἱστορικῶν ἐθνικῶν ὀρίων τῆς Ἑλληνικῆς Πα-
τρίδος καὶ τῆς ἐξουθενώσεως πάσης ἔξωθεν
ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς! Νέοι τῆς Ἑλλάδος!
Τὸ καύχημα καὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος! Εἰς
ὑμᾶς ἀνήκει τὸ Ἔθνος καὶ εἰς τὰς χεῖράς σας
ἐναποτίθεται ἡ σωτηρία τῆς Πατρίδος! Παύ-
σατε διαιρούμενοι, ὀχλοῦντες καὶ ὀχλούμενοι.
Οὕτω καιρὸς δι' αἰτήματα, ὀσονδήποτε ὀρθὰ
ἢ δίκαια. Σήμερον ἀγῶνες ἐθνικοὶ προσκα-
λοῦσιν ἡμᾶς! Οἱ πάντες ἴσως κληθῶμεν νὰ
διέλθωμεν, ὡς οἱ τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ, διὰ
πυρός! Πολλὰ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων! Ἄλλ'
ἢ φλόξ οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει
φαῦει τὸν δίκαιον! Ὁ Θεὸς ὑπερασπίζεται
τὸν δίκαιον καὶ σώζει τὸν ἀδικούμενον! Ὁ
ταπεινὸς Δαυὶδ, πιστεύων εἰς τὸν Θεὸν καὶ

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΑΥΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Α'

«Σεβασμιώτατοι,
Θεοφιλέστατοι,
Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε,
Σεβαστοί Πατέρες,
Κύριε Πρύτανη,
Κύριε Κοσμητήτορ,
Κύριοι συνάδελφοι,
'Απαρητοί φοιτηταί,

Τὸ πολὺπλευρον καὶ πολὺπτυχον τῶν προβλημά-
των τῆς σημερινῆς νεολαίας συναρτᾶται στενῶς πρὸς
τὸ βάθος καὶ πλάτος τῆς ἐννοίας τῆς νεότητος. Ἡ ἐνοια
αὕτη δὲν εἶναι τι στατικὸν καὶ σαφῶς καθωρισμένον,
ἀλλ' ἔχει δυναμικὸν καὶ πολυδιάστατον χαρακτήρα.
Ὁ δυναμικὸς οὗτος χαρακτήρ δὲν κατοπτρίζεται μόνον
εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν ἐπόψεων (λ.χ. βιολογικῆς, ψυχο-

* Εἰσήγησις γενομένη τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου 1975 κατὰ τὴν
ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Φωτίου τοῦ Μεγάλου ὁργανωθεῖσαν
ὑπὸ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος σύσκεψιν τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ
τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
'Αθηνῶν. Τῆς συσκέψεως αὐτῆς, ἥτις ἐγένετο ἐν τῷ παρὰ τὴν
'Ι. Μονὴν Πεντέλης Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Ἀθηνῶν, ἔλαβον ἐνε-
ργὸν μέρος καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι (κληρικοὶ καὶ λαϊκοί).

ἐπικαλούμενος Αὐτόν, ἐσώθη ἐκ τῶν πολυα-
ρίθμων καὶ ἰσχυρῶν ἐχθρῶν του. Διὸ καὶ ἀνε-
φώνει:

«ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ Κύριος,
καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν Αὐτοῦ
καὶ ἀπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν
αὐτούς,
καὶ ἀστραπὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς»
(Βασιλ. Β' 22,14).

Ὁ Δαυὶδ κατενίκησε τὸν Γολιάθ! Καὶ
ἡμεῖς θὰ νικήσωμεν, πεποιθότες ἐπὶ τὸν Θεόν,
«ὅτι Αὐτὸς ἐκδικάσῃ τοὺς ἀδικοῦντας»
ἡμᾶς! Εἰ δὲ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

9. Τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεο-

λογικῆς, νομικῆς, παιδαγωγικῆς, αἰσθητικῆς, κοινω-
νιολογικῆς), ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξετάζεται ἡ νεότης:
ἐπὶ πλέον γίνεται φανερὸς καὶ εἰς τὸ ὅτι ἡ νεανικὴ ἡλι-
κία ἔχει ποικιλίαν ἐπὶ μέρους ἀλληλοδιαδόχων φάσεων
καὶ σταδίων, ὡς καὶ πολυμορφίαν ψυχικῶν καὶ πνευ-
ματικῶν ἀντιδράσεων¹. Δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς
ποικιλίας τῶν ψυχολογικῶν τύπων, ψυχροσυνθέσεων
καὶ ἰδιοσυγκρασιῶν τῶν νέων², ἥτις ἀπαιτεῖ παιδαγω-
γικὴν καὶ ποιμαντικὴν ἐξατομίκευσιν. Ἡ ποικιλομορ-
φία ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γένου.

1. A. Gruber, Jugend, Lexikon für Theologie und
Kirche², τόμ. 5, Freiburg 1960, στ. 1180-1181. U. Lehr,
Jugendalter: Psychologischer Aspekt, ἐν Lexikon der Päd-
agogik, Neue Ausgabe, τόμ. 2, Freiburg-Bassel-Wien
1972, σελ. 338-339.

2. Περισσότερα σχετικῶς ἰδὲ ἐν τοῖς ἐξῆς ἔργοις: Θεοφ.
Βορέα, Ψυχολογία, Ἀθῆναι 1933, σελ. 393 ἐξ. Σπ. Κα-
λιὰφα, Χαρακτήρες ἢ ψυχολογικοὶ τύποι, Ἀθῆναι 1935. Εὐαγ-
γέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμὸς, Ἀθῆ-
ναι, 1951, σελ. 161-168. Ψυχιάτρον, Ψυχολογικαὶ βᾶ-
σεις ἀγωγῆς, περ. «Ἀκτῖνες», ἔτος 1941, σελ. 14 ἐξ. W. A-
rnold, Person, Charakter, Persönlichkeit³, Göttingen
1969. C. G. Jung, Psychologische Typen⁶, 1949. E. Kre-
schmer, Körperbau und Charakter²³, Berlin 1967. E.
Spranger, Lebensformen⁷, 1930. W. H. Scheldon,
The Varieties of Human Physique, New York 1940. Τοῦ
αὐτοῦ, The Varieties of Temperament, 1942. Werner
Jentsch, Handbuch der Jugendseelsorge (Geschichte-
Theorie-Praxis). Teil IIIa, Gütersloh 1973, σελ. 41 ἐξ.

τόκου πανηγυρισόμεν καὶ ἐφέτος ψυχικῇ ἡ-
ρεμία καὶ ἐν εἰρήνῃ. Πεποιθότες ἐπὶ τὸ μέγα
μυστήριον τῆς διὰ τῆς Παρθένου σαρκώσεως
τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ψάλλωμεν καὶ
ἡμεῖς τὰ εὐχαριστήρια εἰς τὴν ἁγίαν Παρ-
θένον, ὡς ἔχουσιν τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
καὶ ὡς μεσίτριαν, δυναμένην νὰ ἐλευθερώσῃ
ἡμᾶς ἐκ τῶν παντοίων κινδύνων, οὓς καθ'
ἡμῶν ἐπεσώρευσε ὁ ἐσμός τῶν ἐπιβούλων
ἐχθρῶν τῆς ἀδικουμένης Ἑλληνικῆς Πατρίδος
ἡμῶν! Διὰ Σοῦ, ὦ Παρθένε, πέρας ἡ ἐλπίς
τῆς νίκης ἡμῶν δέχεται τὴν σήμερον περί-
λαμπρον ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ!
Χαῖρε, λοιπόν, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ
Σοῦ καὶ τῇ μεσιτείᾳ Σου εἶθε καὶ μεθ' ἡμῶν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Κύριον γνώρισμα τῆς νεανικῆς ἡλικίας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἀστάθεια. Πνευματικαὶ τάσεις, ἐνθουσιασμοί, ρομαντισμοί, μυστικισμοί συνδυάζονται μετὰ παντὸς εἴδους παρεκτροπῶν. Ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ αὐτοῦ νέου παρουσιάζονται πλεῖσται ἀντιθέσεις. Οὗτος ἄλλοτε εἶναι τολμηρὸς καὶ ἄλλοτε δειλός· παρουσιάζει ἄλλοτε ἔντονον ἰδεαλισμὸν καὶ ἄλλοτε ἐξ Ἰσου ἔντονον κυνισμὸν, ἄλλοτε ἀγγελικὴν πνευματικότητα καὶ ἄλλοτε ζωώδη αἰσθησιασμὸν· ἄλλοτε εἶναι σχιζοειδῆς καὶ ἐνδοστρεφῆς καὶ ἄλλοτε ἐξωστρεφῆς καὶ κυκλόθυμος³. Ἡ πυρετώδης δράσις τοῦ νέου διακόπτεται πολλὰκις ὑπὸ παραδόξων περιόδων νευρικότητος καὶ ραθυμίας. Τὴν ἔκρηξιν τῆς δράσεως ἀκολουθεῖ κατὰπτωσις δυνάμεων καὶ τὴν ὑπερβολικὴν ἐνεργητικότητα ἀπόλυτος ἀδράνεια⁴.

Ἡ ψυχικὴ αὕτη ἀναρχία καὶ ρευστότης, ἡ σύγκρουσις τῶν ἑτεροειδῶν καὶ ἀνομοίων στοιχείων δὲν εἶναι τι ἀνεξήγητον. Αἱ διακυμάνσεις εἰς τὴν ζωὴν τῶν νέων εἶναι φυσιολογικαὶ καὶ οὐχὶ ἀπροσδόκητοι⁵. Ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν «κατασκευασματικὴν ὑφήν» τῆς ἐξελλίξεως τῆς νεανικῆς ψυχῆς⁶· εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐκκολάψεως καὶ ἀνθήσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐν τῷ νέῳ κινητοποιήσεως καὶ συγκρούσεως τῶν ἐνεργῶν δυνάμεων τῆς κληρονομικότητος, ἕνεκα τῆς ὁποίας χιλιάδες φωνῶν τῶν παρελθόντος ἀντηχοῦν ἐντὸς αὐτοῦ⁷ καὶ τῶν ἐνεργῶν ὑποσυνειδητῶν ἢ συνειδητῶν δυνάμεων τοῦ ἐγῶ του, ὡς διεπλάσθη τοῦτο διὰ τῶν ἐπιδράσεων τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. Οὕτως ὁ νέος καλεῖται νὰ γίνῃ διαιτητῆς τῆς μεγάλης συρράξεως, ἣτις διαδραματίζεται ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ μίαν ἰσορροπίαν, διὰ νὰ μὴ ναυαγήσῃ εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς⁸. Ἡ πάλῃ αὕτη γίνεται δραματικώτερα, ὅταν συνδέεται μετὰ τῶν ἐκ τῆς ἀφυπνήσεως τῆς σεξουαλικῆς ροπῆς προκαλουμένων ἐσωτερικῶν συγκρούσεων καὶ ψυχικῶν τραυματισμῶν⁹.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ψυχικῆς αὐτῆς ρευστότητος παρατηρεῖται ἀνάπτυξις ὑπερκριτικοῦ καὶ σκεπτικιστικοῦ πνεύματος. Ἡ διάνοια ἀποκτᾷ νέους ὀρίζοντας καὶ ἐπιβάλλει εἰς πάσας τὰς ἐντυπώσεις νὰ διέλθουν διὰ τοῦ ἰδικοῦ της φίλτρου καὶ «κοσκίνου». Ἀφυπνίζεται ἡ ὁρμὴ πρὸς ἀνεξαρτησίαν, αὐτοκαθορισμὸν, αὐτοδιαμόρφωσιν, αὐτοπροσδιορισμὸν καὶ αὐτοκυβέρνησιν¹⁰.

3. Στέλιου Ἐμμ. Παπαδάκη, Ἡ μελλοντικὴ μας ἀγωγὴ (Ἵποβολές), Ἀθήνα 1947, σελ. 33-34. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία, Ἀθήναι, 1949, σελ. 9-10.

4. Χάνφορντ Βάρο, Ἡ νεανικὴ ἡλικία, μτφρ Μ. Γ. Μηχαλιδοῦ, σελ. 13.

5. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 15.

6. Eduard Spranger, Ψυχολογία τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, μτφρ. Ν. Ἰ. Λούβαρι, Ἀθήναι, 1926, σελ. 370.

7. Χάνφορντ Βάρο, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 11.

8. Στέλιου Παπαδάκη, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 45.

9. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 10.

10. Δημητρίου Ν. Μωραίτου, Ὁρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγὴ, ἐν Ἀθήναις 1935, σελ. 128. Γεωργίου Θ. Σακελλάρου, Ψυχολογία τοῦ ἐφήβου, Ἀθήναι, 1939, σελ. 266.

Ἡ ὁρμὴ αὕτη, ἐὰν δὲν χαλιναγωγηθῇ ἐντὸς τῶν προπόντων ὀρίων, δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον τῆς ἀναπτύξεως τῆς «ὑβρεως», τῆς ὑπεροφίας, τῆς αὐτοπεποιθήσεως, τῆς κομπορημοσύνης, τῆς εἰκονοκλαστικῆς καὶ ἐπαναστατικῆς ὁρμῆς, τοῦ πνεύματος τῆς ἀποστασίας, ὅπερ ζητεῖ αὐτοτέλειαν, αὐτονομίαν καὶ χειραφεσίαν ἐκ τῶν παραδεδεγμένων ἀξιών καὶ ἰδεῶν τῶν προγενεστέρων γενεῶν¹¹, ἐκ τῆς μεταφυσικῆς καὶ θρησκευτικῆς σφαίρας. Οὕτως οἱ νέοι εἶναι δυνατὸν νὰ κλονισθοῦν εἰς τὴν πίστιν καὶ νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς κατάστασιν πλήρους ἀγνωστικισμοῦ καὶ ἀδιαφορίας ἢ καὶ εἰς πλήρη ἐνσυνειδητὸν ρῆξιν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς διανοίας συνδέεται καὶ πρὸς ἕτερον σοβαρὸν εἰδολογικὸν στοιχεῖον τῆς νεανικῆς ψυχῆς. Ὁ νέος, παρὰ τὰς ἀσυνεπείας, ἐσωτερικὰς ἀντιθέσεις καὶ πολυποικίλους ἐκφάνσεις τῆς πολυπλευροῦ προσωπικότητός του ἔχει τὰσιν πρὸς ἐνοποῖησιν τῆς φοβιζούσης πολυμορφίας, πρὸς ἀναζήτησιν ἐνὸς ἀπολύτου ἰδανικοῦ, ὅπερ θὰ ἐνοποιήσῃ καὶ κατευθύνῃ πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς του. Ὁ νέος ζητεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ ἐν ἰδεῶδες καὶ μίαν ἀξίαν, ἣτις θὰ εἶναι ἀνωτέρα πάντων τῶν λοιπῶν ἰδανικῶν. Ἀφιεροῦται ὀλοφύχως εἰς τὴν ὑπεραξίαν ταύτην καὶ πρὸς χάριν αὐτῆς εἶναι καὶ ἔτοιμος νὰ θυσιασθῇ. Ὅταν οἱ νέοι ἀφιερῶσυν τὴν ζωὴν των εἰς ἐν ἰδεῶδες, εἰς τὸ ὅποιον ὑποτάσσουν πάντα τὰ ἄλλα, γίνονται ἀπόλυτοι, ἐνθερμοὶ καὶ ἐνθουσιῶδεις στρατιῶται τοῦ ἰδανικοῦ αὐτοῦ. Ἀγαποῦν τὴν ἄκαμπτον εὐθυγραμμίαν, τοῦθ' ὅπερ ὀδηγεῖ αὐτοὺς εἰς τὸν ριζοσπαστισμὸν. «Οἱ νέοι εἶναι ριζοσπαστικοί, διότι γινώσκουν μόνον τὴν εὐθειαν καὶ τὴν κάθετον γραμμὴν, ἀγνοοῦν δὲ τελείως τὴν τεθλασμένην καὶ τὴν καμπύλην καὶ ἐκζητοῦν πάντοτε τὸ ἀπόλυτον, οὐχὶ δὲ τὸ σχετικόν. Εἶναι ἀνίκανοι εἰς προσαρμογὴν, εἶναι ἀνεπιτήδευτοι εἰς συμβιβασμὸν»¹². Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται διατὶ πολλοὶ νέοι πλέκονται εἰς τὰ δίκτυα τῶν θεωριῶν τοῦ διαλεκτικοῦ καὶ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῶν κομμουνιστικῶν δογμάτων, ἅτινα ὡς ὑπεραξία τις αἰχμαλωτίζουν καὶ διαποτιζοῦν ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν.

Ἐκτὸς τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ἐκ τῶν γενικῶν τούτων χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων τῆς νεανικῆς ψυχῆς, ὑπάρχουν καὶ ἕτερα προβλήματα, γεννώμενα ἐκ τοῦ ὅτι ἡ νεότης εὐρίσκειται εἰς συνεχῆ μεταβολήν, προκαλουμένην ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ συναρτήσεων αὐτῆς. Οὕτω τὰ μαζικὰ μέσα ἐνημερώσεως (ἐντυπα, ραδιόφωνον, τηλεόρασις, κινηματογράφος), τὰ ὁποῖα ὡς ποιμοὶ στέλλουν καταιγιστικὴν ποικιλίαν μηνυμάτων εἰς τὸν δέκτην-ραντάρ τῆς ψυχῆς τῶν νέων, ἀσκοῦν συχνάκις ἐπ' αὐτῶν φθοροποιούς ἐπιδράσεις, ἀποχαυνώνουν τὴν ψυχὴν των, καθιστοῦν αὐτοὺς ἀξιολογικῶς μύω-

11. Παναγιώτου Ι. Μπρατσιώτου, Ἀτομισμὸς καὶ κοινωνισμὸς παρὰ τῇ νεολαίᾳ, ἐκδ. β' ἐπινηξήμενη, Ἀθήναι, 1938, σελ. 9. Στ. Παπαδάκη, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 44-45. Ed. Spranger, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 70-72. Δ. Μωραίτου, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 86, 136-137.

12. Π. Μπρατσιώτου, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 17-19.

πας ἢ δαλτωνικούς, ιδεολογικῶς ἀνεστίους, ἀνερωματίστους καὶ πνευματικούς ὑπνοβάτας. Αἱ διαβρωτικαὶ αὐταὶ ἐπιδράσεις ἐν τῷ ψυχοσωματικῷ ὄργανισμῷ οὐχὶ σπανίως παίζουν ρόλον καθαριδίνης¹³. Οὕτως ὁ παφλάζων ποταμὸς τοῦ νεανικοῦ δυναμισμού ἀκολουθεῖ τὴν ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος ἐπιβαλλομένην εἰς αὐτὸν κοίτην ροῆς¹⁴.

Βεβαίως ἐντὸς τῆς κοίτης ταύτης οἱ πλεῖστοι τῶν νέων ἀποτινάσσουν τὸν χρηστὸν ζυγὸν τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας, παρασύρονται ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ πρακτικοῦ ὕλισμοῦ, τῆς χρησιμοθηρίας καὶ ἡδονοθηρίας καὶ τῆς καθ' ὄλου ἀποδυναμώσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιών κατὰ τρόπον — θὰ ἡδύνατό τις νὰ εἶπη — ἀθρόμβον καὶ παραδοσιακόν, σύμφωνον καὶ ἀντίστοιχον πρὸς τὸ παράδειγμα παρομοίων ἐκτροπῶν τῶν ἐνηλίκων. Ἐκτὸς ἕως τῆς πλειονότητος ταύτης τῶν νέων ὑπάρχουν σήμερον καὶ οἱ διὰ πλεον «μοντέρων» καὶ ἐκκεντρικῶν τρόπων ἐπισημαίνοντες τὰς τραγικὰς ἀμφιταλαντεύσεις καὶ περιπλανήσεις των ἐντὸς τῶν μαιάνδρων καὶ λαβυρίνθων τόσον τοῦ αἰσθησιασμοῦ, πρωτογονισμοῦ καὶ κινισμοῦ, ὅσον καὶ τοῦ εὐγενοῦς ἰδεαλισμοῦ, ἀλτροῦισμοῦ καὶ κοινωνισμοῦ. Ἴδου δειγματοληπτικῶς μερικοὶ ἐκ τῶν μαιάνδρων καὶ λαβυρίνθων τούτων: Διεύρυνσις τοῦ πάντοτε ὑπάρχοντος «χάσματος τῶν γενεῶν» καὶ μεγαλυτέρα ἀπομάκρυνσις τῆς νέας γενεᾶς ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐνηλίκων· ἀνταρσία κατὰ τῶν γονέων· ἐγκατάλειψις ὑπὸ πολλῶν νέων καὶ νεανίδων τῆς πατρικῆς οἰκίας πρὸς ἀνεξάρτητον καὶ ἀνεξέλεγκτον διαβίωσιν· ἐμφάνισις τοῦ τύπου τοῦ γυναικώδους νέου καὶ τῆς ἀνδρώδους νεάνιδος· ἢ ἐκ τῆς ψυχῆς πολλῶν νεανίδων ἀποβολὴ τῶν εὐγενῶν γνωρισμάτων τοῦ «αἰωνίου θήλεος» καὶ ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀπώλεια τῶν γνησίων στοιχείων τῆς αὐθεντικῆς ἰδιοσυστασίας των· ἢ ἀποβολὴ τῆς αἰδοῦς· ἢ ἰδιομορφία ἢ ἀτημελησία ἢ ἐκζήτησις περὶ τὴν ἐνδυμασίαν, κόμμωσιν καὶ καθαριότητα· ὁ γενετήσιος πληθωρισμὸς καὶ ἡ πανσεξουαλικὴ ὑστερία· ἢ ἀπώλεια παντὸς προσωπικοῦ στοιχείου διὰ τῆς εὐκόλου καὶ φευγαλέας συνάψεως γενετησίων σχέσεων, διὰ τῆς συμπτωματικῆς καὶ τυχαίας ἐκλογῆς ἢ καὶ ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς ἐρωτικῶν συντρόφων, ἀκόμη καὶ συζύγων, καὶ διὰ τῆς δημοσίας ἐπιδείξεως τῆς ἐρωτικῆς δραστηριότητος· ἀναζήτησις ψυχικῆς λυτρώσεως εἰς ἐκδηλώσεις, ἀναλόγους πρὸς τὰς ἐν τῷ «Θεωρήματι» τοῦ Παζολίνι, ἢ εἰς ἐρωτικὰς «κολλεκτίβας» μὲ πρωτόγονον καὶ ἀγελαίαν συμβίωσιν. Ἐπειτα μνημονευτέαι αἱ ἐκ τοῦ ὑπαρξιακοῦ κενοῦ προκαλούμεναι ἀλλοτριώσεις καὶ ἐκδηλώσεις ψυχικῆς ἀπομονώσεως, «μοναξιάς», αὐτοαποξενώσεως καὶ αὐτοκτονίας· αἱ ἄνευ σωφροσύνης, εὐθύνης καὶ σεβα-

σμοῦ τῶν ἄλλων καταχρήσεις τῆς ἐλευθερίας· ἢ χρεῖσες ἀγοραίας διαλέκτου (argot)· ἢ δι' ἐπιθετικότητος ἢ κοινωνικῆς θρασύτητος (τεντυμποῖσμοῦ) ἐκτόνωσις ἐσωτερικῶν παθολογικῶν πιέσεων· αἱ παρορμητικαὶ ἐκδηλώσεις δυσθυμίας καὶ ὀργίλης διαθέσεως («ὀργισμένα νιάτα»)· αἱ ἐξτρεμιστικαί, ὀχλαγωγικαί, ἀναρχικαὶ καὶ τρομοκρατικαὶ ἐξεγέρσεις ἐναντίον τοῦ παντὸς εἴδους («κατεστημένου»)· αἱ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑποβολῆς ὀφειλόμεναι ἄκριτοι ἀφομοιώσεις ἀλλοτριῶν ἰδεῶν· αἱ παντὸς εἴδους ψυχικαὶ μολύνσεις· ἢ ἀπώλεια τοῦ αὐθεντικοῦ ὑπαρξιακοῦ ἐγῶ, ὁ πιθηρισμὸς, ἢ «μαζοποίησης» καὶ ἢ ὑπὸ τὸν ὀδοστρωτήρα τῆς ὁμοιομορφίας ἰσοπέδωσις τῶν σκέψεων καὶ ἐξαφάνισις τοῦ αὐτοτελῶς σκέπτεσθαι· ἢ ὀργάνωσις τῶν χιππικῶν κοινοτήτων καὶ στρατοπέδων τῶν «παιδιῶν τῶν λουλουδιῶν»· αἱ ὁμαδικαὶ ἀποδημίαι εἰς τὰ παντὸς εἴδους Μάταλα καὶ Κατμαντοῦ· ἢ ἀναζήτησις τοῦ ἀπωλεσθέντος παραδείσου εἰς τὸ βασίλειον τῶν ναρκωτικῶν, παραισθησιογόνων καὶ ψυχεδελικῶν μορφῶν¹⁵· αἱ θορυβῶδεις, ἐκστατικαὶ καὶ ὕστερικαὶ καταστάσεις εἰς τὰς συναντήσεις τῶν νέων πρὸς βίωσιν τῶν ἐξἄλλων μορφῶν τῆς «μοντέρνας» μουσικῆς· τὰ πληθυνόμενα αἷτια τῆς ηὔξημένης νεανικῆς ἐγκληματικότητος¹⁶ καὶ ἢ ὑπὸ τῶν διεθνῶν συνδικάτων τοῦ ἐγκλήματος ἐκμετάλλευσις τῆς νεανικῆς ὀρμῆς καὶ τοῦ αὐτοσυμφορήματος τῶν νέων¹⁷. Πάντα ταῦτα, ὡς καὶ ἄλλαι παρόμοιαι ἐκδηλώσεις δὲν πρέπει νὰ τοποθετῶνται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου ἄλλων χαρακτηριστικῶν νεανικῶν ἐκδηλώσεων, οἷαι εἶναι αἱ παρεκτροπαὶ εἰς τὰ γήπεδα· αἱ νεανικαὶ συνδικαλιστικαὶ δραστηριότητες ἐπὶ ἐθνικοῦ ἢ διεθνοῦς πεδίου καὶ αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐξασφάλισιν συνδικαλιστικῶν ἐλευθεριῶν· αἱ ἐν κοχλαζούσῃ ἐπαναστατικῇ ἀτμοσφαιρᾷ συγκεντρώσεις, τὰ μαχητικὰ συλλαλητήρια καὶ αἱ πορεῖαι διαμαρτυρίας μὲ ὁμαδικὰς κραυγὰς καὶ ἀνατεταμέναις χεῖρας· ἢ διεκδίκησις ἔργων, τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε ἦσαν ἀλλότρια, ὡς λ.χ. ἢ ἀπαίτησις τῆς συνδιοικήσεως

15. Πρβλ. Κ. Παπαχριστοφίλου, Διεθνῆς ἀλητεία στοὺς «τεκέδες» τῆς Πλάκας, περιοδ. «Θσαυρὸς», (28-1-1975), ἐνθα χαρακτηριστικῶς σημειοῦνται καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἡ Πλάκα, ὁ πάλαι ποτὲ ναὸς τοῦ ρομαντισμοῦ καὶ τῆς καντάδας, καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἐλαφροῦ τραγουδιοῦ, κατάντησε ἕνας ἀπεραντος τεκές, ὅπου οἱ λουλάδες καὶ οἱ ναργιλέδες καίνε μέρανύχτα τὸ «λιβάνι» τῶν τεχνητῶν παραδείσων μὲ «ίερεῖς», διεθνεῖς ἀλητοτουρίστες».

16. Ὁ Στάνλι Χόλλ (Stanley Hall) λέγει, ὅτι ἡ νεανικὴ ἡλικία εἶναι ἡ ἡλικία, καθ' ἣν ἐμφυτεύεται εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἐγκλημα καὶ ἐμφανίζονται τὰ πρῶτα στάδια τῆς ἐγκληματικότητος (Χάνφορντ Βάρ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 79).

17. Πλείονα περὶ τῶν ἐκδηλώσεων τούτων τῶν νέων ἰδὲ ἐν Κ.Δ. Κωνσταντινίδου, Τὰ ψυχοπαθολογικὰ φαινόμενα τῆς συγχρόνου κοινωνίας. Ἀθήναι 1974, σελ. 22-117. Θεοφ. Παπακωνσταντινίδου, Ἡ νεολαία, ἐφημ. «Ἀκρόπολις» (7-7-1974). Κ. Παπαχριστοφίλου, ἐνθ' ἄνωτ. Βασίλη Καραβῆ, Ναὶ, ὁ Χριστὸς θὰ ξαναγεννηθῆ, περ. «Ἐπίκαιρα» (11-1-1974), σελ. 10-11. Ὁ Χριστὸς ἐξανάρχεται γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς, ἐφημ. «Θάρρος» Δράμας (15-1-1972). Η. Roth, Νεότης ἐν μεταβολῇ, Μεγάλῃ Παιδαγωγικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, τόμ. Δ, Ἀθήναι 1968, σ. 86-88. Η. Müller, Jugendalter: Soziologischer Aspekt (jugend und Gesellschaft) ἐν Lexikon der Pädagogik, Neue Ausgabe (L.P.), τόμ. 2, Freiburg-Bassel-Wien 1972, σ. 337-340.

13. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἀρνητικοὶ παράγοντες καὶ ἐμπόδια ἐν τῇ κατηχητικῇ διακονίᾳ καὶ τρόποι ἐξουδετερώσεως αὐτῶν, Ἀθήναι 1972, σελ. 9.

14. Werner Jentsch, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 23-24. Πρβλ. Κ. Lewin, Grundzüge der topologischen Psychologie, 1969, σελ. 9, 34, 36. Τοῦ ἀύτοῦ, Feldtheorie in den Sozialwissenschaften, 1963, σελ. 177, 272. Τοῦ ἀύτοῦ, Die Lösung sozialer Konflikte, 1953, σελ. 78.

των 'Ανωτάτων Σχολών' αί εξεγέρσεις πρὸς καταπολέμηση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῶν μονοπωλίων, τῶν τυραννικῶν καθεστώτων καὶ τῶν κυβερνήσεων βίας· ὁ ἀναμνηρικισμὸς καὶ ἡ ἀκρατος ἀναμάσησις τῶν ἰδεῶν τοῦ Μάρξ, τοῦ Λένιν, τοῦ Μάο, τοῦ Μαρκοῦζε, τοῦ Τσέ-Γκουεβάρρα, τοῦ Κάστρο καὶ ἄλλων, οἵτινες διὰ πολλοὺς νέους ἔχουν καταστῆ εἰδωλα· αἱ ἐκδηλώσεις ἐναντίον τῆς C.I.A. καὶ ἡ ἔκφρασις ἠθικῆς ἀηδίας ἢ ὀργῆς ἐναντίον τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τοῦ πολέμου, τῆς πολεμικῆς βιομηχανίας, τῶν πυρηνικῶν ἐξοπλισμῶν· ἡ ἀποδοκιμασία τῶν γενοκτονιῶν τοῦ Βιετνάμ, τῆς Μπιάφρα, τοῦ Σουδάν, τῆς Ἰνδονησίας, τῆς Κύπρου κ.λ.π. ὁ στιγματισμὸς τοῦ κύματος τῶν συλλήψεων καὶ ἐκκαθάρσεων τῶν ἀντιπάλων, ἔστω καὶ ἐὰν ὁ στιγματισμὸς οὗτος γίνεται μονομερῶς, δοθέντος ὅτι πολλοὶ νέοι φέροντες παραπίδας, βλέπουν τὸ κύμα τοῦτο μόνον εἰς τὰς καπιταλιστικὰς φασιστικὰς χώρας τῆς Δύσεως καὶ παραθεωροῦν τὴν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν πολὺ εὐρύτεραν ἐξόντωσιν πολλῶν χιλιάδων ἀντιπάλων εἰς τὸ ἀχανές «ἀρχιπέλαγος Γκούλακ», τὸ ὅποιον περιγράφει ὁ Σολζενίτσιν· ἡ ἐπισήμανσις τῶν βλαβερῶν συνεπειῶν τῆς βιομηχανοποιήσεως, τῆς μηχανοκρατίας καὶ τεχνικοποιήσεως, τοῦ πολυπλόκου γραφειοκρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῆς ρυπάνσεως τοῦ οἰκολογικοῦ περιβάλλοντος, τοῦ βιοτόπου καὶ τῆς βιοσφαίρας¹⁸.

Αἱ τελευταῖαι αὗται ἐκδηλώσεις πείθουν, ὅτι πρὸς ἐρμηνείαν τῆς λεγομένης κινήσεως ἢ ἐξεγέρσεως καὶ ἐπαναστάσεως τῶν νέων δὲν ἀρκεῖ ἡ ψυχοπαθολογία τῆς μάζης ἢ ἡ ψυχολογία τοῦ βάρους ἢ ἡ ψυχοπαθολογία καὶ κοινωνικὴ παθολογία¹⁹. Πλεῖστα ἐκ τῶν μνημονευθέντων φαινομένων ἔχουν τὴν ἐξήγησίν των εἰς τὸν συντονισμὸν τῶν εὐγενεστέρων ἐμφύτων νεανικῶν παρορμήσεων, τὰς ὁποίας ἐπισημαίνει ἡ ψυχολογία καὶ κοινωνιολογία τῶν νέων, πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴν ἱστορικὴν νομοτέλειαν ἢ πρὸς ἰδεολογίας, αἵτινες προσπαθοῦν νὰ ἐρμηνεύσουν ἢ καὶ νὰ μεταβάλλουν τὴν νομοτέλειαν ταύτην.

Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας χαρακτηριστικὸν φαινόμενον εἶναι ἡ μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῆς δικτατορίας ἐνταθεῖσα πολιτικοποίησις μεγάλης μερίδος τῶν Ἑλλήνων νέων. Παρὰ τὸν ἐλλοχεύοντα εἰς τὴν πολιτικοποίησιν ταύτην κίνδυνον τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ ἐνηλίκων ἡγετῶν ἢ

καὶ ὑπὸ προβοκατόρων, ἡ πολιτικοποίησις αὕτη, αὕτη καθ' ἑαυτὴν, πρέπει νὰ χαιρετισθῆ ὡς εὐχάριστον γεγονός ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι θὰ συγκρατηθῆ εἰς ὀρθὴν κοίτην καὶ θὰ ἔχη ὑγιᾶ προσανατολισμὸν. Τόσον ἢ κατὰ τὸν Νοέμβριον 1973 ἐξεγέρσις τῶν ἐγκλεισθέντων εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον νέων, ἥτις διὰ τοῦ πρωτοπορειτικοῦ καὶ προφητικοῦ χαρακτῆρός της ἀφύπνισεν — ἔστω βραδύτερον μετὰ τὴν ἀκριβεστέραν γνώσιν τῶν γεγονότων — καὶ τὰς συνειδήσεις πολλῶν ἐνηλίκων, ὅσον καὶ ἡ κατὰ τὸν Νοέμβριον 1974 καθολικὴ σχεδὸν κινητοποίησις τῆς νεολαίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἐξεγέρσεως ἐκείνης εἰς παντοτεινὸν σύμβολον τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς νέου κόσμου, τοῦ κόσμου τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης — τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποδεικνύουν, ὅτι φυσιολογικὸν γνώρισμα τῆς ἀνθήσεως τῆς προσωπικότητος τῶν νέων εἶναι τὸ αἶτημα τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ κόσμου, ἡ προσπάθεια πρὸς ἀνακάλυψιν, ὡς ἦδη ἐλέχθη, μιᾶς ὑπεραξίας, ἥτις εὐρίσκεται ὑπεράνω τῶν ἄλλων ἀξιῶν, ἵνα συναρπασθοῦν οἱ νέοι ὑπ' αὐτῆς καὶ ἵνα ἀφιερῶσιν εἰς αὐτὴν ὀλόκληρον τὸν δυναμισμόν τῆς νεανικῆς των ὑπάρξεως. Τὸ ὄραμα μιᾶς νέας κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς πραγματικότητος ὡς ἐντελέχεια καὶ ζωτικὴ δύναμις γίνεται ἡ μορφοποιὸς ἀρχή, ὁ ἐνοποιὸς παράγων καὶ ὁ κανονιστικὸς νόμος τῆς ζωῆς καὶ δράσεως, εἰς τὸν ὅποιον ὑποτάσσονται αἱ κράτισται τῶν ἐνδομύχων δυνάμεων τῶν νέων.

Πάντα ταῦτα μαρτυροῦν, ὅτι οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῆ μηδενιστικὸν πνεῦμα εἰς τὴν σημερινὴν νεολαίαν²⁰. Βεβαίως πάντοτε ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος τοῦ νιχιλισμοῦ διὰ πολλοὺς νέους, ὅταν οὗτοι βλέπουν, ὅτι διαλύονται αἱ χίμαιραι, τὰς ὁποίας ἔτρεφον εἴτε διὰ τὸν κομμουνιστικὸν μεσσιανισμόν, εἴτε διὰ τὸν παντὸς εἶδους ὀλοκληρωτισμὸν, εἴτε διὰ τὸν λυτρωτικὸν ρόλον τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς τεχνικῆς κ.ο.κ. Πᾶσα ἀπομάκρυνσις ἐκ μιᾶς αὐταπάτης δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον τῆς νιχιλιστικῆς ἀξιολογήσεως τῆς ὑπάρξεως. Ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὸν ὅποιον ἔχουν διαλυθῆ αἱ ψευδαισθήσεις, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔζη καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐτροφοδοτεῖτο ἐπὶ πολὺν χρόνον, συγχάκεις δὲν δύναται νὰ προσανατολισθῆ εἰς τὴν πολυδαίδαλον ζωὴν. Δι' αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρνηθῆ εἰς αὐτὴν πᾶν νόημα καὶ πᾶσαν ἀξίαν καὶ νὰ φθάσῃ οὕτως εἰς τὸν μηδενισμόν. Ἐὰν ὁ μηδενισμὸς ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως εἶναι ἄκρος σκεπτικισμὸς, οὗτος ἐξ ἐπόψεως ἠθικοπρακτικῆς εἶναι ἀμοραλισμὸς²¹.

Ἄλλ' ὁ ἄκρος νιχιλισμὸς εἴτε ὡς σκεπτικισμὸς, εἴτε ὡς ἀμοραλισμὸς, εἶναι φαινομενικὸς καὶ οὐχὶ πραγματικὸς. Χαρακτηριστικῶς ὁ Karl Jaspers ἐτόνισεν, ὅτι «μόνον σχετικοὶ νιχιλισμοὶ εἶναι δυνατοί»,

20. Ὑπεστηρίχθη, ὅτι πολλοὶ νέοι παρακινοῦνται ὑπὸ τοῦ νιχιλισμοῦ τοῦ ρώσου μηδενιστοῦ Νετσάγιεφ, τὸν ὅποιον περιγράφει ὁ Ντοστογιέφσκυ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πιότρ Βερχοβένσκη ἐν τῷ μυθιστορηματι αὐτοῦ «Μπίεσι» (= «δαίμονες»): Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ὁ ἀγὼν τοῦ ἀτόμου γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς προσωπικότητος, Ἀθήναι, 1970, σελ. 5.

21. Johannes Heisen, Existenzphilosophie², Essen 1948, σελ. 15.

18. Πρβλ. Κ. Δ. Κωνσταντινίδου, ἔνθ' ἀνωτ., Σοφιστοῦ, Ματιᾶς καὶ Σκέψεις, ἐφημ. «Ἐλεύθερος Κόσμος» (2-2-1975). Θεοφίλου Α. Βεῖκου, Μπέρτραν Ράσσελ καὶ τὸ Φοιτητικὸν κίνημα, ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 26-1-1975, σελ. 4. J. Berger, Protestbewegung, jugendliche, ἐν LPä, τόμ. 2, σελ. 355-357. H. Roth, ἔνθ' ἀνωτ. H. Müller ἔνθ' ἀνωτ. O. Köhler, Jugedbewegung, ἐν Lexikon für Theologie und Kirche, τόμ. 5, Freiburg 1960, στ. 1181-1182.

19. Ὑπὸ τοῦ Κ.Δ. Κωνσταντινίδου αἱ πλεῖστα τῶν μνημονευθεῶν ἐκδηλώσεων ἀνάγονται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς ψυχοπαθολογικὰ αἰτία. Πρβλ. Werner Jentsch, Handbuch der jugendseelsorge (Geschichte-Theorie-Praxis). Teil IIIa, Gütersloh 1973, σελ. 165 ἔξ.

Σχόλιον διὰ τὴν Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς

“ΙΝΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΙΣΤΕΥΣΗ,, (Ἰωάν. 17,21).

Α'

Ὁ εὐαγγελικὸς οὗτος στίχος ἔχει κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἰδιαιτέρως συνδεθῆ μετὰ τὰς προσπαθείας πρὸς συνεργασίαν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ προσέγγις καὶ ἔνωσις τῶν χριστιανῶν θεωρεῖται βασικὸν στοιχεῖον διὰ νὰ καταστῇ τὸ κήρυγμά των πειστικὸν καὶ ἡ ἱεραποστολικὴ των δραστηριότης καρποφόρος. Ἡ ἔννοια ὅμως τοῦ «πάντες» εἶναι ἀσφαλῶς εὐρυτέρα τῆς «οἰκουμενικῆς ἐρμηνείας» καὶ ἡ σημασία τοῦ «ἐν ὧσι» θεολογικῶς βαθύτερα.

Πολλοὶ ἐξηγῆται τῶν κειμένων τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἐπισημαίνουσι, ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς δὲν ἀφορᾷ τόσον εἰς τὴν συνένωσιν τῶν διηρημένων χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ εὐαγγελιστοῦ, δὲν σχετίζεται μετὰ τὴν ἐπανένωσιν μετὰ τῶν αἰρετικῶν, ἀλλὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ εὐρύτερον θέμα τῆς ἀρμονικῆς συναδελφώσεως τῶν πιστευόντων, τῶν προερχομένων ἐκ διαφόρων λαῶν, πολιτισμῶν καὶ θρησκευτικῶν ψυχοσυνθέσεων, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν πιστῶν

τῶν καταγομένων ἐκ τῶν «ἔθνων» καὶ ἐκ τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι πρόκειται διὰ τὸ μέγα γεγονός τῆς συνενώσεως τῶν «δισπύτων» εἰς ἓν διὰ τῆς καταλύσεως τοῦ «μεσοτοίχου», θέμα τὸ ὁποῖον διεξοδικῶς ἀναπτύσσεται εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν.

Ἐπεκτείνοντες τὴν ἐρμηνείαν ταύτην εἰς τὴν ἐποχὴν μας δυνάμεθα νὰ ὑπογραμμίσωμεν, ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸ εὐρύτερον ζήτημα τῆς ἀρμονικῆς ἐνώσεως πιστῶν προερχομένων ἐκ διαφόρων πολιτισμῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐμπειριῶν τοῦ παρελθόντος (εὐρωπαϊκοῦ, ἀφρικανικοῦ, Ἰνδικοῦ, ἰαπωνικοῦ κλπ.), οἱ ὁποῖοι καλοῦνται ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ἐν τῇ συνεχιζούσῃ τῇ Θεοφάνειαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ, νὰ εἶναι «ἓν», παρὰ τὴν ὑφισταμένην ἐξωτερικὴν ποικιλίαν καὶ τὰς διαφορὰς εἰς τὰς κληρονομικὰς καταβολὰς. Οἱ ἱεραπόστολοι τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ αὐτὴν τὴν μεγάλην ἀποστολήν: νὰ συναγάγουν εἰς ἓν «ἐν Χριστῷ» ὅλον τὸν πλοῦτον τῶν ἔθνων καὶ νὰ τὸν προσαγάγουν εἰς τὸν Πατέρα.

Ἡ δευτέρα πλευρὰ τῆς εὐρυτέρας καὶ βαθύτερας

ἐνῶ «ὁ ἀπόλυτος νιχιλισμὸς εἶναι ἀδύνατος· διότι πάντοτε ὁ ἄνθρωπος θέλει κάτι· ἀκόμη καὶ ὅταν θέλῃ τὸ Μηδὲν, ἤδη ἐν τῇ θελήσει του ταύτη ἔχει ἐν νόημα»²².

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ὑπάρχει καὶ ριζοσπαστικὴ ἀθεΐα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων. Ὡς τονίζει ὁ Karl Jaspers, «ἡ ἀνθρωπίνῃ πνευματικῇ κατασκευῇ εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὸ Ἀπόλυτον εἶναι οἰονεὶ εἰς τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ἄνθρωπος ἀπαραιτήτως καὶ ἀναποφεύκτως δέον νὰ τοποθετήσῃ τι, ἔστω καὶ ἐὰν τοῦτο εἶναι τὸ Μηδὲν ἢ ἡ ἀποψις, ὅτι οὐδὲν Ἀπόλυτον ὑπάρχει. Ὁρθῶς ἔχει λεχθῆ περὶ φανατικῶν ἀθέων, ὅτι οὗτοι προσκυνοῦν τὴν ἄρησιν τοῦ Θεοῦ»²³. Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ καὶ εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν νέων διαδραματίζεται ὅ,τι διεδραματίζετο εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Nietzsche, ὅστις διὰ τοῦ στόματος τοῦ «Ζααρατούστρα» του ἐκήρυξε τὸν θάνατον τοῦ Θεοῦ. «Ὁ Nietzsche, ὅταν ἀπορρίπτῃ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προβάλλῃ ἐνδοκοσμικὰ ὑποκατάστατα, ἐν τῇ πραγματικότητι ὁρμᾷ σταθερῶς πρὸς τὸ Ὑπερβατικόν. Ἡ μηδενιστικὴ στάσις ἐναντι τοῦ Ὑπερφυσικοῦ δὲν φέρει τὴν γαλήνην εἰς τὸ εἶναι. Ἡ ἀθεΐα τοῦ Nietzsche εἶναι ἡ ἀύξανομένη ἀνησυχία μιᾶς — ἴσως μὴ κατανοούσης πλέον ἑαυτὴν — ἀναζητήσεως τοῦ Θεοῦ»²⁴. Εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν

σημερινῶν νέων, οἵτινες παρουσιάζουν ἑαυτοὺς ὡς ἀθέους, ἀκούομεν εὐκρινῶς τοὺς τόνους τῆς νοσταλγίας διὰ τὸ Αἰώνιον καὶ Ἁγιον. Ὁ θεὸς αὐτὸς νόστος ἄλλοτε ἐκφράζεται ὡς ἀλάλητος στεναγμὸς, ὡς δάκρυ, ὡς ἀνεπαίσθητον καὶ ἤρημον πτερύγισμα πρὸς τὸν Πλάστην καὶ ἄλλοτε ἐκσπᾷ καὶ κορυφούται ὡς περιπαθῆς προσευχῇ, ὡς «δέησις καὶ ἱκετηρία μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων» (Ἐβρ. ε', 7), ἥτις προσλαμβάνει τὴν σαγηνευτικὴν δραματικὴν μορφήν τῶν στίχων τῆς προσευχῆς τοῦ φαινομενικῶς ἀθέου Nietzsche:

«Ὅλα τὰ ρυάκια τῶν δακρύων μου
πρὸς Ἐσένα τρέχουν!
Κι' ἡ φλόγα τῆς καρδιᾶς μου
πρὸς Ἐσένα ἀνυψώνεται λαμπρῆ.
ὦ! Ἐλα πίσω μέσα μου,
ἄγνωστέ μου Θεέ!, ποῦ εἶσαι ὁ πόνος μου
καὶ ἡ ἐσχάτη εὐτυχία μου!»²⁵.

Ἡ δραματικὴ αὕτη ἐκκλησις ἀπευθύνεται ἐξ Ἰσου καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἀπέδειξε καὶ αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν τάξεων τῶν «χίππικς» ἀναπηθῆσαν «κίνημα τοῦ Ἰησοῦ» ἢ «τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ»²⁶, παρὰ τὰς ἀντικατονομοῦστικὰς ἐκκεντρικότητας καὶ ἐξτρεμιστικὰς ὑπερβολὰς του.

(Συνεχίζεται) ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

22. Karl Jaspers, *Psychologie der Weltanschauungen*, Berlin 1925, σελ. 253.

23. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 184 ἐξ.

24. Karl Jaspers, *Nietzsche. Eine Einführung in das Verständnis seines Philosophierens*, Berlin und Leipzig 1936, σελ. 380.

25. Εὐαγγελίου Θεοδώρου, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 9.

26. Ἰδὲ ἄνωτέρω τὴν ὑπ' ἀρ. 17 ὑποσημείωσιν.

έννοιας του «πάντες» συσχετίζεται, νομίζομεν, με την διάστασιν του χρόνου. Δεν πρόκειται απλώς περι ένότητος των χριστιανών, των ζώντων εις διάφορα γεωγραφικά και πολιτιστικά πλάτη μιᾶς γενεᾶς, ἀλλὰ περι τῆς ένότητος των μαθητῶν ἕλων των ἐποχῶν μεταξὺ των. Ὁ Κύριος παρακαλεῖ περι των πάντων, ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ, των πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου των ἀποστόλων του εις Αὐτόν.

B'

Εἰς τὴν ἀρχιερατικὴν προσευχὴν, τὸ θέμα τῆς ένότητος των πιστῶν, ὑπεράνω παντὸς ἄλλου φραγμαῦ καὶ συνόρου, δὲν σχετίζεται πρὸς ιδέας συγκεντρωτικάς, ἀλλὰ πρὸς κάτι τὸ ὀργανικόν: ἔχει χαρακτηῖρα θεολογικὸν καὶ δοξολογικόν. Τὸ μέτρον τῆς ένότητος καθορίζεται ἀπὸ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ: «ἵνα πάντες ἐν ὧσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν σοὶ ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσι». Τὸ ἐνοποιῶν νεῦρον εὐρίσκειται εἰς τὸ μυστικὸν μιᾶς (κοινωνίας), μιᾶς ἀρμονίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ γεγονός τῆς αὐθυπαρξίας ἐκάστου προσώπου, ἀντὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ένότητα τοῦ συνόλου, τονίζει τὴν πληρότητά της. Τὸ νόημα τῆς ένότητος δὲν εἶναι πολτός, μᾶζα, ὀργανωσις ἐξωτερικὴ, ἀλλὰ κοινωνία, περιχώρησις, ἔλξις ἀγάπης.

Εἰς τοὺς στίχους Ἰω. 17,22-23 τὰ θέματα τῆς ένότητος καὶ τῆς πίστεως τοῦ κόσμου συνυφαίνονται κατὰ τρόπον συνεκτικὸν μετὰ τὸ θέμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς δὲν ἔδωκε τόσον ιδέας καὶ παραγγέλματα πρὸς συμμόρφωσιν — ὅπως οἱ προφῆται —, ἀλλὰ μετέδωκε «δόξαν», τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐκ τοῦ Πατρὸς. Τὸ ἔργον Του ἐκορυφώθη καὶ ὠλοκληρώθη, ὅταν ἐκάλεσε τοὺς μαθητάς Του νὰ γίνουσι «σύμμορφοι τῆς δόξης του», ὅχι ἀπλῶς ὑπήκοοι μιᾶς βασιλείας, ἀλλὰ συμμετοχοὶ μιᾶς ἐνδόξου ζωῆς, τῆς δόξης τοῦ μονογενοῦς (Ἰω. 1,14).

Τὸ γεγονός τῆς «δόξης» (καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἢν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς), διὰ τῆς ὁποίας ὁ Κύριος κατὰ τρόπον σημιτικὸν συμπληρώνει τὴν προηγουμένην πρότασιν, βοηθεῖ τὸν κόσμον νὰ εἰσδύσῃ βαθύτερον εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου: οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἐξομοιοῦνται πρὸς Αὐτόν, ὁ Πατὴρ τοὺς θεωρεῖ «αἰοῦς» («ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας»). Ὁ κόσμος, ὁ ὁποῖος ποθεῖ μίαν μεταμόρφωσιν, μιᾶς ἀνωτέρας ποιότητος ζωῆν, θὰ τὴν εὔρῃ εἰς τὸ ἔργον των ἀπεσταλμένων τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι συμμετέχουν τῆς δόξης Του — τῆς θυσίας, τοῦ Σταυροῦ, τῆς Ἀναστάσεώς Του. Ἐὰν ὁ («εἰραπόστολος», κληρικὸς ἢ λαϊκός, δὲν ἔχῃ νὰ μεταδώσῃ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν «δόξαν» — ὅχι τὴν κοσμικὴν, ἐξωτερικὴν δόξαν, ἢ ὁποία εἶναι ἀντικατοπτρισμὸς πολιτισμοῦ, πλοῦτου, γνώσεων κλπ., ἀλλὰ «τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ», ὅπως ἀποκαλύπτεται ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς κενώσεως, τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, — τότε δὲν ἔχει τίποτε τὸ οὐσιαστικόν, τίποτε τὸ ὄντολογικόν νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ ὄξυ πρόβλημα τῆς ένότητος των ἀνθρώπων.

Γ'

Ἐντὸς τῆς θεολογικῆς καὶ δοξολογικῆς ταύτης ἀτμοσφαιρας, τοῦ πόθου, τῆς προσευχῆς, τοῦ ἔργου διὰ τὴν ένότητα των ἀνθρώπων, κινεῖται ἡ ἱεραποστολικὴ ζωὴ ἐκάστου συνειδητοῦ πιστοῦ, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρεθῇ, εἰς οἰονδῆποτε σύνορον, ὑπάρχον ἀπὸ αἰῶνων ἢ νέον, ὑψούμενον ἐκ των συγχρόνων προβλημάτων. Δὲν εἶναι τὸ μέλος, τὸ ὄργανον μιᾶς μεγάλης κοσμικῆς θρησκευτικοπολιτικῆς δυνάμεως, ἀνήκει εἰς τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας, τὸ ὁποῖον περιγράφει τὸ «καθὼς» τοῦ Κυρίου: «καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον» (17, 18). Κατὰ τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς διαθέτει ἰδιάζουσανπροοπτικὴν καὶ δύναμιν. Παρὰ τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἀποτυχίας ἐνεργεῖ ὡς «κοινωνὸς θείας φύσεως» καὶ «δόξης».

Ἡ ὑπέρβασις των συνόρων, ἡ ἐνωσις των γενεῶν, των λαῶν, ἡ ὑπαρξιακὴ μεταμόρφωσις ἐν «δόξῃ» ἐνεργοποιῶνται ἰδιαίτερος ἐν τῇ θεῖα Λειτουργίᾳ. Ὁ ἱερούργος καθίσταται παράγων ένότητος, ὄργανον τῆς ἐνοποιούσης χάριτος παρ' ὅλας τὰς ἀδυναμίας του. Ἡ τέλεσις τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν «σημεῖον» τῆς συμβολῆς του εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς προσεγγίσεως τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς μεταμορφώσεως τῆς πραγματικότητος τοῦ κόσμου: ὅχι διότι ἡ προσφορά του περιορίζεται εἰς τὴν ἱερουργίαν, ἀλλὰ διότι καθορίζεται ἀπὸ τὸ θεολογικὸν μυστηρικὸν μήνυμα καὶ νόημα τῆς Λειτουργίας.

Ὁ πιστός, ζῶν ἐν τῇ Λειτουργίᾳ τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀγιασμὸν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, τὴν ἐνταξίν του ἐν τῷ Χριστῷ καὶ δι' αὐτοῦ ἐν τῷ Πατρὶ, τὴν συσσωμάτωσίν του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ — τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος — ἔχει ἄλλους ὀρίζοντας καὶ ἐσωτερικὰς δυνάμεις δι' οὐσιαστικὴν συμβολὴν πρὸς προώθησιν τῆς ἀδελφωσύνης τοῦ κόσμου, πρὸς γεφύρωσιν των διεστώτων καὶ κατὰλυσιν παντὸς εἶδους «μεσοτοίχου» πολιτιστικῶν, γλωσσικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, ἱστορικῶν φραγμῶν. Ἡ ἐνσυνείδητος βίωσις τῆς θείας Λειτουργίας προσφέρει συνεχεῖς εὐκαιρίας μετανοίας, ἀλλαγῆς νοῦ, συντελεῖ εἰς ἐσωτερικὴν μεταμόρφωσιν, ἢ ὁποία δὲν ἀπομονώνει ἐν τῷ Θαβῶρ μιᾶς μυστικιστικῆς φυγῆς, ἀλλ' ἀκτινοβολεῖ καὶ δρᾷ εἰς τοὺς κοινιορτοβριθεῖς δρόμους τῆς καθημερινότητος: πρόκειται περι ἐνὸς «Πάσχα», μιᾶς νέας «διαβάσεως» ἀπὸ τῆς μυστικῆς χώρας τοῦ Φαραῶ (τῆς περιοχῆς τῆς ἐξωτερικῆς δυνάμεως, τῆς καταπίεσεως, τοῦ φόβου, τῆς ἀδικίας) εἰς τὴν ἐλευθερίαν των τέκνων τοῦ Θεοῦ — εἰς τὸν δρόμον τῆς μακρᾶς, δυσβάτου πορείας, τὴν ὁποίαν φωτίζει ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐλπίς πρὸ των ἀδιεξόδων.

* * *

Αἱ πολλαὶ συζητήσεις καὶ τὰ σχέδια διὰ τὸ τί θὰ κάμωμεν, πῶς θὰ δράσωμεν, πολλαχίς συντελοῦν εἰς τὸ νὰ ἀτονῇ ἡ αὐτοσυνειδησία μας διὰ τὸ τί ἤδη εἴμεθα

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΟΤΗΤΑ *

Μιμηθώμεν ἐν προκειμένῳ τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον, ὅστις γράφων ἐκ τῆς φυλακῆς πρὸς τὸν μαθητὴν καὶ συνεργὸν τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ Φιλήμονα, συνίστα ὡς ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν Χριστῷ καὶ τέκνον γνήσιον τὸν Ὀνήσιμον. «Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦλος πρεσβύτερος, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον, τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ· ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῆμι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ἦ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον» (Φιλ. 8-14).

Μεθ' ὀπόσης πράγματι πατρικῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος ἀγνοῦ συναισθήματος συνιστᾷ τὸν χρηματίσαντα δοῦλόν ποτε Ὀνήσιμον, ἀλλ' ἀναγεννηθέντα ἐν Χριστῷ, εἰς τὸν Ἀπόστολον Φιλήμονα! Ἴδου λοιπὸν τρόπος χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς πρὸς ὑπέρετας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μορφοῦμενοι κατὰ Θεόν, σέβονται καὶ τιμῶσι τοὺς κυρίους αὐτῶν. «Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξιόους ἠγήσθησαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσὶν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι» (Α' Τιμ. 6,1-2).

Ὡς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν κατηχητικοῦ σχολείου ἢ κύκλου χριστιανικῆς μορφώ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 74 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

ἐν χάριτι καὶ τί ὁ Θεὸς ζητεῖ καθημερινῶς νὰ γινώμεθα. Ἡ σκέψις τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου ἀποκτᾷ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα: «ἄμεινόν ἐστι σιωπᾶν καὶ εἶναι ἢ λαλοῦντα μὴ εἶναι». Ἡ βαθυτέρα θεώρησις τοῦ «πάντες», τοῦ «ἐν» καὶ πρὸ παντὸς τοῦ «ἐν» καὶ τῆς «δόξης», τῆς Ἰωαννείου θεολογίας θὰ μᾶς ὀδηγήσουν εἰς ἐν οὐσιαστικὸν «εἶναι», ἀκριβέστερον εἰς ἐν πνευματικὸν «γίγνεσθαι», τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς καταστήσῃ αὐθεντικοὺς μάρτυρας τῆς Ἐπιφανείας τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, τὸν ὁποῖον φλέγει ὁ πόθος μιᾶς θεϊκῆς μεταμορφώσεως.

† Ὁ Ἀνδρούσης ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

σεως τῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν πιστῶν ἐργαζομένων νεανίδων παρ' ἐκάστη ἐνορία, ἀπαιτεῖται προσυνεννόησις παρ' ἐνὸς ἐκάστου ἀναλαμβάνοντος τὴν διδασκαλίαν ἱερέως ἢ ἄλλου τινὸς προσώπου μετὰ μιᾶς ἐκάστης οἰκογενείας, διατηρούσης ἐργαζόμενον προσωπικόν. Ὡσαύτως ἡ ἔγκαιρος ἀναγγελία τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας τούτου, ὡς καὶ κατάλληλος διαφώτισις τῶν ἐνοριτῶν περὶ τῆς σημασίας καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ἐπιδιωκόμενου δι' αὐτοῦ, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια πρὸς τε τὰς οἰκοδομοποιήσεις καὶ αὐτὰς ταύτας τὰς ἐργαζόμενας νεανίδας διὰ τὴν τακτικὴν τούτων προσέλευσιν καὶ παρακολούθησιν τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας. Τὸ πνευματικὸν συμφέρον τόσον τῶν οἰκογενειῶν, ἐν αἷς αὐτὰ ἐργάζονται, ὅσον καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων προσωπικῶς ἐπιβάλλει τὴν λήψιν παντὸς διαφωτιστικοῦ μέτρου παρὰ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, συντελοῦντος κατὰ ἓνα θετικὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν τρόπον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σπουδαιωτάτου ἠθοπλαστικοῦ τούτου ἔργου. Ὅπου κατὰ τὸ παρελθὸν τοιοῦτοι θρησκευτικοὶ κύκλοι ἢ κατηχητικὰ σχολεῖα χάριν τῶν ἐν οἴκοις ἐργαζομένων νεανίδων συνηθήθησαν, πολλὰ τὰ ὠφέλιμα δι' αὐτὰς ἀπέδωσαν. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχη ἡ διάθεσις καὶ ὁ ζήλος, ὅπως ἐπεκτείνωμεν τὴν κατηχητικὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὰ πρόσωπα ταῦτα. Καθὼς δὲ φροντίζομεν διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ μισθοῦ αὐτῶν καὶ ἀποφεύγομεν ν' ἀδικήσωμεν αὐτὰ, ἐπιμελούμενοι τῆς ὑγείας καὶ περιθάλψεως αὐτῶν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεριμνῶμεν καὶ ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς τούτων μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς.

Ὡς εἶναι εὐνόητον, αὐτὰ ἐνδιαφέρουν οἰκογενεῖας διαβιούσας ἐν μεγάλαις κυρίως πόλεσιν, ὅπου αἱ ἀνάγκαι τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ ἰδιαιτεροὶ συνθήκαι τοῦ βίου ἐπιβάλλουν τὴν πρόσληψιν τοιούτων προσώπων. Εἰς ἀγροτικὰς ὁμως περιοχὰς διάφορος εἶναι ἡ μέθοδος, τὴν ὁποῖαν ἀκολουθοῦν οἱ ἀναπτύσσοντες κατηχητικὰς ἐργασίας ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας. Κατ' ἀρχὴν λεκτέον, ὅτι αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ περιορίζονται εἰς τὴν πολὺ μικρὰν παιδικὴν ἡλικίαν τῶν παιδῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνωνται πρὸς ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐφηβικῆς καὶ νεανικῆς περιόδου. Οὕτως ἐν ταῖς κώμαις τῆς ὑπαίθρου παρέχεται ἡ εὐχέρεια τῆς συναθροίσεως ἀγροτῶν εἴτε ἐν ὑπαίθρῳ κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον, εἴτε ἐν ναοῖς κατὰ τὰς ἐσπερινὰς ὥρας ἅμα τῇ καταπαύσει τῆς ἐργασίας αὐτῶν εἰς ἀγροὺς. Κατὰ τὴν χειμερινὴν μάλιστα περίοδον τοῦτο καθίσταται εὐχερέστερον, καθ' ὅτι τότε οἱ χωρικοὶ, λόγῳ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, τῆς δριμύτητος τοῦ ψύχους, τῆς χιόνος, τῶν συνεχῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων, παραμένονσι κεκλεισμένοι εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν. Ἴδια εἰς ὄρεινὰς περιοχὰς παρατηρεῖται τοῦτο συχνότερον.

Εἰς τὰς περιπτώσεις λοιπὸν αὐτὰς ἔχομεν πρὸ ἡμῶν εἰς πρώτην ἀναζήτησιν καὶ πρόσκλησιν πιστούς, πρὸς τοὺς ὁποίους παρέχομεν χριστιανικὴν μόρφωσιν διὰ τῶν τακτικῶν, συντόμων καὶ ἐπαγωγικῶν ὁμιλιῶν ἡμῶν. Μήπως εἶναι ὀλίγαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς συναντῶμεν εἰς χωρία μικρὰ ἢ μεγάλα, ὄρεινά ἢ πεδινά, ἀνθρώπους συνηθροισμένους ἐντὸς πανδοχείων ἢ καφενείων, συζητοῦντας, χαρτοπαίζοντας ἢ πίνοντας; Πόσον τῇ ἀληθείᾳ ἀποτελεσματικὴ ἀποβαίνει πολλακίς ἡ παρουσία ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνὸς καλοῦ καὶ ζηλωτοῦ ἐργάτου τοῦ ἀμπελώνος Χριστοῦ ἢ καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἐπισκόπου τῶν, αἰφνιδίως ἐπισκεπτομένου αὐτοῦς; Πλησίον τῆς ἀνημένης ἐστίας τοῦ καταστήματος τοῦ χωρίου καθήμενοι οἱ ἄπλοῖ χωρικοὶ ἀγρόται ἐνωτίζονται τῶν ρημάτων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ ἄμεσος ἐπικοινωνία καὶ ἀναστροφή μετὰ τῶν πιστῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ τόσο κατατὰς πραγματοποιουμένας ἐκάστοτε περιοδείας τῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ἱεροκηρύκων, διότι τότε, ὡς συνήθως, λειτουργοῦν καὶ κηρύττουν εἰς ναοὺς. Ἐπειτα ἅμα τῷ πέρατι τῆς θείας Λειτουργίας ἐλάχιστος χρόνος ἀπομένει διὰ τὴν μεθ' ἐνὸς ἐκάστου πιστοῦ γνωριμίαν καὶ ἀναστροφήν. Οἱ Ἀρχιερεῖς τότε συνεργάζονται μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ διδασκάλων, ἀκούουν τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτοὺς προβλήματα καὶ γενικῶς εἶναι ἀψηχολημένοι μὲ ὅσα θέματα ἀνάγονται εἰς τὰς ἀρμοδιότητας αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ χριστιανοὶ μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἀπέρχονται εἴτε εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, εἴτε συμμετέχουν εἰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις τῶν τελομένων πανηγύρεων, καθ' ἃς ἐπισκέπτονται οἱ Ἐπίσκοποι τοὺς ναοὺς τῶν χωρίων αὐτῶν.

Ἐξ ἄλλου εἶναι παρητηρημένον, ὅτι κατὰ τὰς θείας Λειτουργίας, οὐχὶ πάντοτε ἠμποροῦν νὰ προσέρχωνται, ὑπόχρεοι ὄντες ὅπως ἐπιδίδονται εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, ἀναλόγως μάλιστα τῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Καὶ ναὶ μὲν, ὡς ἄρα Ἀρχιερεῖς λειτουργοῦν εἰς ναοὺς χωρίων, προσέρχονται ὡποσδήποτε περισσότερο πιστοὶ εἰς ἐκκλησιασμόν, πλὴν ἐπειδὴ τοῦτο συμβαίνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν ἡμέραις πανηγύρεων ναῶν, ἐπακολουθοῦν δὲ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις, ὡς εἶπομεν, εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν αὐτῶν, δὲν εἶναι τόσο εὐκόλος ἡ ἐκτέλεσις τοιαύτης πνευματικῆς ἐργασίας πρὸς χωρικούς. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς καθημερινὰς ἡμέρας, ὅτε τὰ καθήκοντα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐπιβάλλουν τὴν παρουσίαν τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τοῖς γραφείοις τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, τοιαύτη πνευματικὴ ἱεραποστολικὴ ἐργασία, ἐπέχουσα θέσιν κατηχητικῆς διδασκαλίας, ἐν χωρίοις τῆς ὑπαίθρου εἶναι ἀνέφικτος. Οὐδὲ οἱ ἐντεταλμένοι ἱεροκήρυκες ἐπιτυγχάνουν πάντοτε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἐὰν τυχὸν δὲν προσαρμοσῶσι τὸ ὄλον πρόγραμμα τῆς ἐργασίας αὐτῶν πρὸς τὴν νοοτροπίαν καὶ ψυχολογίαν τῶν χωρικῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπικρατούσας ἐν αὐτοῖς συνηθείας καὶ παραδόσεις. Ἐνεκα τούτου συνιστᾶται ἰδιαίτερος ἢ εἰς καταλλήλους περιστάσεις ἐπίσκε-

ψις καὶ διδασκαλία παρ' αὐτῶν ἐν εἴδει συνομιλίας καὶ διαλόγου μετὰ χωρικῶν. Τώρα μάλιστα, ὅτε εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς χώρας ἡμῶν διηνοίχθησαν καλοὶ δρόμοι καὶ κατέστησαν προσιτὰ καὶ τὰ πλεον ἀπομακρυσμένα χωρία, ὅπου ἄλλοτε δι' ἡμιόνων ἐν μέσῳ ἄτραπῶν καὶ ἀποκρήμων ὄρεων μετέβαινε τις εἰς τὰ δύσβατα αὐτῶν μέρη, ἢ τακτικὴ χάριν τῆς ψυχικῆς αὐτῶν ὠφελείας ἐξόρμησις εἶναι δυνατὴ.

Ἡ πρὸς τὰς ἀγρότιδας νεάνιδας καὶ γυναῖκας διδασκαλία διεξάγεται εἰς τοὺς ναοὺς κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ Παρακλητικοῦ Κανόνος πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Ἡ πρὸς αὐτὰς διδασκαλία, ὡς καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς συνδυάζεται μετὰ τῆς θείας λατρείας, διότι τότε φέρεται καλύτερα ἀποτελέσματα. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι τὰ θέματα τοῦ κηρύγματος πρὸς γυναῖκας εἶναι πάντοτε προσηρμοσμένα πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Εἰς γλώσσαν ἀπλὴν καὶ μὲ ὕφος πατρικὸν προσφέρομεν τὰς πνευματικὰς ἡμῶν παραινήσεις πρὸς αὐτάς. Ὅπου τοῦτο ἐφηρμόσθη, πολλὰ τὰ καλὰ ἀπέδωκεν. Ἐὰν δὲ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψει, ὅτι ὑπάρχουν πολλαὶ ὄρειναι περιοχαὶ τῆς χώρας ἡμῶν καὶ ὅτι ἢ εἰς πόλεις ἔλευσις τῶν χωρικῶν δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερῆς, διὰ τίνα λόγον θὰ περιορίσωμεν τὴν ἱεραποστολικὴν μας ἐργασίαν μόνον εἰς τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας χριστιανοὺς καὶ θ' ἀγνοήσωμεν τὸσους ἄλλους τῆς ὑπαίθρου ἢ τὸ ἐλάχιστον θὰ περιορισθῶμεν εἰς ἐν καὶ μόνον σύντομον κήρυγμα, τὸ ὁποῖον πραγματοποιεῖται ἅπαξ τοῦ ἔτους ἢ καὶ βραδύτερον κατὰ τὰς περιοδείας;

Ἐφ' ὅσον, ὡς προελέχθη, ὑπάρχει ἢ πρὸς τοῦτο διάθεσις καὶ ὁ ἐνθεὸς ζήλος, ἀνευρίσκομεν τρόπους καλυτέρας μεταδόσεως τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν εἰς ἀγρότας, γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀγροτικὴν νεότητα ἠμποροῦμεν νὰ συστήσωμεν εἰδικὰς ὁμιλίας. Εἰς πολλὰς κοινότητας χωρίων ἔχουν συσταθῆ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀγροτο-λέσχαι, εἰς τὰς ὁποίας συναθροίζονται ἀγροτό-παιδες. Εἰς αὐτάς μεταβαίνοντες, πράττομεν ὅτι δυνάμεθα ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡ συνεργασία μετὰ τῆς Ἐκκλησίας πάντοτε ἐπεζητήθη παρὰ τῶν ἐποπτῶν αὐτῶν. Ἀκόμη ἠμποροῦμεν κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν ἐκάστου νομοῦ, νὰ μεταβιῶμεν εἰς τὰ κέντρα γεωργικῆς ἐκπαίδευσεως (ΚΕΓΕ), τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτᾶσι κατὰ περιόδους ἀγροτόπαιδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ ἡμῶν λειτουργοῦν τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν τοιαῦτα, ἐν εἰς ἕκαστον νομόν, εἰς δὲ τὸν τῆς Μεσσηνίας δύο, πρόκειται δέ, καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα, προσεχῶς νὰ ἰδρυθῶσιν ἕτερα περὶ τὰ δεκαπέντε τοιαῦτα. Εἰς τὰς ἀρίστας ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἐγκαταστάσεις τῶν κτιρίων αὐτῶν διαμένουσι κατὰ περιόδους ἐναλλάξ ἄρρηνες καὶ θήλειες τρόφιμοι, διαιτώμενοι δαπάναις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ ἐκπαιδευόμενοι καλῶς εἰς τὰς ἀγροτικὰς

ἐργασίας. Γεωπόνοι και ἄλλοι εἰδικοί ὑπάλληλοι τῶν κατὰ τόπους νομαρχιῶν διδάσκουσι εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τοῦτο μαθήματα. Ἐν αὐτοῖς οὐ μόνον οἱ Ἱεροκήρυκες, ἀλλὰ και οἱ Ἐπίσκοποι, ὡς και λοιποὶ θεολόγοι καθηγηταὶ ἰδίᾳ γυμνασίων τῆς περιοχῆς, προσφέρουν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Οὕτως ἐπωφελοῦμεθα τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἐπικοινωνοῦντες μετ' ἀγροτοπαίδων, ἀρρένων και θηλέων, συντελοῦντες εἰς τὴν κατὰ Θεὸν αὐτῶν οἰκοδομήν. Δι' αὐτῶν κατόπιν μεταδίδεται και εἰς πολλοὺς ἄλλους χριστιανοὺς τῶν χωρίων τῶν ὅτι παρ' ἡμῶν, ὡς και τῶν ἄλλων διδασκάλων (γεωπόνων, ἱατρῶν κ.λ.π.) ἐδιδάχθη εἰς τὰ κατὰ τόπους λειτουργοῦντα τοιαῦτα κέντρα γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων προκειμένου περὶ ἀγροτίδων, προσφέρονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον αἱ εἰς πολλὰς κομπολῆεις ἢ κόμας λειτουργοῦσαι ἀγροτικά μεταβατικά οἰκοκυρικά σχολαί, εἰς τὰς ὁποίας εἰδικευμένον προσωπικόν, μισθοδοτούμενον παρὰ τοῦ Δημοσίου, διδάσκει μαθήματα οἰκοκυρικῆς, ὑφαντικῆς, πλεκτικῆς, ραπτικῆς. Ὅμοίως διδάσκονται Ἑλληνικά, παρὰ διδασκάλων, συμπληρούντων τὴν στοιχειώδη τῶν τροφίμων αὐτῶν ἐκπαίδευσιν.

Εἰς τὰς σχολὰς λοιπὸν αὐτὰς δύνανται κάλλιστα νὰ λειτουργήσουν κατηχητικὰ σχολεῖα θηλέων, κατωτέρου ἢ μέσου τύπου, εἴτε παρὰ τῶν Ἱεροκηρύκων τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, εἴτε παρ' ἄλλων ἱερέων και λοιπῶν κατηχητῶν θεολόγων. Ὅμοίως και εἰς ὅσα «σπίτια τοῦ παιδιοῦ» συναντῶμεν ἐν χωρίοις, ἐν οἷς παρέχεται παρομοία μόρφωσις και εἰδίκευσις εἰς θήλεις ἀγροτίδας. Ἀλλὰ και ὅπουδήποτε ἀλλαχοῦ κρίνομεν σκόπιμον τὴν σύστασιν κατηχητικῆς διδασκαλίας πρὸς ἀγροτόπαιδας, ἐνεργοῦμεν τὰ δέοντα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται ἢ πρὸ πάσαν τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα τῶν πόλεων, ὡς και τῆς ὑπαίθρου καλὴ και χρηστή διαπαιδαγώγησις, δι' ὧν καταλλήλων προσώπων και μέσων δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν.

Ἀφ' οὗ ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω ὅσα ἡμποροῦν νὰ γίνων χάριν τῆς χριστιανικῆς μορφώσεως και ἀγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, ἐκθέτομεν κατωτέρω τινὰ ἀφορῶντα τὰ ἐποπτικά μέσα διδασκαλίας, ὡς και τὰ μετ' αὐτῆς θεωρούμενα ἀπὸ παιδαγωγικῆς ἐπόψεως ἀναποσπάστως συνδεδεμένα πρὸς καλυτέραν εὐδωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας σκοποῦ. Ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Αἶθουσα κατάλληλος πρὸς δι-εξαγωγήν τῆς διδασκαλίας. Ὡς ἐλέχθη και ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἡ ὑπαρξις ταύτης εἶναι λίαν ἀπαραίτητος. Ἐνίοτε ἔλλειπει ταύτης ἢ κατηχητικὴ διδασκαλία διεξάγεται εἰς τοὺς ναοὺς, οὐχὶ ὅμως πάντοτε εὐχερῶς, ἐπειδὴ συμβαίνει, ἰδίᾳ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Κυριακῶν και κατὰ τὰς ὥρας τῶν κατηχητικῶν μαθημάτων, νὰ τελῶνται τὰ Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος και τοῦ Γάμου, ἐνίοτε δὲ και

ἀκολουθίαι κηδειῶν. Ἀτυχῶς, ἔλλειπει ἰδιατέρων χώρων ἐν τοῖς ναοῖς, βαπτιστηρίων ἢ παρεκκλησιῶν χάριν τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος, οἱ ἱερεῖς ὑποχρεοῦνται, ὅπως τελῶσι τοῦτο, ὡς και τὰ λοιπὰ ἐντὸς τῶν ναῶν, ὁπότε δημιουργεῖται ὀπωσδήποτε θόρυβος και ἀποσπᾶται ἢ προσοχὴ τῶν παίδων. Εὐκταῖον λοιπὸν θὰ ἦτο, ἐὰν ὅλοι οἱ ἐνοριακοὶ ναοὶ ἀπέκτων αἰθούσας διὰ τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα αὐτῶν ἢ κτίρια, πλησίον αὐτῶν κείμενα, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς πάσης φύσεως θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας, ὡς συμβαίνει εἰς τινὰς μεγάλους ναοὺς πόλεων. Ἡ εἰς σχολεῖα τοῦ Δημοσίου διεξαγωγὴ τῆς κατηχητικῆς διδασκαλίας ἀντεδείκνυται ἀπὸ τε παιδαγωγικῆς και ψυχολογικῆς ἐπόψεως, διότι οἱ ἄλλοι τούτων παρέχουν εἰς τοὺς παῖδας τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἀκροῶνται ὡς συνήθως μαθήματα τῆς σχολικῆς αὐτῶν περιόδου, ἐν ᾗ ἡμεῖς ἐπιδιδάσκωμεν, ὅπως προκαλέσωμεν εἰς αὐτοὺς τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλοντος και τῶν παραστάσεων, τὰς ὁποίας ἐντυπῶνομεν εἰς αὐτοὺς, διδάσκοντες θρησκευτικὰ μαθήματα. Ἀλλὰ και ἡ τακτικὴ, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὰ ἀκολουθοῦμεν, εἶναι διάφορος τῶν διδασκομένων ἐν σχολείοις, καθ' ὅτι ἐν ᾗ προσφέρομεν τὴν χριστιανικὴν γνῶσιν προσηρμοσμένην φυσικὰ πρὸς τὰς μεθόδους τῆς Παιδαγωγικῆς, δὲν βαθμολογοῦμεν τὴν ἐπίδοσιν τῶν μαθητῶν, ἀφ' οὗ δὲν εἶναι αὐτὴ ὑποχρεωτικὴ εἰς αὐτὰ. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἢ θρησκευτικὴ ἡμῶν διδασκαλία διεξάγεται ἐν αἰθούσαις, κειμέναις παρὰ τοῖς ἱεροῖς ναοῖς, μεριμνῶμεν διὰ τὴν διακόσμησιν αὐτῶν δι' εἰκόνων και ἄλλων ἀντικειμένων, οὕτως ὥστε νὰ φαίνεται, ὅτι πρόκειται περὶ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλοντος. Ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἡμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κατηχητικὸν σχολεῖον, τὸ θρησκευτικὸν μάθημα, ὅπερ οἱ διδάσκαλοι τῆς στοιχειώδους παιδείας διδάσκουν ἐν τοῖς σχολείοις αὐτῶν.

2) Ἐποπτικά μέσα διδασκαλίας. Τὰ χρησιμοποιούμενα τοιαῦτα ἐν σχολείοις προβλέπονται και ἐν αὐτοῖς, ἦτοι ἔδρα διὰ τὸν διδάσκοντα, καθίσματα διὰ τοὺς μαθητάς, πίναξ, χάρτης Παλαιστίνης, ὡς και τῶν περιοδειῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἱεραὶ εἰκόνες και ὅσα ἄλλα ἐνδείκνυται, προκειμένου νὰ διεξαχθῇ εὐχερέστερον ἢ κατηχητικὴ διδασκαλία. Ἀκόμη και μαγνητόφωνον χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀκρόασιν και ἐκμάθησιν παρ' αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων και ᾠμάτων. Ἐπίσης ἐκκλησιαστικὸν ἀρμόνιον δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ, οὐχὶ ὅμως ἐν ναοῖς, διότι τοῦτο δὲν εἶθισται εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν λατρείαν. Εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενον ὁ κατηχητὴς νὰ μὴ ἔχη τὴν ἰκανότητα νὰ ψάλλῃ ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους και ᾠματα, ὁπότε ὑποβοηθεῖται ὑπὸ τῶν ἐκκλησι. δίσκων, τοὺς ὁποίους μάλιστα προσφάτως ἔχομεν ἀφθόνους παρ' ἡμῖν. Ἰδίᾳ κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων και τοῦ Πάσχα οἱ κατηχητόπαιδες ἀκροῶνται και ἐκμανθάνουν ὑπερόχους ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὡς και ἐορταστικὰ ᾠματα.

3) Διάθεσις ψυχοφελῶν ἐν τῶν πῶν, εἰκόνων καὶ βιβλίων. Ταῦτα προσφέρονται δωρεὰν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιβραβεύεται δὲ δι' αὐτῶν ἢ τε ἐπιμέλεια, τακτικὴ τῶν μαθημάτων παρακολούθησις καὶ ἡ χρηστὴ τῶν παιδῶν διαγωγή. Ἐπεκράτησεν, ὡς γνωστόν, ἐπὶ τῇ λήξει τῶν κατηχητικῶν μαθημάτων, ὅπως διατίθενται ταῦτα εἰς αὐτούς, ἐν μέσῳ σεμνῆς τελετῆς, καθ' ἣν ἀναγινώσκεται τὸ Ἀρχιερατικὸν Γράμμα τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, ψάλλεται ἡ φῆμη αὐτοῦ, ἀπαγγέλλονται ποιήματα τινα ὑπὸ τῶν παιδῶν καὶ τέλος παρέχονται πατρικαὶ ὑποθήκαι πρὸς αὐτούς ἐκ μέρους τῶν παρισταμένων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

4) Προσέλευσις εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Μετανοίας καὶ θείας Εὐχαριστίας τῶν κατηχητοπαίδων. Περὶ αὐτῆς παντὶ σθένει μεριμνῶμεν, ἀφ' οὗ προηγουμένως προετοιμάσωμεν αὐτούς διὰ καταλλήλου διδασκαλίας ἡμῶν. Ἐνδεικνύται μάλιστα ἡ ἔστιν ὅτε χάριν αὐτῶν τέλεισι τῆς θείας Λειτουργίας, τῆς ὁποίας τὴν ἱεράν ψαλμῶδιαν ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὶ οὗτοι, συγκροτοῦντες τοὺς ἀπαραιτήτους ἐκκλησιαστικούς χορούς. Ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία διεξάγεται ἀπαραιτήτως μετὰ τῆς θείας λατρείας. Αὐτὸ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα πάσης ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τελουμένης πνευματικῆς καὶ ψυχοφελοῦς ἐργασίας. Ἡ κεχωρισμένη ταύτης διεξαγομένη διδασκαλία ἀπομακρύνει τοὺς πιστοὺς ἐκ τῆς ἱεραῆς παραδόσεως καὶ ὁμοιάζει πρὸς συστήματα ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν.

5) Σύστασις εἰδικῶν χώρων διὰ παιδιᾶς καὶ ψυχαγωγίαν τῶν κατηχητοπαίδων. Περὶ τῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος τούτων ἀνεφέρομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Γνωρίζομεν πάντες ὁποῖαν ἀξίαν ἔχουν διὰ τε τοὺς μικροὺς παῖδας καὶ τοὺς νέους αἱ παντοῖαι παιδιαί, ὡς καὶ τὰ μέσα ψυχαγωγίας αὐτῶν ἀπὸ παιδαγωγικῆς ἐπόψεως. Ἄνευ αὐτῶν δυσκολευόμεθα πολὺ, ὅπως συγκρατήσωμεν αὐτούς πλησίον μας ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Δι' αὐτῶν εὐχαριστοῦνται οὗτοι τὰ μέγιστα, ζωογονοῦνται σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, προσφέρεται δὲ καλύτερον εἰς αὐτούς ἢ θρησκευτικὴ διδασκαλία. Κάτι παρόμοιον γίνεται εἰς τὰς ἀπὸ τινῶν δεκαετηρίδων καὶ παρ' ἡμῖν δρώσας χριστιανικὰς ἀδελφότητας νέων καὶ νεανίδων (XAN καὶ XEN), πλὴν αὐταὶ οὐδόπως ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐποπτεῖαν ἢ ἐξάρτησιν τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, παρέχεται δὲ μᾶλλον δι' αὐτῶν ἐκμάθησις ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν νεότητα καὶ ἐνασχόλησις εἰς παιδιᾶς καὶ ψυχαγωγίαν, ἐλαχίστου χρόνου διατιθεμένου πρὸς θρησκευτικὴν αὐτῆς μὲν μορφωσιν.

6) Ἡμερήσιαι ἐκδρομαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον, ὡς καὶ περίπατοι πρὸς ἐπίσκεψιν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιολογικῶν μνημείων. Εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτῶν

δύναται νὰ περιληφθῇ ἡ τέλεισις θείας Λειτουργίας εἴτε ἐν τινι παρεκκλησίῳ, εἴτε ἐν ὑπαίθρῳ. Ἐνδεικνύται συνάμα ἡ ἐπίσκεψις ἱερῶν Μονῶν.

7) Κατασκηνώσεις χάριν αὐτῶν συνιστῶμεν εἴτε εἰς παραθαλασσίους εἴτε εἰς ἄλλους πευκοφύτους περιοχάς, εἰς τὰς ὁποίας προσλαμβάνονται ἐκ περιτροπῆς οἱ κατηχητόπαιδες ἢ καὶ ἐν-ἀλλὰξ ἄρρενες καὶ θήλειαι, τελούντες ὅπωςδήποτε ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν κατηχητῶν καὶ ἄλλων ἀρμοδίων προσώπων. Εἰς τινὰς ἱεράς Μητροπόλεις λειτουργοῦν τοιαῦτα μὲ ἀρίστην ἀπόδοσιν.

Ταῦτα ἐν συνόψει παραθέσαντες σχετικῶς μὲ τὴν εὐρυθμὴν λειτουργίαν καὶ καλὴν ἀπόδοσιν τῶν κατηχητικῶν σχολείων, παραλείπομεν τὰ ἀφορῶντα τὴν σύνταξιν τῶν ἀναγκαιούτων βοηθημάτων τῆς εἰς αὐτὰ διδασκείας ὕλης, περὶ τῆς ἐκδόσεως καὶ διαθήσεως τῶν ὁποίων ἐπιμελεῖται τὸ ἀρμόδιον προσωπικὸν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, οὕτως ὥστε νὰ τηρῆται εἰς ὅλα ἐνιαῖα γραμμὴ καὶ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα διδασκαλίας ἐν αὐτοῖς. Τὸ ἀληθές εἶναι ἐν προκειμένῳ, ὅτι διεκόπη ἀπὸ τινος χρόνου ἡ ἐκδοσις παρ' αὐτῆς τοιούτων βοηθημάτων τῆς διδασκείας ὕλης ἐν κατηχητικοῖς σχολείοις, παρίσταται δὲ ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὅπως συνεχισθῇ ἡ εὐγενῆς ταύτης προσπάθεια ἐφοδιασμοῦ τῶν κατηχητικῶν διὰ τοιούτων βοηθημάτων, προσηρμοσμένων ἐννοεῖται πρὸς τὰς συγχρόνους περιστάσεις καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνεται καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐργαζομένους νέους διδασκαλία. Εὐχῆς λοιπὸν ἔργον θὰ ἦτο, ἐὰν ἐξεδίδοντο παρ' αὐτῆς ἑτεραι σειραὶ βοηθημάτων, ὡς ἦσαν αἱ παλαιότερον ἐκδοθεῖσαι καὶ ὑποβοηθήσασαι τὸ ἔργον τῆς κατὰ Χριστὸν διαπαιδαγωγίσεως τῆς νεότητος.

Ἐὰν ἐπεξετάθηνμεν τόσον πολὺ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ πρὸς τὴν νεότητα ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἐπράξαμεν ἀκριβῶς τοῦτο, ἅμα μὲν ὅπως παράσχωμεν ἀντίληψιν τινα περὶ τῆς σοβαρότητος καὶ σημασίας τούτου, ἅμα δὲ ἐπιστήσωμεν περισσότερον τὴν προσοχὴν ἐκεῖνων, κληρικῶν καὶ πιστῶν, οἵτινες ἀναλαμβάνουν τοιαύτης φύσεως ἔργα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι ὁμοῦ εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλέποντες, ἐργασθῶμεν διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν διαπαιδαγωγήσιν τῆς σφριγώσης νεότητος, διαπλάσσοντες ἐναρέτους χαρακτήρας καὶ θεοσεβεῖς χριστιανοὺς. Φιλοστόργως πρὸς τὴν νεότητα φερόμενοι καὶ παραδειγματίζοντες αὐτὴν διὰ τοῦ ἰδίου ἡμῶν παραδείγματος, ἀξήσωμεν τὴν θρησκευοῦσαν στρατιάν τῶν νέων τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ ἐξάίρετον παράδειγμα τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, παραγγέλλοντος εἰς τὸν μαθητὴν καὶ συνεργὸν αὐτοῦ τὸν Τιμόθεον ταῦτα: «σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι» (Β' Τιμ. 2,1-2).

† Ὁ πρ. Παραμυθίας, Φιλιατῶν-Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ*

7. Ἀνακαίνισις τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Εὐθὺς ἀμέσως, μετὰ τὴν ἐνσχύφασαν πυρκαϊάν ἐν τῷ Πανιέρῳ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον, διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπέτυχε τὴν ἐκδοσὶν Φερμανίου ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁποῖου ἐγένοντο ἐσπευσμένοι ἐπισκευαὶ ἐν τῷ Ναῷ μέχρι τοῦ 1810. Ὁ ἀναλαβὼν τότε τὰς ἀνακαινιστικὰς ἐργασίας ἐν τῷ Ναῷ ἀρχιτέκτων Κομνηνός, εὗρεθίς πρὸ καταστροφῶν τεραστίας ἐκτάσεως ἐν τὸς λίαν περιπλόκου οἰκοδομήματος, προέβη εἰς τὴν πρακτικωτέραν λύσιν τοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχεν ἀντικαθιστῶν πρῶτον τμήματα κατακρημνισθέντα, ὡς τοίχους καὶ πεσσούς, διὰ νέων. Ἐξ ἄλλου, διὰ προσθήκης τοίχων ἰκανοῦ πάχους ἐστήριξεν ἕτερα τμήματα ἐτοιμόρροπα. Τέλος, δι' ἐπιχρήσεως τῶν πάντων δι' ἀσβεστοκονίας ἀντιμετώπισε τὴν πτώσιν τεμαχίων τῶν κατεστραμμένων ὑπὸ τοῦ πυρὸς λιθοδομῶν.

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπισκευῶν, ὁ Κομνηνός προέβη καὶ εἰς νέας διαμορφώσεις χώρων ἐν τῷ Ναῷ, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὴν προσθήκην ἡμιωρόφου μεταξὺ Γολγοθᾶ καὶ ἡμετέρου Καθολικοῦ, ὑψηλῶν διαχωριστικῶν τοίχων ἐκατέρωθεν τοῦ Καθολικοῦ κ.ἄ. Προέβη ἐπίσης εἰς γενικὰς ἐπισκευὰς καὶ διακοσμήσεις ἀπάντων τῶν ἡμετέρων παρεκκλησίων καὶ ἐτέρων χώρων καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀνέγερσιν νέου Κουδουκλίου τοῦ Παναγίου Τάφου.

Παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ Κομνηνοῦ ἀπάδουσιν ἀπὸ αἰσθητικῆς καθαρᾶς ἀπόψεως, ὡς μὴ λαβόντος οὐδόλως ὑπ' ὄψιν τὴν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχουσαν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ Μνημείου, ἐν τούτοις συμπεραίνεται ἐκ τῶν ἐρευνῶν τῶν γενομένων ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν προσφάτως συντελουμένων ἐργασιῶν ἀναστηλώσεως τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὅτι χάρις εἰς τὸν Κομνηνὸν καὶ εἰς τὸν τρόπον ἀντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος ὑπ' αὐτοῦ περιεσώθη ἐντὸς τῶν τοιχοποιῶν τὸ καθ' ἑαυτὸ Μνημεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπισκευάζεται.

Σημειωτέον, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Κομνηνοῦ ἀνακατασκευασθεὶς μέγας τροῦλλος τῆς Ἀναστάσεως (Ροτόνδας) κατέρρευσε μετὰ παρέλευσιν περίπου 50 ἐτῶν. Ἀργότερον ἀντικατεστάθη ὑπὸ νέου κατασκευασθέντος ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῆς Ρωσίας, Γαλλίας καὶ Τουρκίας. Ὁ τροῦλλος οὗτος ὑφίσταται σήμερον, ἀλλὰ χρήζει ἀντικαταστάσεως, ὡς ὑποστάς σοβαρὰς ζημίας προκληθείσας κατὰ τὸν Ἀραβο-Ἰσραηλιτικὸν πόλεμον τὸ 1949, ὅτε καὶ ἐπεσκευάσθη προσωρινῶς ὑπὸ τοῦ τότε Βασιλέως τῆς Ἰορδανίας Ἀπτάλλα. Σημειωτέον, ὅτι ἀπὸ Κομνηνοῦ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οὐδεμία σχεδὸν προσπάθεια συντηρήσεως τοῦ Ναοῦ ἐγένετο.

Ἐξ ἄλλου, ἐν ἔτει 1927, ἐξ αἰτίας τοῦ τότε γενομένου σεισμοῦ ἐν Παλαιστίνῃ, ὁ Πανιέρος Ναός τῆς Ἀναστάσεως ὑπέστη ἀνεπανορθώτους βλάβδας, ἀφοῦ κατέπεσαν ἀρκετὰ ἐπιχρίσματα, ἐδημιουργήθησαν πλεῖστα ὅσα ρήγματα διαφόρων διαστάσεων εἰς τὰς τοιχοποιίας καὶ ὠρισμένα τμήματα, ὡς ὁ τροῦλλος τοῦ ἡμετέρου Καθολικοῦ, κατέστησαν ἐτοιμόρροπα. Εὐθὺς ἀμέσως, δι' ἐνεργειῶν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου παρὰ τῇ τότε Ἀγγλικῇ Ἀρμοσθείᾳ, ἐγένοντο ἐσπευσμέναι ἐργασίαι ὑποστηλώσεως διὰ σιδηρῶν καὶ ξυλίνων ἰκριωμάτων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ, ὅς καὶ κατέστη ἔκτοτε ἀγνώριστος καὶ συνάμα δύσχρηστος. Μόνον ὁ τροῦλλος τοῦ Καθολικοῦ, τῇ συνδρομῇ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους, ἀντικατεστάθη ὑπὸ νέου ἐν ἔτει 1937.

Ἐκτοτε αἱ τρεῖς δικαιοῦχοι θρησκευτικαὶ Κοινότητες, ἧτοι κατὰ σειράν προτεραιότητος, τὸ ἡμέτερον Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον, ἡ Κουστωδία τῆς Ἀγίας Γῆς τῶν Λατίνων καὶ τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον, θορυβηθεῖσαι διὰ τὴν τύχην τοῦ οἰκοδομήματος, ἤρξαντο ἀμέσως διαπραγματεῦσαι μὲ τὸν σκοπὸν τῆς διενεργείας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀπαιτητῶν πλέον ἐργασιῶν στερεώσεως τοῦ Πανιέρου Ναοῦ. Συνεστήθησαν οὕτω ἐπιτροπαὶ Ἐμπειρογνομόνων καὶ προετάθησαν Σχέδια καὶ Προγράμματα διὰ τὰς ἐργασίας. Μεσολαβησάντων ὁμως τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ τῆς Ἀραβο-Ἰσραηλινῆς διενέξεως ἀνεστάλησαν αἱ ἀρξάμεναι διαπραγματεῦσαι μεταξὺ τῶν τριῶν Κοινοτήτων.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 45 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Διοικισαρχεὺς ΙΑΚΩΒΟΣ

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ*

Οἱ ἄνθρωποι ἀτομικῶς καὶ ἐν τῷ συνόλῳ οἱ λαοὶ ὀφείλουν νὰ ἀνασκοπῶσιν ἑαυτοὺς καὶ ἀθροίζωνται καὶ ἐμφρόνως νὰ περισκοπῶσι τὰ πρόσφορα φάρμακα καὶ τὰς καταλλήλους μεθόδους τῆς ταχείας θεραπείας καὶ συντόνου ἀνορθώσεως.

Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ ἡ Πατρις ὀφείλει πάντοτε νὰ ἀναζητῇ τὰς εὐρείας καὶ γνωρίμους λεωφόρους, διὰ τῶν ὁποίων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἤχθησαν εἰς περιφανεῖς μεγαλοουργίας καὶ περιήληθον εἰς ἀνυπερβλήτους ἐν παντὶ τελειότητας.

Ὅφειλε δηλονότι νὰ ἀκολουθῇ κατὰ γράμμα τὴν διδασκαλίαν τῶν μελιρρύτων ποταμῶν τῆς Σοφίας, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἀμελλήτι εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν θερμὴν λατρείαν τῶν ὑψηλῶν καὶ τῇ θεῖα τοῦ ἀνθρώπου φύσει πρεπωδῶν ἰδεωδῶν, ἐνὶ λόγῳ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς οἰκείας καὶ πατρίους ἀρετάς.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος διεκρίθη ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν χρημάτων καὶ τὴν ὑλικὴν δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δαψίλειαν τῶν λαμπρῶν διανοημάτων καὶ τὴν εὐπορίαν τῶν εὐγενῶν συναισθημάτων, τὴν ἀληθῆ μόρφωσιν καὶ τὴν σεμνὴν ἀκρίβειαν, τὴν θερμὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν. Διὰ τῆς ἐνθέου λατρείας καὶ ἀκραιφνοῦς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ ἰδεῶδες μετρησιώθη τὸ πάλαι εἰς τὰ ἀθέατα τοῦ διανοητικοῦ βίου ὕψη, διέγνω ἀρκούντως καὶ ἀπετύπωσεν λαμπρῶς τὴν θεσπεσίαν εἰκόνα τοῦ αἰδίου, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ.

Εἰς τῶν ἀναριθμήτων τομέων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατὸν νὰ προσανατολίσουν ἡμᾶς οἱ τιμώμενοι Ἱεράρχαι, εἶναι καὶ ὁ ἀφορῶν εἰς τὰ γενικὰ προσόντα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Διδασκάλου. Οὗτοι κατὰ τρόπον τοῦτ' αὐτὸ κλασσικὸν προβάλλουν τὸ ἰδεῶδες τοῦ διδασκάλου τούτου. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰδεῶδες κατοπτρίζεται τόσον ἐν τῇ φωτεινῇ ζωῇ καὶ δράσει, ὅσον καὶ ἐν τοῖς ὑπερόχοις ἔργοις αὐτῶν.

Πάντα ταῦτα τόσον ἀμέσως, ὅσον καὶ ἐμμέσως συντελοῦν εἰς τὴν σκιαγράφησιν καὶ ἰχνογράφησιν τῆς προσωπικότητος τῶν ὑπερόχων Ἀκαδημαϊκῶν Διδασκάλων, τοὺς ὁποίους διὰ τῶν αἰῶνων ἀνέδειξεν ἡ Ἑλλάς.

Αὕτη ἀριστοτόκος ἀείποτε ἀναδειχθεῖσα, οὐδέποτε ἐπαύσατο ἐπίλεκτα ἐκτρέφουσα τέκνα, ὡς Διδασκάλους τοῦ Γένους καὶ ὡς Ἀκαδημαϊκοὺς Διδασκάλους, τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὴν Ἐπιστήμην ἀτιμήτους ὑπηρεσίας προσήνεγκον καὶ τὴν ἔνοιαν τῆς Πατρίδος εἰς ἀληθῆ

λατρείαν ἀνήγαγον. Τοιοῦτοτρόπως ἠδυνήθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ ὑπερβάλωσι πάντας τοὺς λαοὺς.

Τοιοῦτος τῷ ὄντι πρέπει νὰ εἶναι ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος. Ἀρτιώτατα δηλονότι περὶ τὴν εἰδικότητα αὐτοῦ συγκεκριημένος καὶ ὀξύτατος ἔχων πρὸς ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν τὸ κέντρον. Νὰ ἔχῃ πρὸς τούτοις ἐπίγνωσιν τῆς ὑψηλῆς καὶ μεγάλης ἀποστολῆς του καὶ νὰ παρουσιάσῃ πλουσίαν τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν. Ἰσχυρὰ διανόησις καὶ εὐστοχος κριτικὴ δύναμις πρέπει νὰ εἶναι τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ ἀνδρός καὶ νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι ἡ ἐπιστήμη του συνδέεται ἀναποσπᾶστως πρὸς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους πνευματικὰς λειτουργίας καὶ ἐκδηλώσεις. Παρόμοιοι Ἀκαδημαϊκοὶ Διδάσκαλοι καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἀπέβησαν, οὐχὶ σπανίως, καὶ «Διδάσκαλοι τοῦ Γένους».

Παραλλήλως πρὸς τὴν συγγραφικὴν δρᾶσιν πρέπει νὰ βαίνει καὶ ἡ διδακτικὴ ἰκανότης. Ἀκριβῆς δηλαδὴ καὶ τελεία κατοχὴ καὶ αὐτῶν τῶν πλεόν δυσπροσίτων καὶ δυσχερεστάτων τῆς Ἐπιστήμης ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀσαφῶς διατυπώμενα καὶ σκοτεινῶς παριστάμενα ἐμποιοῦν δυσφορίαν εἰς τοὺς ἀκροατάς.

Τὴν μεγάλην ἐπιβολὴν καὶ θεσπεσίαν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Διδασκάλου δύναμιν καὶ τὴν θελκτικὴν καὶ ἐπαγωγὸν διδασκαλίαν κρίνουν ἐκ τῶν sine qua non προβλημάτων τοῦ ἀληθοῦς ἐπιστήμονος — διδασκάλου.

Εἰς τοὺς προσερχομένους πρὸς αὐτὸν φοιτητὰς πρέπει πατρικῶς νὰ προσφέρεται καὶ οἰκειότατα νὰ διαλέγηται. Ἡ προσήνεια καὶ ἡ ἀγαθότης, ἡ μελιχρότης καὶ ἡ εὐπροσηγορία, ἡ ἀπλότης καὶ ἡ μετριοφροσύνη πρέπει νὰ γοητεύουν εὐθύς καὶ νὰ δεσμεύουν τὸν ἐπισκέπτῃν φοιτητὴν καὶ νὰ καταλείπουν ἀλησμόνητον τὴν παρὰ τῷ Διδασκάλῳ διατριβὴν, ἐκ τῆς ὁποίας εὐγνώμων νὰ ἀπέρχηται ἕκαστος, πλεῖστα κομίζων καὶ σπουδαιότατα διδάγματα.

Τὸ ἦθος ἀνεπίληπτον καὶ ἐξαιρετον. Ἡρεμὸς, εἰρηνικὸς, συμβιβαστικὸς, ἀξιοπρεπῆς, στοργικὸς τῶν φοιτητῶν πατήρ. Γλυκὺς καὶ πρᾶος καὶ γαλήνιος, κρυστάλλινος εἰς διαύγειαν εἰλικρινείας, ἀπλοῦς καὶ σεμνὸς καὶ λιτός, σοβαρὸς ἄμα καὶ μειλίχιος, εὐθύς τὸν χαρακτῆρα θὰ ἴσταται ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος πάντοτε εἰς τὸ ὕψος τῆς περιωπῆς τῆς προσωπικότητός του, τοῦ ἀξιώματός του καὶ τῆς ἀποστολῆς του, μὴδέποτε κακολογῶν ἢ συκοφαντῶν ἢ ἐκστομίζων λόγον πικρόν, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν ἐπιθυμῶν διὰ πάντας καὶ πρὸς πάντας, μετὰ γοητευοῦσης καλωσύνης καὶ εἰλικρινείας συμπεριφερόμενος, ὄντως ὠραία καὶ εὐγενῆς καὶ ὑψηλόφρων ψυχῇ, ὄντως καλὸς κἀγαθός,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 75 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

πάσης κακότητος ἀπηλλαγμένος, τύπος και ὑπογραμ-
μὸς πάντοτε ἐναρέτου, τιμίου και ἀγαθοῦ ἀνδρός.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος αἰσθητοποιεῖ τὸ καλ-
λιτέχνημα, τὸ ὁποῖον πᾶσα ἀνθρωπιστικὴ παιδεία ἐπι-
διώκει νὰ πραγματοποιήσῃ. Τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ ση-
μαίνει οὐχὶ ἐσωτερικὴν διάσπασιν, ἀλλ' ἐνότητα και ἀνα-
γωγὴν πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους λειτουργιῶν και ροπῶν τῆς
ψυχῆς εἰς τὸ ἐνιαῖον ὑπερβατικὸν και θεῖον κέντρον.
Τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ εἶναι ἡ ὠραία ψυχὴ, τὴν ὁ-
ποῖαν πολὺ πρὸ τοῦ Schiller καθώρισεν ὁ Μέγας Βα-
σίλειος, ὁ μέγας οὗτος τῆς ἀληθείας διδάσκαλος, ὁ
οὐρανοφάντωρ και οὐρανοβάμων πράγματι Ἐκκλη-
σιαστικὸς Πατὴρ, λέγων ὅτι ὠραία εἶναι πᾶσα ψυχὴ
«ἣ ἐν συμμετρίᾳ τῶν οἰκείων δυνάμεων θεωρουμένη».

Κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος, συμ-
φώνως πρὸς ἀναριθμήτους ὠραίας ἐκφράσεις τῶν Τριῶν
Ἱεραρχῶν, πραγματοποιεῖ τὴν «καλλίστην ἀλλοίω-
σιν» και μεταβολὴν «ἐπὶ τὸ βέλτιον και πνευματικόν»,
τὸ «ἐκ χειρόνων εἰς κρείττονα προκόπτειν», τὴν «πρὸς
τὰ κρείττονα στροφῆν» και τὴν «ἐπὶ τὰ κάλλιστα»
μεταποίησιν, ἔχει «μετάρσιον τὴν ψυχὴν ἐπτερωμένην
τῷ πτόφῳ τῶν κρειττόνων», εἶναι «γνήσιος τῶν ἄνω
μύστης», ζῆ «κάτω ρέων και ἄνω φερόμενος», ἔχει
«αἶε πρὸς τὰ ἄνω τὴν ὁρμὴν», τείνει ὡς ἀναδενδρᾶς
«ταῖς κορυφαῖς τῶν ὑψηλοτάτων».

Εἰς τὸν φωτεινὸν ἐσωτερικὸν εὐγνώμονα κόσμον
τῶν περὶ αὐτὸν φοιτητῶν και τῶν συνεργατῶν του,
ὡς και τῶν φίλων του εὐρίσκει ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδά-
σκαλος τὴν πλήρη ἀνταπόκρισιν τῆς ψυχικῆς του
εὐγενείας και τὴν ἐν ἀληθείᾳ χαρᾷ ἐπανάπαυσιν τῆς
ψυχῆς του ἀπὸ τοῦ καμάτου τῆς νυχθημέρου ἐργασίας,
εἰς τὴν ὁποῖαν ὡς καιομένη λαμπὰς ἀφειδῶς και μετὰ
συγκινοῦσης ἀυταπαρήσεως ἀναλίσκεται.

Οὕτω θὰ ἀκτινοβολῆ ἡ σεμνὴ και εὐχαρὶς μορφή
του τὴν χαρὰν τῆς τῶν φίλων ἀγάπης και τῆς τῶν συν-
εργατῶν και τῶν φοιτητῶν του ἀφοσιώσεως, χαρὰν,
τὴν ὁποῖαν ἐπιποθοῦν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι κατ'
ἐξοχὴν, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἀνακαινίζηται ὡς ἀετοῦ
ἡ ὠραία ψυχὴ και σεβαστὴ μορφή του, ὥστε νὰ δύναται
νὰ λεχθῆ, ὅτι θὰ εὐτυχῆσῃ τοῦλάχιστον νὰ μὴ γνωρίσῃ
γῆρας.

Διὰ πάντων τούτων, ὡς και διὰ τῶν πνευμα-
τικῶν του πονημάτων ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος
θὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς ἀνωτερότητός του, τῆς ἐπιστη-
μονικῆς του περιωπῆς, τῆς βαθείας ἀφοσιώσεώς
του και τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν ἐπιστήμην του, πρὸς
τὴν Πατρίδα και πρὸς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς ἀξίας
τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος πρέπει νὰ καταρτι-
ζῇ τοὺς φοιτητὰς του μὲ εὐσυνειδησίαν, νὰ τοὺς με-
ταρσιώσῃ εἰς σφαίρας ὑψηλὰς, νὰ τοὺς ἡλεκτρίξῃ διὰ
τῆς διδασκαλίας του, νὰ τοὺς σαγηνεύῃ, νὰ τοὺς γοη-
τεύῃ, ἐπὶ σκοπῷ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτοὺς ὅ,τι πολυτι-
μον ἔχει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Διδασκάλου κατ'
ἐξοχὴν πρέπει νὰ ἐκδηλώνεται πρὸς τοὺς ἐκ τῶν σπου-

δαστῶν του ἐκτρεπομένους ἢ ποικιλοτρόπως πλανωμέ-
νους. Χαρακτηριστικῶς ὁ ἱερός Χρυσόστομος θὰ
συνίστα ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ ἐξῆς: «Τὰ παρ' ἡμῶν
αὐτῶν πληρώσωμεν και χεῖρα αὐτοῖς ὀρέξωμεν, μετὰ
πολλῆς τῆς ἐπιεικείας πρὸς αὐτοὺς διαλεγόμενοι...
Και δεῖ πολλῆς ἡμῖν τῆς ἐπιεικείας και τῆς μακροθυ-
μίας, ὥστε δυνηθῆναι αὐτοὺς ἐξαρπάσαι και ἐξαγα-
γεῖν ἐκ τῶν παγίδων».

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος ὡς καλὸς Σαμαρεῖ-
της πρέπει νὰ ἐφαρμόζῃ τὸ παράγγελμα τοῦ Χρυσο-
ρήμονος Πατρός: «Ἐκτείνον τὴν τῆς ἀγάπης σαγήνην,
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον' ἐπίβαλε
τὸ γλυκὺ ἄγκιστρον τῆς συμπαθείας και, οὕτως ἐρευ-
νήσας τὰ κεκρυμμένα, ἀνάσπασον ἐκ τοῦ βάθους τῆς
ἀπωλείας τὸν καταδύντα τὸ φρόνημα».

Και πάλιν ὁ Χρυσόστομος συνιστᾷ τὰ ἐξῆς διὰ
τὴν στάσιν τοῦ πνευματικοῦ διδασκάλου ἐναντι τῶν
πλανωμένων και ἐκτρεπομένων: «Μὴ τοίνυν πρὸς
ἐκείνους ἀγριαίνωμεν, μηδὲ θυμὸν προβαλλόμεθα,
ἀλλὰ μετὰ ἐπιεικείας αὐτοῖς διαλεγόμεθα· οὐδὲν γὰρ
ἐπιεικείας και πραότητος ἰσχυρότερον».

Ἀπὸ τοῦ σεμνοῦ λοιπὸν τούτου βήματος ἀς ἀκου-
σθῆ και πάλιν ἔντονος ἡ φωνὴ και ἡ προτροπὴ πρὸς τὴν
γλυκεῖαν τοῦ Ἔθνους ἐλπίδα, ὥστε ὁ λιψ τοῦ ὕλισμοῦ
νὰ μὴ μαράνη τὰ εὐσομα ἄνθη τοῦ σεμνοῦ ἄλλους
τῆς Ἀθηνᾶς, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὰ παιδαγωγικὰ μηνύ-
ματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὡς ἀκοιοι ἐργάται προ-
θύμως κητεύουσιν οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ Διδάσκαλοι και
διὰ τῶν διαυγῶν ναμάτων τῆς γνώσεως και γλώσσης
των δαφιλῶς καταρδεύουσι.

Μὲ τὸ πλοῦσιον συγγραφικόν του ἔργον θὰ φωτίσῃ
συνειδήσεις, θὰ διαλύσῃ ἐπιστημονικὰς πλάνας, θὰ
ὑπερασπίσῃ τὴν ἀλήθειαν, θὰ προστατεύσῃ τὰ χρηστὰ
ἦθη και γενικώτερον θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἄριστα τοὺς ὠραί-
ους, τοὺς ὑψηλοὺς, τοὺς ἀγίους σκοποὺς τῆς Ἐπιστήμης
του ὁ ἄξιος ταύτης Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος.

Τὸ παράδειγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, οἱ ὁποῖοι
συνεχῶς ἐσπούδαζον και ἐμελέτων οὐ μόνον τὴν Ἀγίαν
Γραφήν, ἀλλὰ και τὴν Ρητορικὴν, τὴν Φιλοσοφίαν, τὴν
Ἀστρονομίαν, τὰς φυσικὰς ἐν γένει ἐπιστήμας, τὴν
Ἱατρικὴν κ.ἀ., διδάσκει ὅτι ἐξ ἐπόψεως ἐπιστημονικῆς
ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ ἐπιστήμονος δὲν ἐξαρτᾶται μόνον
ἐκ τῆς ἐπιδειχθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἐπιμελείας κατὰ τὴν
διάρκειαν τῶν σπουδῶν του, ὡς και ἐκ τῆς συνεχοῦς
ἀνανεώσεως και ἐπιμορφώσεώς του εἰς τὸν εἰδικὸν
κλάδον, τὸν ὁποῖον οὗτος καλλιεργεῖ και θεραπεύει. Ἐπὶ
πλέον γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ καλλιέργεια οἰουδήποτε
ἐπιστημονικοῦ κλάδου εἶναι τελειότερα και περισσότε-
ρον ἀποδοτικὴ, ὅταν οἱ θεράποντες τοῦ κλάδου αὐτοῦ
δὲν ἔχουν τὰς προσωπίδας τῆς μονομερείας, ἀλλὰ μετὰ
φιλοσοφικῆς διαθέσεως ρίπτουν βλέμματα εἰς τὰ τελικὰ
συμπεράσματα πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, προσπαθοῦντες
νὰ ἀντλήσουν ἐξ αὐτῶν και ἀφομοιώσουν ὅσον τὸ δυ-
νατὸν περισσότερα στοιχεῖα, χρήσιμα διὰ τὴν ὀλόπλευ-
ρον ἀνάπτυξιν και προβολὴν τοῦ κλάδου των.

Συνεπῆς πρὸς τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ σοφία δὲν χωρίζεται
ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος δὲν

περιπίπτει εις άντινομίαν. Είναι σοφός, άλλ' αγαθός, εύγενής τήν ψυχήν, άξιοπρεπής τόν βίον, σεμνός τήν όλην εμφάνισιν και εις τούς τρόπους θετικός, άνυποχώρητος όπου δεϊ, θαρραλέος και είλικρινής πάντοτε.

"Έχει άπεριόριστον καλωσύνην. 'Η καρδια του είναι πάντοτε πλήρης στοργής και αγάπης. 'Η θλιψις και ή κατήφεια και πρό πάντων ή έλλειψις κατανοήσεως είναι άγνωστα εις αυτόν. 'Αντ' αυτών βασιλεύει ή αγάπη και μόνον ή αγάπη, διότι δι' αυτήν τήν αγάπην έγενήθη και έσταυρώθη ό Θεάνθρωπος.

'Ο 'Ακαδημαϊκός Διδάσκαλος είναι πάντοτε μεμετρημένος άνευ ύπερβολών και φαρισαισμών, έχων επίγνωσιν τής ανθρωπίνης φύσεως και τών αναγκών της, εύγενής και εύπρεπής εις τās συζητήσεις, άποφεύγων ακρότητας και προσωπικās άντεγλήσεις.

Καίτοι είναι εκ χαρακτήρος συντηρητικός, πρῶος και μειλίχιος, δέν έμποδίζεται να εκφέρει σαφώς τās γνώμας του και να έλέγχη ό,τι νομίζει κακόν, μη έπιθυμών να είναι εκ τών χαριζομένων εις πάντας και διά πάντα, αλλά μάλλον εκ τών γνωριζόντων («έστιν α και προσκρούειν ύπερ του βελτίονος»), λέγων και γράφων πάντοτε όχι ό,τι εύχαριστεϊ, αλλά τήν αλήθειαν και τό πρόπον.

'Ο 'Ακαδημαϊκός Διδάσκαλος δέν πτοείται πρό τών πνευματικών αγώνων. 'Ως θα έλεγον οι Τερείς 'Ιεράρχαι, ούτος έχει έτοιμότητα διά τήν «έν τῷ σκάμματι και τῷ σταδίω πάλην», άφοβίαν διά τό «πύρ και τό ξίφος και τούς θήρας και τούς τās σάρκας τέμνοντας όνυχας»), πνεύμα γενικῶς θυσίας. Ούτος, «έπί τής αυτης άει προαιρέσεως βεβηκῶς» και όμοιάζων πρός γλυκύν ποταμόν, ρέοντα δι' άλμυρῶς θαλάσσης και μη άναμιγνυόμενον μετ' αυτης, δέν ίσοπεδοῦται υπό του όδοστρωτήρος τής μάξης, ούτε έμφανίζεται «πρός τās εκάστοτε χρείας μεθαρμοζόμενος» ή «πρός τήν εκάστου άρέσκειαν τās γνώμας μετατιθέμενος».

'Η προσωπικότης του 'Ακαδημαϊκού Διδασκάλου είναι αξία παντός σεβασμοῦ. Δέν θα διδάσκη μόνον διά του προφορικού λόγου και διά τών συγγραφών του, αλλά και διά του ύπερόχου ήθους του, ό ύποδειγματικός διδάσκαλος άρετής και παιδείας.

Κλασικοί επί του προκειμένου είναι οι λόγοι του Γρηγορίου Ναζιανζηνού: «Καθαρθῆναι δεϊ πρώτον, εϊτα καθάραι· σοφισθῆναι και ούτω σοφισαι· γενέσθαι φῶς και φωτίσαι... χειραγωγῆσαι μετὰ χειρῶν, συμβουλεύσαι μετὰ συνέσεως».

Ταῦτα και τοιαῦτα παρέχων πρόσφορα και χρησιμώτατα διδάγματα και άόκως τήν έπιστημονικήν ύποδεικνύων μέθοδον χειραγωγεί συντόμως και προάγει διηλεκῶς τούς σπουδαστās εις αυτενέργειαν και έλευθεραν τής κρίσεως κίνησιν.

'Ανάλογος πρός τήν όλην έπιστημονικήν του 'Ακαδημαϊκού Διδασκάλου κατάρτισιν δέον να είναι παρ' ήμϊν και ή του βαθέος γνώστου τής 'Ελληνικής γλώσσης άμεμπτος και ακριβής διατύπωσις. Αϊ λέξεις δηλονότι πᾶσαι, διά τών όποίων ως διά χρυσῆς κρόκης

τεχνηέντως ύφαίνει τόν λόγον, δέον να είναι έπιμελῶς εκλελεγμένα και προσφυῶς ηύρημένα και ως διαυγεϊς και διαφανεϊς κρύσταλλοι να ύποφαίνουν τᾶ άδρά και βαθυγνώμονα διανοήματα, ή δέ έντεχνος και καλλιτεχνική των συμπλοκή και διάτάξις πρέπει να άπαρτίζουν τās συμμετρους εκείνας και εύρύθμους προτάσεις, αι όποϊαι ως ούρανία τις άρμονία προσπίπτουσαι θέλγουν τήν ακοήν, έπιμαρτυροῦσαι τό θεϊον και άφθιτον τής 'Ελληνικής γλώσσης κάλλος.

Τᾶ καθήκοντα του άκρου και τελείου 'Ακαδημαϊκού Διδασκάλου δέν περιορίζονται βεβαίως μόνον εις τήν άπτηκριβωμένην και σαφή από τε καθέδρας και διά συγγραφών γινόμενην διδασκαλίαν, άλλ' εκτείνονται εύρύτερον και στοχάζονται γενικώτερον υπερτέρου τινός και ύψηλοῦ σκοποῦ, εις τόν όποϊον όφείλου πάντοτε να κατατείνου αι Πανεπιστημιακαϊ παραδόσεις. Αῦται δηλαδή δέν άφοροῦν εις τήν παροχήν τών ηδη έξηυρημένων και νῦν ίσχυουσῶν έν τῇ έπιστήμη αληθειῶν, δέν άποβλέπουν άπλῶς εις τήν μετάδοσιν ζηρῶν γνώσεων και γενικῶν θεωριῶν, άλλ' έπιζητοῦν άμα να μορφώσουν τό ήθος και διαπλάσουν τόν χαρακτήρα τών νεαρῶν σπουδαστῶν, οι όποϊοι, κατά λόγον φυσικόν, μέλλουν να καταστοῦν προσεχῶς οι ήγέται του 'Εθνους και οι ταγοι τής κοινωνίας.

Τό έργον άρα του 'Ακαδημαϊκού Διδασκάλου δέν είναι μόνον νοησιαρχικόν, άλλ' είναι εύρύτατον και σπουδαιότατον, έπιστημονικόν άμα και μορφωτικόν και παιδευτικόν και ήθοπλαστικόν. 'Η διδασκαλία του, σκοποῦσα κυρίως τήν άναζήτησιν τής γνώσεως και τής αληθείας, πρέπει να άνάγχηται αρχῆθεν εις σεμνήν τινα και ένθεον μυσταγωγίαν, διά τής όποϊας οι εύέλπιδες μαθηταϊ να μυῶνται εύλαβῶς και να εισάγωνται μεθοδικῶς εις τᾶ άδυτα του πανσέπτου ναοῦ τής 'Επιστήμης, αλλά και να χειραγωγῶνται εις έπίγνωσιν τών 'Ελληνοχριστιανικῶν άρετῶν.

'Εμφορούμενος ό 'Ακαδημαϊκός Διδάσκαλος υπό τών ένθικῶν ιδανικῶν και οὔδέποτε αποβάλλων από τών όμμάτων τής ψυχῆς τών προγόνων τᾶ μεγαλουργήματα, πρέπει να προβάλλη πάντοτε ταῦτα εις μίμησιν υπό τών νεωτέρων, καθοδηγῶν αυτους εις τήν εύρεϊαν λεωφόρον, τήν όποϊαν έχάραξε θαυμαστήν ή μακραίων του 'Εθνους ήμῶν 'Ιστορία.

'Ο 'Ακαδημαϊκός Διδάσκαλος πρέπει να είναι διάνοια έταστική και εύρεϊα, εύστροφος και όξεϊα, λαμπρά, διαυγής, ακριβής και μεθοδευμένη, φύσις εύαίσθητος και ένθουσιαστική, να έχη δέ πάντοτε πρό όφθαλμῶν τήν χριστιανικήν βιοθεωρίαν και τήν πολυθρύλητον ρῆσιν του Κυρίου ήμῶν «άγαπάτε αλληλους».

Διά τοιούτων και άλλων άρετῶν πεπροικισμένος ό 'Ακαδημαϊκός Διδάσκαλος θα καταστή λατρευτός εις πάντας τούς έν τῇ έπιστήμη εύδοκιμοῦντας και τό μὲν όνομα αυτου θα έχουν ως σύνθημα άκραιφνοῦς έπιστήμονος, τό δέ πρόσωπον ίνδαλμα, πρός τό όποϊον θα άτενίζουν και εκ του όποϊου θα κεντρίζωνται εις τās έπιστημονικās αυτῶν έργασίας οι από περάτων έως περάτων τής γῆς διεσπαρμένοι μαθηταϊ του.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος ὀφείλει νὰ εἶναι ὁδηγός, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν, διδάσκαλος τοῦ ὁποῖου ἡ ἀξία δὲν ἀντιλέγεται καὶ ὑπόδειγμα τὸ ὁποῖον προσπαθοῦν νὰ μιμηθοῦν.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν ὅμως ταῦτα πρέπει ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος πλὴν τῶν ἀνωτέρω νὰ εἶναι ψυχὴ γενναία καὶ δραστικὴ διὰ μακρῶν καὶ ἐπιτόνων μελετῶν ἀσκηθεῖσα, νὰ ἀναπτύξῃ κρίσιν ὀξεῖαν, μὴ μὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀπέραντον, νὰ ἔχῃ ἔρωτα πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀκράτητον καὶ διαρκῆ, διορατικότητα ἀπαράμιλλον, πλοῦτον γνώσεων ἀπειρον.

Πάντα ταῦτα θὰ ἀναδείξουν τὸν Ἀκαδημαϊκὸν Διδάσκαλον μέγα κλέος καὶ ὑπατον ἱεροφάντην τῆς Ἐπιστήμης, ὡς καὶ τίμιον πολίτην τῆς αἰσιώτου πολιτείας τῶν ἀθανάτων ἀριστεῶν τοῦ πνεύματος.

Ἐκεῖνο δέ, τὸ ὁποῖον κατ' ἐξοχὴν ὀφείλει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν Ἕλληνα Ἀκαδημαϊκὸν Διδάσκαλον, εἶναι ἡ ἀγαθὴ πάντοτε ἐλπίς καὶ ἡ ἀπεριόριστος αἰσιοδοξία ὡς πρὸς τὰς τύχας καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Περικλείων εἰς τὴν διάνοιάν του φωτεινὴν τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ θερμαίνων διὰ τῶν διδαγμάτων τῆς τὴν εὐγενῆ του καρδίαν πρέπει νὰ εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς εἶναι προωρισμένη εἰς εὐκλειαν καὶ δόξαν, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τῶν αἰδίων ἰδεῶν καὶ ἐπομένως ἀθάνατος. Οὗτος ἀναφωνεῖ μετὰ τοῦ Χρυσοστόμου «οὐδὲν πατρίδος γλυκύτερον» ἢ μετὰ τοῦ Γρηγορίου «μήτηρ ἄλλη μὲν ἄλλου, κοινὴ δὲ πάντων πατρίς».

Καὶ πράγματι. Ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα, τὸ θαῦμα τοῦτο τῶν αἰώνων, φιλελευθέρη, ἐκπολιτιστικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ δὲν εἶναι προωρισμένη νὰ ταφῆ. Θὰ ζῆσῃ καὶ θὰ τελεσφορήσῃ συνεχίζουσα τὴν ἐθνικὴν μυσταγωγίαν, ἡ ὁποία ἀπ' αἰώνων ἐξήστραψεν ἀπὸ τοῦ στερεώματος τῆς Κλασσικῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, φωτίζουσα, φρονηματίζουσα καὶ διαπαιδαγωγοῦσα τὸν κόσμον.

Χαλκέντερος λοιπὸν φιλεργία, ἀκαταπόνητος δραστηριότης, ἀπέραντος αἰσιοδοξία καὶ ἀδαμαντίνη πεποιθήσις περὶ τοῦ ἀνυπερβλήτου μεγαλείου καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Τοιοῦτοι ἄνδρες πολλὰ καὶ μεγάλα τὸ Ἔθνος εὐεργετήσαντες θὰ κοσμοῦν τὸν ἐθνικὸν λειμῶνα, ὡς τὰ εὐωδέστατα ἄνθη τῆς φιλογενείας, ἀποστάγματα ἀκραιφνοῦς ἀρετῆς καὶ περιλάμπρου φιλοπατρίας. Διὸ καὶ θὰ προβάλλωνται εἰς τὰς νέας γενεὰς παραδείγματα ἀνυπερβλήτα, ἔμφυχα ἀγάλματα καὶ κλέη φιλαλληλίας, φιλανθρωπίας καὶ πατριωτισμοῦ.

Καὶ ὄντως, ἄνθρωποι τοιοῦτοι, ὠλοκληρωμένοι ἐπιστήμονες, λαμπροὶ φορεῖς καὶ ἔνθεοι ἐνσαρκωταὶ τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν, καθοδηγηταί, διδάσκαλοι, ἀρχηγοὶ Σχολῆς, ἐρευνηταί, τοιοῦτοι ἄνθρωποι, ὡς ἀληθῶς θεσπέσιοι, δὲν ἀποθνήσκουν, «οὐδὲ τεθναῖσι θανόντων», κατὰ τὸν ἀρχαῖον Ἐπιγραμματοποιόν, ἀλλὰ ζῶσιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Ἔθνους.

Ναί! παραμένουν εἰς τὴν μνήμην ὅλων μετ' ἐγκωμίων καὶ θαυμασμοῦ. Τὰ φιλάλληλα καὶ φιλάνθρωπα ἔργα των, ἀποπνέοντα ἀνεξάντλητον δαψίλειαν σοφίας καὶ φιλανθρωπίας θὰ γοητεύουν ἅμα καὶ θὰ παροτρύνουν εἰς ἀρετὴν, θὰ ἐξάπτουν δὲ πάντα λανθάνοντα φιλοπατρίας σπινθῆρα εἰς ἄσβεστον φλόγα. Θὰ χρησιμεύουν πάντοτε ὡς ἀφθαρτος ἀκόννη, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀκονᾶται καὶ θὰ δξύνηται ὁ πρὸς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ζῆλος τῶν νεαρῶν σπουδαστῶν.

«Οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος· ἅ δ' ἀρετὰ καὶ θανοῦσι λάμπει», (Εὐριπ. Ἀνδρομάχη 773 ἔξ.), κατὰ τὸν πανυπέροχον ἀπὸ σκηνῆς φιλόσοφον, τὸν θεῖον Εὐριπίδην.

Πρέπει, τέλος, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος νὰ ἐπιδεικνύῃ σθένος ἐναντι ἀνόμων βουλευμάτων καὶ ἀδικῶν τολμημάτων. Νὰ προτιμᾷ νὰ ἀποβάλλῃ ἀξιώματα καὶ θέσεις ὑψηλὰς, νὰ ὑποστῆ διώξεις καὶ ἀπολύσεις, ὅπως μὴ παραβῆ τῆς χρηστῆς συνειδήσεως τὰς ἀνωτέρας ἐπιταγὰς. Καὶ ἐὰν ἀκόμη πρόκειται νὰ ζημιωθῆ καὶ ἠττηθῆ κατὰ κόσμον, οὐδέποτε προδίδει τὰς ἀρχὰς του, διότι κατὰ Γρηγόριον «αἰρεῖττον ἠττᾶσθαι καλῶς ἢ νικᾶν ἐπισφαλῶς καὶ ἀθέσμως».

Πίπτων δὲ πρὸς καιρὸν χάριν τοῦ καθήκοντος καὶ τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν δὲν δίδει μόνον ἰσχυροὺς κολάφους εἰς ἀτόπους ἀξιώσεις καὶ ἀτασθάλους ἐπιδιώξεις, ἀλλὰ καὶ παρέχει πρότυπον παράδειγμα ἠθικῆς μεταρσιώσεως καὶ προθύμου ὑπὲρ τοῦ δικαίου αὐτοθυσίας, διότι τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖ καὶ ἡ ἀλήθεια θριαμβεῖ.

Μεγάλοι ἄνδρες εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐναρμονίζουσι τὴν ὑψηλὴν νοημοσύνην, τὴν ἠθικὴν καλλονὴν καὶ τὸ ἀκαμπτον τῆς θελήσεως.

Τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο τῶν τριῶν τούτων ἀπαντῶνται συχνάκις, τὸ σύνολον ὅμως τούτων εἶναι τοσοῦτον σπάνιον, ὥστε νὰ δύναται ἴσως νὰ λεχθῆ, ὅτι διέρχεται τις τὸν βίον ὀλόκληρον, χωρὶς νὰ συναντήσῃ τοῦτο οὐδαμῶς.

Ἄλλ' ἡ ὑψηλὴ νοημοσύνη, ἡ ἠθικὴ καλλονή, τὸ ἀκαμπτον τῆς θελήσεως δὲν εἶναι ἀφηρημένοι ἐννοιαί. Εἶναι δῶρα κυττάρων, νεύρων, οργανισμοῦ, ψυχοσυνθέσεως, ἰδιοσυστασίας, ἐν μιᾷ ἐννοίᾳ καὶ λέξει, ἔχοντα πηγὴν τὴν ἀνωθεν δωρεάν, ἥτις παρέχει ταῦτα δαψιλῶς πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ προνομιούχους.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ στέφανος, ὁ ὁποῖος σμιλεῖται ἀπὸ τὸν ἀπεφθον χρυσὸν τῶν ψυχῶν τῶν φοιτητῶν, ὡς καὶ τῶν εὐεργετηθέντων συνανθρώπων μας, εἶναι ὁ στέφανος τῆς Δικαιοσύνης.

Εἶναι ὁ στέφανος τοῦ ὑψηλοῦ συμβολικοῦ ρήματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἶναι ἡ ἐπηγγελμένη δικαιοσύνη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ τέρμα ὅλων τῶν μεγάλων ἀνθρωπίνων ἀγώνων καὶ ταυτοχρόνως τὴν διακήρυξιν τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς ἠθικοῦ νόμου διέποντος τὴν ζωὴν καὶ ἐφορεῖοντος ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Τοῦτο διὰ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀκαδημαϊκὸν Διδάσκαλον εἶναι ὁ τῆς Δικαιοσύνης στέφανος. Εἶναι ὁ ἱερὸς κλάδος, τὸν ὁποῖον ἡ Ἱστορία, ὡς τελικὴν ἀναγνώρισιν καὶ καθιέρωσιν, ἀποθέτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΩ ΜΑΤΘΑΙΩ ΚΑΙ ΤΩ ΛΟΥΚΑ

Ἡ ἐπὶ τοῦ θρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου (Ματθ. ε'-ζ' καὶ Λουκ. 6, 20-47) ἀποτελεῖ τὴν πρώτην καὶ ἐκτενεστέραν ὁμιλίαν Αὐτοῦ, ἡ ὁποία περιλαμβάνει κεντρικωτάτας σκέψεις τῆς ὅλης διδασκαλίας Αὐτοῦ, ἰδίᾳ τοῦ πρακτικοῦ μέρους. Ἀνέκαθεν ἡ ἐπὶ τοῦ θρους ὁμιλία ἐγένετο ἀντικείμενον ἐπισταμένης ἐρεύνης καὶ μελέτης, ἕνεκα τῶν ἀπολύτων ἠθικῶν ἐπιταγῶν αὐτῆς (μέχρις ἀκρότητος, ὑποστηρίζουν τινές) καὶ ἀσυνήθους μορφῆς ἀπαιτήσεων, αἵτινες ἐπ' οὐδενὶ ἐπιδέχονται συμβιβασμούς. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἐγένετο ἡ περικοπὴ αὕτη ἀφετηρία πρὸς καθορισμὸν, χαρακτηρισμὸν καὶ ἐρμηνείαν τοῦ ὅλου ἔργου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἀξιολογήσεως ταύτης.

Ἐνεκα τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς μοναδικότητος τοῦ περιεχομένου τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ θιγόμενων ἠθικῶν ζητημάτων, ἐπέσυρεν αὕτη καὶ ἐπισύρει πάντοτε ἀμειώτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μελετητῶν. Ἐν τοῖς ἐξῆς, ἐπιχειροῦμεν μίαν συγκριτικὴν θεώρησιν καὶ ἐρμηνείαν τοῦ κειμένου τῆς ἐπὶ τοῦ θρους ὁμιλίας παρὰ τῷ Ματθαίῳ καὶ τῷ Λουκᾷ.

Τὰ δύο κείμενα τῆς ἐπὶ τοῦ θρους ὁμιλίας πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς δύο ἐκδόσεις τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὁμιλίας τοῦ Κυρίου, παρὰ τὴν σαφῶς διαπιστουμένην διαφορὰν· διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ κειμέ-

νου¹, διαφορὰν ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ τόπου, ἐνθα ἔλαβε χώραν ἡ ὁμιλία² καὶ διαφορὰν ὡς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐλέχθη αὕτη³.

Κατὰ παράλληλον θεώρησιν, τὰ δύο κείμενα ἐμφανίζονται ὡς ἐξῆς:

- 1) Μακαρισμοί: Ματθ. 5,3-12 — Λουκ. 6,20-23.
- 2) Ἠθικαὶ ἐπιταγαὶ ὡς πρὸς τὴν δι' ἀγάπης ἀνταπόδοσιν τοῦ κακοῦ: Ματθ. 5,39-42, 44-48 — Λουκ. 6,27-30, 32-36.
- 3) Ὁ χρυσοῦς κανὼν: Ματθ. 7,12 — Λουκ. 6,31.
- 4) Περὶ τῶν ἀλλήλους κρινόντων: Ματθ. 7,1-5 — Λουκ. 6,37,41.
- 5) Περὶ τῶν ἠθικῶν καρπῶν τῶν ἔργων: Ματθ. 7,16-21 — Λουκ. 6,43-46.
- 6) Παραβολὴ τοῦ οἰκοδομήσαντος οἶκον: Ματθ. 7,24-27 — Λουκ. 6,47.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, ὑπάρχουν πολλὰ τεμάχια τῆς ἐπὶ τοῦ θρους ὁμιλίας τοῦ Ματθαίου ἐν διασπορᾷ παρὰ τῷ Λουκᾷ, ἦτοι:

- Ματθ. 5,13 (ἄλας πνευματικὸν) ἐν Λουκᾷ 14,34.
 Ματθ. 5,15 (λυχνία ἐπὶ τὸν μόδιον) ἐν Λουκᾷ 11,33.
 Ματθ. 5,25 (ἴσθι τῷ ἀντιδίκῳ σου εὐνοῶν) ἐν Λουκᾷ 12,58.
 Ματθ. 6,9-13 (Κυριακὴ προσευχὴ) ἐν Λουκᾷ 11,2.
 Ματθ. 6,19 (περὶ τῶν ἐπὶ γῆς θησαυρῶν) ἐν Λουκᾷ 12,33.

Οἰκοθεν νοεῖται, ὅτι τὰ κείμενα ταῦτα παρ' ἀμφοτέροις τοῖς εὐαγγελισταῖς ἐμφανίζονται ὑπὸ λεκτικῆς καὶ φρασσεολογικῆς γραμματικῆς καὶ συντακτικῆς διαφορᾶς, διατηρουμένης πάντοτε τῆς αὐτοτελείας τῆς προσωπικότητος ἐκάστου τῶν συγγραφέων ἐν τῷ χώρῳ τῆς θεοπνευστίας. Ὁ Ματθαῖος ἀποδεικνύει μίαν ἰδιαιτέραν προτίμησιν πρὸς τὰ σύνθετα καὶ πληρέστερα κείμενα, ἐνῶ ἐν ἀντιθέσει, ὁ Λουκᾶς ἕνεκα τοῦ κύκλου τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ εὐαγγ-

ἀνδρῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀνοίγει τὰς θύρας τῶν Ἠλυσίων τῆς.

Τοιοῦτοι Διδάσκαλοι, «συμπελῖται τῶν Ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ» κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, ἀπερχόμενοι τοῦ κόσμου τούτου καταλείπουσιν εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους τῆς ψυχῆς των δείγματα ἄφθονα καὶ τοῦ πνεύματος προϊόντα περικαλλῆ καὶ ἀμάραντα καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀκατάλυτα.

Ἡ μνήμη των θὰ εἶναι εἰς πάντας ἱερά καὶ τὸ ὄνομά των ἀγήρατον, πάντες δὲ θὰ διατηροῦν ἀνεξίτηλον τὴν εἰκόνα τῶν θαυμασιῶν ἀρετῶν των. Οὕτως ἡ μνήμη των θὰ παραμείνῃ βαθύτατα κεχαραγμένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φοιτητῶν, τῶν συνεργατῶν καὶ τῶν εὐεργετηθέντων συνανθρώπων των, καὶ οἱ ἀστέρες τούτων θὰ εἶναι ἀειλαμπεῖς εἰς τὸ πνευματικὸν σπερέωμα τῆς αἰωνίας καὶ κλεινῆς Πατρίδος μας, διότι καθ' ὅλην τὴν ζωὴν ὑπῆρξαν ὅλοι Φῶς Χριστοῦ καὶ Χαρὰ καὶ Ἀγάπη, ἀγάπη εἰλικρινῆς καὶ βαθεῖα διὰ τὸν συνάνθρωπόν των.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΑΘ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Στοματολογίας
 τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ, ἡ ὁμιλία καταλαμβάνει χώραν δύο βλοκλήρων κεφαλαίων, ἐνῶ παρὰ τῷ Λουκᾷ μόνον εἰκοσι ἑπτὰ στίχους (20-27). Ἐκτὸς τούτου, ὑφίσταται μορφολογικὴ διαφορὰ εἰς τὸ κείμενον, ἐκάστου τῶν εὐαγγελιστῶν ἐκφραζομένου ἰδιοτύπως.

2. Παρὰ τῷ Ματθαίῳ Ε, 1 καλεῖται ὁ τόπος τῆς ὁμιλίας «ἄρος», παρὰ τῷ Λουκᾷ «τόπος πεδινός».

3. Κατὰ τὸν Ματθαῖον, ἡ ὁμιλία ἐλέχθη πρὸ τῆς ἐκλογῆς τῶν δώδεκα, ἐνῶ κατὰ τὸν Λουκᾶν μετὰ ταύτην.

γελίου αὐτοῦ προτιμᾶ τὴν ἀπλουστέραν καὶ περιληπτικωτέραν ἔκθεσιν.

Περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ κειμένου οὐδεμία οὐδαμῶθεν δύναται νὰ προβληθῇ ἀντίρρησης, καθ' ὅτι αὕτη μαρτυρεῖται τόσο ἐν ἑσωτερικῶν, ὅσον καὶ ἐν ἑξωτερικῶν λόγων. Ἡ μοναδικὴ θεανδρική προσωπικότης καὶ τὸ μοναδικὸν παιδαγωγικὸν πνεῦμα τοῦ Κυρίου μαρτυροῦνται ἀβιάστως ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν κειμένων. Ἡ δὲ γραμματικὴ καὶ φιλολογικὴ μορφή τούτων δημιουργεῖ μίαν θετικὴν ὑποδομὴν διὰ τὴν ὀρθὴν κατανόησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλίας. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος θεωρεῖ τὸν Κύριον ὡς ἕνα δευτέρου Μωσῆα, ὁ ὁποῖος ἔναντι τοῦ ἀτελοῦς Νόμου τῆς Π. Διαθήκης διδάσκει καὶ προβάλλει τὸν νέον Νόμον («ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν») τῆς σωτηρίας ὡς τὴν Magna Carta τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Αἱ ἐξ ἀντιθέσεις τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον (κεφ. ε', 17 ἐξ.) ἔχουν ὡς κεντρικὴν ἰδέαν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὀφείλει νὰ εἶναι μεγαλυτέρα τῆς τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Ἐν τῷ κεφ. στ' ἐπεξηγεῖ ὁ Κύριος τὸν τρόπον πραγματοποιήσεως τῆς ἀληθοῦς δικαιοσύνης διὰ τῆς βαθείας ἑσωτερικῆς εὐλαβείας, μεθ' ἧς ὀφείλει ὁ χριστιανὸς νὰ ἐπιτελῇ—ὑπὸ νέαν μορφήν—τὸ παλαιοδιαθηκικὸν καθῆκον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας. Ἐνταῦθα ἐξασκεῖται ὑπὸ τοῦ Κυρίου μία ὑπέροχος κριτικὴ κατὰ τῆς τυπολατρίας, εἰς ἣν εἶχον καταστήσει οἱ ἄνευ πραγματικῆς συμμετοχῆς τῆς καρδίας καὶ τῆς ὑγιοῦς συνειδήσεως ἐξασκοῦντες τὸν ἠθικὸν Νόμον τῆς Π. Διαθήκης, ἀποβλέποντες κυρίως καὶ πρωτίτως εἰς τὴν ἀπὸ μέρους τῶν συνανθρώπων αὐτῶν συγκομιδὴν ἐπαίνων. Ἐν τῷ ζ' κεφ. συγκεντροῦται ἐπὶ πλεόν πνευματικῶν ὑλικῶν καὶ πρόσθετος ἐπιχειρηματολογία τοῦ ἤδη θιγέντος θέματος («Μὴ κρίνετε ἕνα μὴ κριθῆτε»), οὕτως ὥστε νὰ φθάσῃ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς θείας βουλής: ὁ κόπος καὶ ὁ ἠθικὸς ἀγὼν συνιστοῦν ἀπαραίτητους προϋποθέσεις διὰ τὴν πολιτογράφησιν ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν (στ' 13 στενὴ πύλη). Περαιτῶν ὁ Κύριος ἐνταῦθα ἐπιλέγει, ὅτι ἡ διάκρισις τῶν καλῶν καὶ κακῶν καθίσταται δυνατὴ ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ἔργων αὐτῶν ἐν τῇ ζωῇ. Καὶ ἂν προσέτι, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπιτελεσθοῦν αἰ θαυμαστότεροι τῶν πράξεων, εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ ὁ ἐνεργῶν ἄνευ τῆς προσωπικῆς ἐφαρμογῆς τῶν κηρυττομένων. Καὶ κατακλείει τὴν θαυμασίαν καὶ μοναδικὴν ταύτην ὁμιλίαν ὁ Κύριος, καλῶν τοὺς ἀκροατὰς Λυτοῦ εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀκουομένων.

Ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς, ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλία «τοῦ Ματθαίου» εἶναι σαφέστερον προσανατολισμένη πρὸς τὴν ἑσωτερικὴν χριστιανικὴν κατῆχησιν καὶ παραίνουσιν. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ περιεκτικὴ αὕτη δημιουργεῖ, ἐν τῇ δυναμικότητι αὐτῆς, τὰς προϋποθέσεις πνευματικῆς θεμελιώσεως καὶ προόδου διὰ μίαν νεαρὰν χριστιανικὴν κοινότητα, πρῶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐγένετο ἀσφαλέστατα ἐν ἀρχῇ τοῦ, μετὰ τὴν ἀγίαν Πεντηκοστὴν, δημοσίου κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων. Ἀντιθέτως, ἡ ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ

ἔκθεσις καὶ τοποθέτησις τῶν θέσεων ἐν τῷ κειμένῳ τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μίαν γνησίαν καὶ σαφῆς προειδοποίησιν πρὸς τοὺς κακοῦς, περὶ τῆς ἐπιχειμένης βεβαίας τιμωρίας αὐτῶν. Ὁ Λουκᾶς κατευθύνει τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου πρὸς παραμυθίαν τῶν ἐπὶ γῆς πτωχῶν καὶ καταδιωκομένων.

Ἴσως ἕνεκα τούτου ἐλλείπει εἰς τὴν φράσιν «μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» τοῦ Εὐαγγ. Λουκᾶ, ἡ λέξις «τῷ πνεύματι» παρὰ τῷ Ματθαίῳ. Ὁ Λουκᾶς συγκεκριμενοποιεῖ τὸ «πτωχοὶ» ἐπὶ τῶν ὑλικῶς ἐνοουμένων πτωχῶν καὶ ἐνδεῶν καὶ οὐχὶ τῶν πτωχῶν τῷ πνεύματι, τούτέστι τῶν ταπεινῶν. Καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸ κείμενον, κυριαρχεῖ διάφορός πως θεώρησις τῶν κεντρικῶν ἰδεῶν τῆς κυριακῆς ὁμιλίας, τοῦ μὲν Ματθαίου ἐπιμένοντος εἰς τὴν ἑσωτερικότητα καὶ τὴν συμμετοχὴν τῆς καρδίας ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, τοῦ δὲ Λουκᾶ προσδίδοντος σημασίαν εἰς τὴν ρύθμισιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ἑξωτερικῶν σχέσεων καὶ διαφορῶν τῶν ἀνθρώπων. Παρὰ τῷ Ματθαίῳ, ἀναγινώσκουμεν π.χ. «Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην», παρὰ τῷ Λουκᾶ «Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν ὅτι χορτασθήσεσθε». Οὕτως ὁ Ματθαῖος ἀποφεύγει τὰς δίκην μαστιγίου ἠχοῦσας φράσεις: «πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις», «οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι», «οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελοῦντες νῦν» κ.λ.π. Ἡ διαφορὰ συνίσταται ἐνταῦθα εἰς τὸ ὅτι ὁ μὲν Ματθαῖος τονίζει τὴν θετικὴν πλευρὰν τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, ὁ δὲ Λουκᾶς τὴν ἀρνητικὴν τοιαύτην, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁμιλίας. Ἡ μορφολογικὴ ὁμοία αὕτη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο εὐαγγελιστῶν δὲν συνιστᾷ ἐπ' οὐδενὶ καὶ διαφορὰν οὐσίας, καθ' ὅτι τὸ ἀντικείμενον εἶναι παρ' ἀμφοτέροις τὸ αὐτό: ἡ προβολὴ τῶν λόγων καὶ τῆς θεανδρικῆς Προσωπικότητος τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλία τοῦ Κυρίου δὲν δύναται νὰ νοηθῇ χωρισμένως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς γενικωτέρας αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ, κυρίως, ἀπὸ τῆς ἐσχατολογίας τῆς «Βασιλείας τοῦ Θεοῦ», τόσο παρὰ τῷ Ματθαίῳ, ὅσον καὶ παρὰ τῷ Λουκᾶ. Ἡ ἠθικὴ τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλίας προσφέρει εἰς τὸν πιστὸν τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, κατάκτησιν ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐργηγόρουσας πασῶν τῶν ἐν ἡμῖν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων. Ἐκ τούτου δὲ συνάγεται, ὅτι ἡ ὁμιλία αὕτη δὲν ἀπευθύνεται μόνον πρὸς τὸν στενὸν κύκλον τῶν δώδεκα, ἀλλὰ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς εἰς τὸν Ἰησοῦν πιστεύοντας. Αἱ ἠθικαὶ ἐπιταγαὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλίας τίθενται πρὸ ἡμῶν σαφῶς καὶ ἐντὸς μεμετρημένων καὶ ἠθικῶς κατορθωτῶν ὁρίων, ἄνευ περιθωρίων συμβιβασμῶν καὶ ὑπαναχωρήσεων. Ἡ θέσις, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ Κύριος ἔναντι τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, ὀφείλει νὰ θεωρηθῇ καὶ νὰ ἐρμηνευθῇ ἐν συγκρίσει καὶ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ὅλον κήρυγμα αὐτοῦ. Αἱ νέαι θέσεις καὶ ἀντιθέσεις τοῦ Κυρίου (Ματθ. 5,17) ἔναντι τῶν συγκεκριμένων διατάξεων τοῦ Παλαιοδιαθηκικοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 818
Διεκπ. 330 } Ἀθήνησι τῆ 26-2-1975

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2063

Π ρ ό ς

Τοῦς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΘΕΜΑ: Περιφορὰ δίσκου ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς
Ἑταιρείας προστασίας καὶ ἀποκαταστάσεως
ἀναπήρων Παίδων.

Ἡ Ἐκκλησία ἀείποτε τὴν πρὸς τὰ παιδιά, τοῦς μικροῦς τούτους φίλους τοῦ Κυρίου, ἀγάπην Ἀδτῆς ἐκδηλοῦσα καὶ τῷ Ἐκείνου παραδείγματι χρωμένη, δι' ὧν ἐκάστοτε διαθέτει μέσων, προάγεται εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ἀξίωσιν τῶν παιδίων, ἅτινα περιβάλλει δι' ἐξειδικιασμένης στοργῆς καὶ ἀγάπης.

Πρὸς τῆ τοιαύτη, κατὰ χρέος, προσφορᾶ αὐτῆς ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία ἔρχεται συνεπίκουρος καὶ

εἰς πᾶσαν ἐτέραν θεοφιλῆ ὑπὲρ τῶν παιδίων προσπάθειαν, οὐ μόνον ἠθικῶς ἀλλὰ καὶ ὄλικῶς ἐνισχύουσα ταύτην ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἐαυτῆς δυνατοτήτων.

Τοιαύτην ἀξιεπαινον προσπάθειαν ἐπιτελεῖ ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία Προστασίας καὶ Ἀποκαταστάσεως Ἀναπήρων Παίδων ἐν Ἀθήναις, μεριμνῶσα διὰ τε τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν τῶν παιδικῶν ἀναπηριῶν καὶ συντηροῦσα εἰδικὰ Σχολεῖα καὶ Νηπιαγωγεῖα, Ὀρθοπαιδικὸν Ἐργαστήριον καὶ Κατασκευασεῖς πρὸς περιθάλψιν τῶν τοιούτων παιδων.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκτιμῶσα τὸ πολύτιμον ἔργον τῆς διαληφθείσης Ἑταιρείας, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως παρακαλέσῃ ὑμᾶς, ἵνα παραγγείλητε ἐγκολίως τὴν περιφορὰν ἐν ἅσασι τοῖς καθ' ὑμᾶς ἐνοριακοῖς Ναοῖς τῆ Γ' Κυριακῆ τῶν Νηστειῶν, 6-4-1975, τοῦ καθιερωμένου Δίσκου ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς πρόσθεν ἐξονομασθείσης Ἑταιρείας, τὸ προῖον τοῦ ὁποῖου, συγκεντρούμενον συνολικῶς ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, δεόν ὅπως ἀποσταλῆ ἀπ' εὐθείας διὰ τοῦ παρ' ὑμῖν Ὑποκαταστήματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἢ ἄλλης τοιαύτης, εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἑταιρείαν (ὁδὸς Κόνωνος ἀριθμ. 16, Παγκράτι, Ἀθήναι, τ.τ. 507).

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Παρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Δέσβης ΚΟΣΜΑΣ

οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας τῆς ἐποχῆς Του ἠρμήνευσαν ὡς ἀντινομίαν καὶ ἄρνησιν Αὐτοῦ, πηγάζουν ἐκ μιᾶς καταπλησοῦσης αὐτοπεποιθήσεως καὶ αἰσθήματος ἀθθεντίας Αὐτοῦ. Οὐδεμία δυσαρμονία ὑφίσταται μεταξύ δημιουργικῆς καὶ σωτηριολογικῆς τάξεως, ὡς ἠθελμένως καὶ σκοπίμως προσεπάθησαν νὰ ἀποδείξουν οἱ πιστοὶ τοῦ ΤΟΡΑ. Τὸ «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν» ἐκφράζει τὴν θεανδρικὴν βεβαιότητα περὶ τῆς ἀναμφισβητήτου ὀρθότητος τοῦ σωτηρίου κηρύγματος τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ μετὰ προσοχῆς παρατηρῶν καὶ μελετῶν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὀμιλίας τοῦ Κυρίου διαπιστοῦ, τόσον παρὰ τῷ Ματθαίῳ, ὅσον καὶ παρὰ τῷ Λουκᾶ, μίαν ἔντονον σχετικοποίησιν πασῶν τῶν ἐπιγείων θεσμῶν καὶ σχέσεων. Παρερμηνεῦει δὲ τὴν ἐπὶ

τῆς γῆς ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου πᾶς ὅστις «παράγει» ἐκ τοῦ Ἰησοῦ ἓνα κοινωνικὸν «ἐπαναστάτην». Ὁ Κύριος δὲν ἐπεδίωξε τὴν καθιέρωσιν μιᾶς νέας κοινωνικῆς τάξεως διὰ τῆς ἀποτάξεως τῆς βίας καὶ τῆς ἀντιστάσεως (Λ. Τολστόι), πολὺ δὲ ὀλιγώτερον διὰ τῆς ἀποτάξεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος (Λουκᾶ 6,34), τῆς ἐνόμου τάξεως (Ματθ. 5,39) καὶ τῆς πολιτιστικῆς προσπαθείας καὶ προόδου (Ματθ. 6,26-32). Τὸ «πρόγραμμα» τοῦ Κυρίου εἶναι ἐντελῶς θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς ὑφῆς καὶ περιεχομένου, τὸ δὲ μοναδικὸν Του πρόβλημα καὶ φροντισ εἶναι ἡ ἐξαγγελία καὶ ἡ ἐμπέδωσις τοῖς πιστοῖς τῆς βουλής τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ χώρῳ τῆς σωτηριολογικῆς προσφορᾶς.

Πρωτ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Προσδίδουν ιδιαίτεραν έμφρασην και σημασίαν.

Ὁ ἐπὶ θύραις εορτασμός τῆς Ἐθνικῆς Ἐορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου ὑπιμνησκει ἔνθεν μὲν τὸ διὰ τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου μεταδοθὲν χαρμόσυνον μῆνυμα τῆς ἐκ τῆς πνευματικῆς δουλείας ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐτέρωθεν δὲ τοὺς ἐπικοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν κατίσχυσιν τοῦ δικαίου ἐναντι τῆς ἀδικίας.

Αἱ ιδιαίτεροι συνθήκαι, ὅφ' ἂς τελεῖ σήμερον ὁ Ἑλληνισμός μετὰ τὰς ἀλεπαλλήλους τουρκικὰς βαρβαρότητας ἐν Κύπρῳ καὶ τὰς πρὸς τοὺς Ἑλληνας προκλήσεις, προσδίδουν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὅλας ιδιαίτεραν ἔμφρασην καὶ σημασίαν εἰς τὰς προετοιμαζομένας καὶ γενησομένας εορτίους ἐκδηλώσεις. Αὐταὶ δέον ἂφ' ἑνὸς νὰ ἀναζωπυρήσουν τὴν πίστιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ διττῆς κατευθύνσεως περιεχόμενον τῆς εορτῆς, ἂφ' ἑτέρου νὰ ἐμφυσησούν θάρρος καὶ ἀκαταμάχητον ἐλπίδα εἰς τοὺς τυχόν ὑπὸ ἀγωνίαν ζῶντας Ἑλληνας ἢ εἰς τοὺς ἐν Κύπρῳ χεημαζόμενους ἀδελφούς καὶ τρίτον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τῆς ἀληθείας, ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας, ἣτις ἀπεκτήθη διὰ μεγάλων θυσιῶν, γίνεται μόνον ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ δωρομένης πνευματικῆς ἐλευθερίας. «Ὁδὸ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ', 17). «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστὸς ὑμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. ε', 1).

Ἐπὶ τῇ εορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας σύμπας ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος ἀγεῖ τὴν κατ' ἔξοχὴν εορτὴν τῆς αὐτοσυνειδησίας αὐτοῦ, τ.ἔ. τὴν εορτὴν τῆς Ὁρθοδοξίας. Κατ' ἔξοχὴν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην καλοῦμεθα νὰ συνειδητοποιήσωμεν, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἂφ' ἑνὸς συνδέεται ὀργανικῶς πρὸς τὰς ῥίζας τοῦ χριστιανικοῦ δένδρου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀντλεῖ ζωτικωτάτους χυμούς, καὶ ἂφ' ἑτέρου ὡς κιβωτὸς διαφυλάττει ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀλώβητα τὸ πνεῦμα καὶ τὰς δυνάμεις τῆς παλαιᾶς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας.

Ὡς ὁμολογεῖ χαρακτηριστικῶς ὁ ρωμαιοκαθολικός θεολόγος J. Τυρίας, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι («ἡ Ἐκκλησία τῆς Παραδόσεως, ἡ Ἐκκλησία τῶν ἀρχαίων χρόνων... Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀτενίζει ὀπίσω, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων Πατέρων, εἰς τὴν λαμπρὰν περιόδον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀνατολικὸς καὶ δυτικὸς Χριστιανισμὸς ἦσαν ἠνωμένοι καὶ ἐξάγει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ ἀνεξαντλήτους δυνάμεις ζωῆς»). Καὶ προσθέτει ὁ θεολόγος οὗτος: «Ἀσφαλῶς ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία

ἔλαβεν ἐκ τῆς Θείας Προνοίας τὴν ἀποστολὴν ταύτην, τ.ἔ. τὸ νὰ διαφυλάξῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχαιότητα εἰς τὸ Πνευματέμφορον πλήρωμά της».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιβάλλεται νὰ προβάλωμεν τὴν Ὁρθοδοξίαν εἰς πᾶσαν τὴν ἀπαστραπτοῦσαν αἴγλην καὶ λαμπρότητα αὐτῆς. Μόνον τὸ γνήσιον Ὁρθόδοξον πνεῦμα εἶναι ἡ ἐλπίς τοῦ παραπαίοντος κόσμου. «Ὅθεν πᾶς σύγχρονος Ναθαναὴλ δέον νὰ δέχηται ἐκ τοῦ προσωπικοῦ παραδείγματος ἐκλεκτῶν φορέων τῆς Ὁρθοδοξίας τὴν λυτρωτικὴν πρόσκλησιν: «Ἐρχομαι καὶ ἴδε» (Ἰωάν. α', 47).

Δραματικὴ ἔκκλησις.

Ὁ ὁμογενὴς κ. Πέτρος Νικόλσον ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν γεροῦσιαστὴν Ρόμπερτ Γρίφφιν στιγματίζει τὴν συμπεριφορὰν τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ἐναντι τῆς κυπριακῆς τραγωδίας. Οὕτω πρὸς τοῖς ἄλλοις γράφει: «Πῶς δυνάμεθα νὰ δεχώμεθα τὴν εἰσβολὴν καὶ τὴν κατάληψιν τῆς νησιωτικῆς αὐτῆς δημοκρατίας ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ; Διὰ τί παίζομεν τὸ παίγνιον τῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος; Διὰ τί δὲν τασσόμεθα μὲ τὸ μέρος τοῦ δικαίου;... Ὡς πολίτης τῆς χώρας αὐτῆς..., ἐὰν αὕτη δὲν κατέρρευσεν ἠθικῶς..., ζητῶ νὰ τερματισθοῦν ἀμέσως αἱ πωλήσεις ὀπλων εἰς τὴν Τουρκίαν, νὰ ἀποσυρθοῦν αἱ τουρκικαὶ δυνάμεις ἐκ τῆς Κύπρου καὶ νὰ δοθῇ εἰς τὸν Κυπριακὸν λαὸν τὸ ἀπὸ Θεοῦ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεώς του».

Ἡ δραματικὴ αὕτη ἔκκλησις ἀπευθύνεται κατ' ὄψιν οὐ μόνον εἰς ἐν πρόσωπον, ἀλλ' εἰς πάντα τὰ ἀποτελοῦντα τὸν Ο.Η.Ε. ἢ τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας μέλη. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς οἱ διεθνεῖς οἱ ὄργανισμοὶ νὰ ἀποδείξουν, ὅτι δὲν εἶναι διακοσμητικὰ ἐξαιρήματα μιᾶς διεθνoῦς διπλωματίας, ἣτις ἐξαντλεῖται εἰς λόγους στερομένων κύρους καὶ συνεπειᾶς, ἀλλὰ δημιουργήματα γνησίου ἀνθρωπιστικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἔχει ὡς κύριον στόχον τὴν ἀποτελεσματικὴν καταπολέμησιν τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, δηλαδὴ τοῦ νόμου τῆς ζούγκλας.

Ἰωβηλαῖον (475-1975).

Τὴν 5ην Μαρτίου ἔ. ἔ. συνεπληρώθησαν 1500 ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου, οὗτινος ἡ μνήμη ἐν μὲν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀγρεται τὴν 4ην Μαρτίου, ἐν δὲ τῇ Δυτικῇ τὴν 5ην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Ὁ ἅγιος Γεράσιμος, ὁ παρὰ τὸν Ἰορδάνην διελθὼν ἀσκητικῶς τὸν βίον αὐτοῦ, ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἐξαιρετικῶν ἀσκητικῶν φουσιογνωμιῶν τῆς Παλαιστίνης.

Ἐλθὼν ἐκ Λυκίας εἰς τὴν παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ἔρημον καὶ ζῶν μετ' ἐκλεκτῶν μαθητῶν του ἐν ἀναχωρητηρίῳ, παρεσύρθη ἐπ' ὀλίγον χρόνον εἰς τὸν μονοφυσισμὸν ὑπὸ τοῦ αἰρετικοῦ ψευδοπατριάρχου Θεοδοσίου. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐπισκεφθεὶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ρουβᾶ τὸν πολέμιον τοῦ μονοφυσισμοῦ ἅγιον Εὐθύμιον, ἐπανήλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν αὐτοῦ τελούντων μοναζῶν, οἵτινες ὡσαύτως εἶχον παρασυρθῆ εἰς τὴν αἵρεσιν. Συντριβεὶς ὁ Γεράσιμος ὑπέβαλεν ἑαυτὸν πρὸς ἐξιλέωσιν εἰς μετάνοιαν καὶ αὐστηροτάτην ἀσκήσιν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Περὶ τὸ 455 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου ἴδρυσεν «Λαύραν περιφανεστάτην», περιλαμβάνουσαν ἑβδομήκοντα κελλῖα, εἰς τὰ ὁποῖα διέμενον οἱ προσηγμένοι εἰς τὴν τελειότητα τοῦ ἀσκητισμοῦ μοναχοί, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῆς «κοινόβιον», εἰς τὸ ὁποῖον διέμενον οἱ ἀρχαῖοι. (Περὶ σόβητα περὶ τοῦ ἁγίου Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου ἐδίδουσαι τις ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ πρσβ. Ἰωάννου Ράμφου «Ἀγιολογικὰ μελετήματα» Β', ἐν Ἀθήναις 1948, σελ. 15 ἐξ.).

Τούτων οὕτως ἐχόντων, γενικὴ εἶναι ἡ ἐδῆ, ὅπως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰωβηλαῖον δόσῃ ὠθησιν, ὥστε ἡ ὑπὸ τοῦ ἱ. Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου ἀνακαινισθεῖσα πρὸ τῶν ἐτῶν φερώνυμος «μονὴ τοῦ Ἀββᾶ Γερασίμου» νὰ γνωρίσῃ νέας ἡμέρας ἀκμῆς καὶ ἀποτελῆ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι σεπτὸν κειμήλιον τῆς ἀναπτύξεως ἐν Παλαιστίνῃ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἀδιάφευκτον μαρτυρίαν περὶ τῶν ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἀπαραγράπτων κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ Σεπτοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὅπερ ἔχει προορισμὸν νὰ ἀκτινοβολῆ ἐν τῇ περιοχῇ, ἐν τῇ ὁποῖα ἔζησεν ὁ Κύριος.

Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὑπέμνησε.

Καθ' ἃ ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς ὁ ἑλληνικὸς καὶ ξένος τύπος, ἡ ὑπὸ ἐμφυλίου πολέμου δεινοπαθοῦσα Αἰθιοπία συγκινεῖ σήμερον βαθύτατα τὸν Ἑλληνισμόν, μετὰ τοῦ ὁποῖου αὐτὴ συνδέεται διὰ παλαιωτάτων πνευματικῶν δεσμῶν. Περὶ τῶν δεσμῶν τούτων ὁμιλεῖ μία πολύπτυχος καὶ πρσιματικὴ περὶ τοῦ αἰθιοπικοῦ πολιτισμοῦ ἔκθεσις, ἣτις ἤνοιξε προσφάτως τὰς πόδας τῆς εἰς τὸ «Πτὶ Παλαί» τῶν Παρισίων. Ὁμοφώνως ἡ γαλλικὴ κριτικὴ παρεδέχθη, ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐμφανίσεις τῆς τέχνης καὶ τοῦ καθ' ὅλου πνευματικοῦ βίου ἐν τῇ ἀφρικανικῇ ταύτῃ χώρᾳ ἔχουν βαθύτατας ρίζας τόσον εἰς τοὺς ἑλληνιστικοὺς χρόνους, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἑλληνορθόδοξον Βυζάντιον. Αἱ ρίζαι αὗται γίνονται ἀμέσως ὁραταὶ λ.χ. ἐν τῇ αἰθιοπικῇ εἰκονογραφίᾳ, ἣτις ἔχουσα ἐκκλητικὴν συγγένειαν πρὸς τὴν βυζαντινὴν, διαπνέεται ὑπὸ τοῦ μυσταγωγικοῦ καὶ ἀναγωγικοῦ πνεύματος ταύτης.

Οὕτως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκθεσις διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὑπέμνησεν εἰς τὴν πεπολιτισμένην ἀνθρωπότητα, ὅτι ἡ βυζαντινὴ τέχνη, ὡς ἔγραψεν ὁ γάλλος καθηγητῆς

καὶ ἀκαδημαϊκὸς Charles Diehl, «ἐλαμψε μὲ μίαν ἀσύγκριτον λάμψιν καὶ ἠκτινοβόλησεν εἰς τὸν κόσμον ὀλόκληρον» καὶ οὕτω κατέστη «ἡ μεγάλη μυσταγωγὸς ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου».

Δεδικαιολογημένοι διαμαρτυρία.

Ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἀποχαλίνωσις τῶν προβαλλομένων ἐν Ἑλλάδι κινηματογραφικῶν ταινιῶν προκαλεῖ ἐσχάτως τὴν ἀγανάκτησιν καὶ αὐτῶν τῶν λίαν φιλελευθέρων δημοσιογράφων. Διαμαρτυρίας προκαλεῖ οὐ μόνον τὸ περιεχόμενον τῶν ταινιῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν διαφημίζονται αὗται. Δειγματοληπτικῶς ἔστωσαν ὡς παραδείγματα αἱ ἐξῆς διαμαρτυρία. Διακεκριμένος συνεργάτης ἐφημερίδος τῆς Θεσσαλονίκης γράφει: «Οἱ κινηματογραφικοὶ παραγωγοὶ μᾶς ἔχουν πλημμυρίσει ἀπὸ γυμνά, πὸν ἐμπορεῦνται μὲ τὸν χυδαιότερον καὶ ἀντιαισθητικότερο τρόπο τὴν σάρκα καὶ τὴν λαγνεία». Συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ «Γυναικα» τονίζει: «Πρὸς στιγμὴν διερωτᾶσαι ἂν ζῆς στὴν...Πομπηία ἢ στὰ Σόδομα! Δὲν εἶμαι οὔτε σεμνότηφυ, οὔτε ἠθικολόγος. Ἀγανακτῶ γιὰ τὴν περιφρόνηση... τοῦ κοινοῦ. Ὑπάρχει κάποια Ἐνωσις Κινηματογραφιστῶν. Τί γνώμη ἔχει; Ἡ δραστηριότητα τῶν μελῶν τῆς βρῖσκεται μέσα στὰ ὄρια τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ κοινὸ; Εἶναι ἱκανοποιημένοι, πὸν διοχετεύουν τὸ προῖόν τους στὴν ἀγορὰ μὲ τέτοια διαφήμιση;». «Παρὰ τίς διαμαρτυρίες μας, σημειοῦται εἰς ἄλλην ἐφημερίδα, — ἡ διαφήμισις τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς διαστροφῆς μὲ τίς κινηματογραφικὰς ταινίας ὑπερβαίνει κάθε ὄριο».

Αἱ διαμαρτυρία αὗται εἶναι ὅλως δεδικαιολογημέναι, δοθέντος ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα κατάσταση περιγράφεται ὡς ἐξῆς ὑπὸ ἐτέρας ἐφημερίδος: «Πομπηϊανὲς διαφημιστικὲς εἰκονογραφήσεις σὲ σμίκρυνση. Μεγεθύνσεις δελεαστικὲς στὰ ἀνώφλια τῶν κινηματογράφων. Σώματα ἐν παροξυσμῷ, μέλη σφαδάζοντα, συμπλέγματα ἐν οἴστρω ἀκολασίας. Συναγωνισμὸς καινοφανείας στοὺς τίτλους... Στόχος ἡ λοιμωξὴ τῆς ἐρωτικῆς φαντασίας καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν ἐνδοκρινῶν».

Ἐνώπιον τῆς ἀπαραδέκτου ταύτης καταστάσεως καταλαμβάνεται τις ὑπὸ ἀπαισιόδοξον σκεπτικισμοῦ διὰ τὴν καρποφορίαν οἰωνοδήποτε μέτρων πρὸς ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀντιληφθῶμεν, ὅτι ἀπαιτεῖται συνεργασία πάντων τῶν παραγόντων τῆς πνευματικῆς τροφοδοσίας τῆς νεολαίας καὶ τοῦ λαοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἀναστασίου Γιαννουλάτου (Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν), «Κύριος τῆς Λαμπρότητος»: Ὁ Θεὸς τῶν παρὰ τὸ ὄρος Κένυα φυλῶν. Ἔρευνα θρησκευολογική, β' ἔκδ. (μετὰ προσθήκης εὐρετηρίου, περιλήψεως καὶ περιεχομένων εἰς τὴν ἀγγλικὴν) Ἀθήναι 1973, σελ. 272.

Ἡ ἀνωτέρω πραγματεία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου Γιαννουλάτου, Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη σημαντικὴν ἑλληνικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῆς ἀφρικανικῆς θρησκευτικότητος καὶ γενικώτερον εἰς τὴν προσπάθειαν κατανοήσεως τῆς δυναμικῆς ἀφρικανικῆς ψυχῆς. Ὡς γνωστόν, ὁ Θεοφιλέστατος εἶναι ἐν Ἑλλάδι ὁ σκαπανεὺς τῆς μελέτης τῶν ἀφρικανικῶν θρησκείων, ἐγκαινιάσας τὴν ὑψηλῆς ποιότητος προσφορὰν του διὰ τῆς ὑποβληθείσης εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀρίστης, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, θρησκευολογικῆς διατριβῆς του «Τὰ πνεύματα μ'μπάν'ντουα καὶ τὰ παίσια τῆς λατρείας των: Θρησκευολογικὴ διερεύνησις πλευρῶν τῆς ἀφρικανικῆς θρησκείας ἐν Δυτικῇ Οὐγκάντα», Ἀθήναι 1970, σελ. 294 + XXIII + X πίνακες. Τὸ ἰδιαιτέρον προσὸν τῶν ἔργων τοῦ Θεοφιλεστάτου εἶναι ὅτι συνδυάζουν τὴν διεσδυτικότητα καὶ τὸ κριτικὸν πνεῦμα τοῦ μεθοδικοῦ ἔρευνητοῦ μετὰ τὴν αἰσθησὶν τῆς εὐθύνης τοῦ Ὁρθοδόξου θεολόγου ἐναντὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀναζητήσεων τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀντικείμενον τῆς μονογραφίας του «Κύριος τῆς Λαμπρότητος»: Ὁ Θεὸς τῶν παρὰ τὸ ὄρος Κένυα φυλῶν» εἶναι αἱ περὶ Ὑψίστου Ὄντος ἀντιλήψεις συγκροτήματος φυλῶν τῆς Κένυα: Γεκόγιο, Ἐμπού, Μέρου. Τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰς ὑπὸ ἐξέτασιν φυλάς ὑπάρχουν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας Ὁρθόδοξοι ζωτικοὶ πυρῆνες προσδίδει, παραλλήλως πρὸς τὸ καθαρῶς θρησκευολογικόν, καὶ ἰδιαιτέρον ἱεραποστολικόν ἐνδιαφέρον.

Ὁ συγγραφεὺς, μετὰ σύντομον κριτικὴν παρουσίαν τῶν βασικῶν ἐθνολογικῶν καὶ γλωσσολογικῶν δεδομένων, ἰδίᾳ δὲ τῶν πηγῶν του, προχωρεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον διερευνᾷ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ (Ngai) καὶ εἰς τὸ δεύτερον τὰς σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ γνῶσις τῆς δομῆς τῶν μπαντοῦ γλωσσῶν βοηθεῖ τὸν συγγραφεὰ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν παραστάσεων, τὰς ὁποίας ἐκφράζουν, συμφώνως πρὸς τὴν ψυχολογίαν τῆς ἀφρικανικῆς γλώσσης, αἱ διάφοροι ὀνομασίαι τοῦ Θεοῦ: (Ngai, Murungu, Mwene Nyaga) (Κύριος τῆς Λαμπρότητος), githuri (Μέγας Γέρον — ὡς ἔκφρασις ἡρέμου μεγαλείου). Ἐν συνεχείᾳ προχωρεῖ εἰς τὴν διαπίστωσιν ὅτι ὁ Νγκάι (ὁ Θεός) θεωρεῖται δη-

μιουργός, παντοδύναμος, ἀγαθός, ὅτι δὲν ἀπεικονίζεται διὰ τῆς χρήσεως εἰδώλων, ὅτι εἰς τὸ θέλημά του οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντισταθῇ.

Κατόπιν ἐρευνᾷ τὰς ἀντιλήψεις περὶ τοῦ κατοικητηρίου τόπου τοῦ Θεοῦ: ὁ οὐρανός, ἀλλὰ καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρεων, ἰδίᾳ τὸ ὄρος Κένυα, ἄλση, δένδρα, ὅπου ἐπιστεύετο ὅτι γίνεται αἰσθητὴ ἡ παρουσία του. Εἰς τὸ κεφάλαιον τὸ ἐξετάζον τὸ διάφορα πνεύματα, πλὴν τῶν προγονικῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν Νγκάι, καταδεικνύει ὅτι ταῦτα παρέμειναν ἀσαφῆ καὶ ἀπροσδιόριστα εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν μελετωμένων φυλῶν, μὴ ἀποκτήσαντα μορφήν τινα ἢ λατρείαν. Ἐξ ἄλλου διευκρινίζει τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν προγονικῶν πνευμάτων εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ὑπερβατικῆς, παρατηρῶν ὅτι «τὰ πνεύματα τῶν προγόνων κινοῦνται ὡς νεφέλη πέριξ τῶν ἀκραδάντων ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν περὶ Νγκάι ἀντιλήψεων, ἐνῶ τὰ ἄλλα πνεύματα πλανῶνται ὡς ρεύματα ἀέρος μεταξὺ αὐτῶν».

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὁ συγγραφεὺς ἀνασύρει παλαιότερας ἀναμνήσεις τῆς φυλῆς, αἵτινες περιέχονται, ὡς συνήθως, εἰς μύθους, γινωμικὰ καὶ εἰς τὴν σοφίαν τῶν γερόντων, ὡς ἔχουν καταγραφῆ ἀπὸ τοὺς πρώτους Εὐρωπαϊοὺς ἐπισκέπτας καὶ ὡς ἐξακολουθοῦν νὰ παραδίδωνται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Εἰς αὐτὰς διακρίνει ἀναλαμπὰς διαφόρων ἀφρικανικῶν ἐρμηνειῶν διὰ τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ λαῶν μεταξὺ των, ἀνάμνησιν τινα παρακοῆς ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, διαβλέπει δὲ ἀμυδρὰν σκέψιν περὶ ἀπολεσθείσης ἀθανασίας. Ἡ συνείχεια τῆς ἐρένης ἐπισημαίνει τὴν πίστιν εἰς τὴν ἐξάρτησιν τῆς πορείας τῆς ζωῆς ἐκ τῆς μερίμνης τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναφορὰν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεὸν εἰς σταθμοὺς τοῦ γεωργικοῦ κύκλου, εἰδικώτερον εἰς ἀνομβρίαν, εἰς σημαντικὰ γεγονότα τῆς ζωῆς, εἰς ἐορτὰς τῆς φυλῆς. Αἱ δεήσεις ἦσαν ἄλλοτε ἄμεσοι, συνοδευόμεναι ἐνίοτε ὑπὸ θυσίας εἰς τὸν Νγκάι, ἄλλοτε ὑπῆρχον ὡς ἀπλοὺν στοιχείον ἀμέσου ἢ ἐμμέσου μνείας τοῦ Θεοῦ εἰς ἐπικλήσεις προγονικῶν πνευμάτων καὶ εἰς τελετουργικὰ τυπικά, εἰς τὰ ὁποῖα συνεπλέοντο καὶ διάφορα ἄλλα ἔθιμα καὶ τελεταὶ φύσεως μαγικοθρησκευτικῆς. Ὡς πρὸς τὴν «ἠθικὴν», ἡ διαπίστωσις εἶναι, ὅτι καὶ μὲν ἡ καθόλου συμπεριφορὰ εὐρίσκετο περισσώτερον ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν ποικίλων «δάχου» (τελετουργικῶν ἀκαθαρσιῶν ἢ σφαλμάτων), «τὰ ὁποῖα ὑπενθυμίζον τὰς παραδόσεις» τῶν Ἑβραίων», ὁ Θεὸς ὅμως δέον ὅπως νοηθῇ ὡς ἔχων σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν «ἠθικὴν» καὶ δευτέρων ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀλήθειαν, τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων. Πλέον τούτων, οἱ πρεσβῦται ἢ προφῆται, οἱ μεσάζοντες μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, «ἄφειλον νὰ διακρίνωνται δι' ἠθικὴν ἀκεραιότητα». Οὗτοι — κυρίως οἱ μετέχοντες τοῦ συμβουλίου τῶν προβεβηκότων τῆ ἡλικία — ἐπέιχον θέσιν «ἀγίων ἀνδρῶν» καὶ ἦσαν ἀρμόδιοι διὰ τὴν ἀναφορὰν καὶ τὰς θυσίας τῆς κοινότητος πρὸς τὸν Θεόν, ἐνῶ διὰ τὰς οἰκογενειακὰς προσευχὰς υπεύθυνος ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς εὐρυτέρας οἰκογενειακῆς ὁμάδος, ἐπίσης ἡλικιωμένος. Ὁ συγγραφεὺς τονίζει τὴν σημασίαν προ-

φητῶν τινων, τῶν ἁράδι, εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τῶν Γεκόγιο, ἐνῶ ὁ ἀντίστοιχος τύπος προφήτου μαζὺ τῶν Μέρου εἶχε συγχρόνως καὶ αἰδιότυπον μορφήν προφήτου, κριτοῦ, πολιτικοθρησκευτικοῦ ἡγέτου». Καὶ καταλήγει: «Γενικῶς, εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνειδήσιν τῶν μελετηθεισῶν φυλῶν δεσπόζει ἡ ἀπρόσιτος καὶ οἰκεία, ἡ μυστηριώδης, ἀμείλικτος καὶ συγχρόνως στοργικὴ μορφή τοῦ Νγκάι (Μουρούγκου), ὅπως τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄρος Κένυα εἰς τὴν χώραν των».

Τὸ ἐξαιρετικὸν εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Καθηγητοῦ Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἔρευναν, εἶναι ὅτι καταβάλλει ἐπίμοχθον προσπάθειαν ἀνιχνεύσεως λησμονημένων πηγῶν, συχνακίς ἐγκατεσπαρμένων εἰς παλαιὰ καὶ δυσεύρετα περιοδικὰ καὶ βιβλία, καὶ εἰς κριτικὴν ἐπιβλεψασίαν των ὑπὸ τὸ φῶς πλουσιωτάτης εἰδικῆς βιβλιογραφίας καὶ εὐρυτάτης θρησκευτολογικῆς κατάρτισεως. Ὁ σ. ἔχει ἐπίσης ἔλθει εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸ φυσικὸν περιβάλλον, ὅπου ζοῦν αἱ ἐν λόγῳ φυλαὶ καὶ ὅπου, εἰς ἓνα σεβαστὸν ποσοστὸν ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς τὴν αὐτόχθονα θρησκείαν καὶ κυρίως νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπ' αὐτὴν καὶ οὕτω κινεῖται εὐχερῶς εἰς τὴν διαπραγματεύσειν τοῦ θέματός του. Τὴν ὅλην ἐκθεσὶν χαρακτηρίζει νηφαλιότης καὶ ἰσορροπία, κριτικὴ ὀξύνοια, ἀναλυτικὴ καὶ συνθετικὴ ἰκανότης, διεισδυτικότης σκέψεως καὶ ἐπιστημονικὴ εὐσυνειδησία καὶ ὠριμότης. Ἡ ἐνάργεια καὶ καλλιέπεια τοῦ ἔργου τὸ καθιστᾷ προσιτὸν καὶ εὐχάριστον καὶ εἰς τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικὸν κοινόν.

Κ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας (Ε.Π.Ε.). Βασιλείου Καισαρείας τοῦ Μεγάλου.
Ἄπαντα τὰ ἔργα. Εἰσαγωγή-μετάφρασις-σχόλια.
Τόμοι 1-10. Θεσσαλονίκη.

1. Εἰς τὴν Θεσσαλονικίην, σπουδαῖον Κέντρον καλλιέργειας τῆς ὀρθοδόξου πατερικῆς σκέψεως κατὰ τὴν βυζαντινὴν περίοδον, παρατηρεῖται ἀπὸ ἐτῶν ἄνθησις τῶν πατερικῶν σπουδῶν. Ἡ ἐκδοσις τῶν συγγραμμάτων τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ, ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία κατὰ ἀνανεωτικὸν τρόπον ἐκφράζει γνησίως τὴν πατερικὴν παράδοσιν, ἡ ἴδρυσις κατόπιν καὶ ἡ λειτουργία τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, τὸ ὅποιον εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν ἐπεβλήθη διεθνῶς διὰ τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου καὶ ἡ δημιουργία ἐπιστημονικοῦ πατρολογικοῦ φυτωρίου, ἐκ τοῦ ὁποίου προῆλθε πλειὰς ἐπιστημόνων, ἐσφράγισαν ἐντόνως τὴν φυσιογνωμίαν τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

2. Ὅπισθεν ὄλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν κρύπτεται ἡ ἀκάματος δραστηριότης καὶ ἡ πνοὴ τοῦ γνωστοῦ πατρολόγου καθηγητοῦ Παναγιώτου Χρήστου. Ἐσχάτως παρουσιάσθη καὶ ἕτερον δεῖγμα αὐτῆς

τῆς δραστηριότητος τοῦ εἰρημένου καθηγητοῦ καὶ τοῦ ἐπιτελείου τῶν μαθητῶν του, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶναι καθηγηταί, ὑφηγηταί καὶ διδάκτορες τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς· ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς ἐκδόσεως εἰς 10 τόμους τῶν Ἄπαντων τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

3. Πρόκειται περὶ σπουδαίου ἐκδοτικοῦ γεγονότος. Εἰς καλαισθήτως βιβλιοδετημένους τόμους, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει ἔκτασιν 450 περίπου σελίδων, ἐκδίδεται τὸ κείμενον τῶν ἔργων τοῦ ἱεροῦ πατρός, ἐναντι αὐτοῦ ἡ μετάφρασις εἰς τὴν νεοελληνικὴν, κάτωθεν δὲ τοῦ κειμένου καὶ τῆς μεταφράσεως δίδονται ἐνημερωτικὰ σχόλια.

4. Ἡ ἐκτενεστάτη εἰσαγωγή εἰς τὸν πρῶτον τόμον περὶ τοῦ βίου, τῆς δράσεως, τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Μ. Βασιλείου, γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Π. Χρήστου, ὡς καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ἔργα ὑποβοηθοῦν τὴν κατανόησιν τῶν παρουσιαζομένων συγγραμμάτων. Ἄπλοῦν φυλλομέτρημα τῶν τόμων πείθει περὶ τῆς ποιότητος τῆς ἐκδόσεως ἐξ ἐπόψεως τυπογραφικοῦ χάρτου καὶ ἐκτυπωτικῆς καὶ βιβλιοδετικῆς ἐργασίας. Τὴν ὑψηλὴν δὲ στάθμην τῆς ἐκδόσεως τοῦ κειμένου, τῆς μεταφράσεως καὶ τοῦ σχολιασμοῦ ἐγγυᾶται τὸ ὡς ἂν ἐπιστημονικὸν ἐπιτελεῖον. Οἱ προστιθέμενοι εἰς τὸ τέλος ἐκάστου τόμου πίνακες χωρίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τὸ λεπτομερὲς ἀλφαβητικὸν εὐρετήριο ὀνομάτων καὶ ἐνοιῶν εἶναι λίαν χρήσιμα διὰ τὸν ἐρευνητὴν, τὸν ἱεροκλήρικον, τὸν ἐκπαιδευτικὸν καὶ πάντα φιλομαθῆ ἀναγνώστην.

5. Εἰς τοὺς 3 πρώτους τόμους ἐκδίδονται αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Μ. Βασιλείου, μετὰ μετάφρασεως καὶ σχολίων ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Π. Χρήστου. Αἱ ἐπιστολαὶ ἀποτελοῦν καθρέπτην τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου καὶ τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετώπιζεν ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας πατήρ. Εἰς τὸν 4ον τόμον δημοσιεύονται κατὰ μετάφρασιν καὶ σχολιασμόν τοῦ καθηγητοῦ Στ. Σάκκου αἱ 9 ὀμιλίαι εἰς τὴν ἑξαήμερον, ἀνεπανάληπτον ἐρμηνευτικὸν ἔργον, τὸ ὅποιον πολλοὶ ἐμιμήθησαν καὶ ἐχρησιμοποίησαν χωρὶς νὰ τὸ φθάσουν. Ἐτερον ἐρμηνευτικὸν ἔργον εἰς τὴν Π. Διαθήκην, αἱ ὀμιλίαι εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, δημοσιεύονται εἰς τὸν 5ον τόμον, κατὰ μετάφρασιν καὶ σχολιασμόν τῆς θεολόγου Σοφίας Καρακασίδου. Οἱ τόμοι 6ος καὶ 7ος περιέχουν 24 λόγους καὶ ὀμιλίαις τοῦ ἱεροῦ πατρός, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὴν γνωστὴν «Πρὸς τοὺς νέους» ὀμιλίαν, εἰς μετάφρασιν καὶ σχόλια τοῦ διδάκτορος τῆς Θεολογίας καὶ ἐπιμελητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Βασιλείου Ψευτογιά. Εἰς τὸν 8ον καὶ 9ον τόμον ὁ διδάκτωρ τῆς Θεολογίας καὶ φιλόλογος Κ. Καρακόλης μεταφράζει καὶ σχολιάζει τὰ Ἀσκητικὰ τοῦ Μ. Βασιλείου. Τὰ Ἄπαντα τοῦ Μ. Βασιλείου κατακλείει ὁ 10ος τόμος, ὁ ὁποῖος περιέχει τὰ δογματικὰ ἔργα, δηλαδὴ τοὺς κατὰ Εὐνομίου τρεῖς λόγους καὶ τὴν

Περὶ Ἁγίου Πνεύματος πραγματεῖαν μεταφράζει καὶ σχολιάζει ὁ ὑφηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ἐρευνητῆς τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν Θεόδωρος Ζήσης.

6. Περαιόντες τὴν παρουσίαν τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ ἔργου δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ εὐχηθῶμεν τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν ἀπάντων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων. Πληροφορούμεθα ὅτι ἤδη ἐκ τῶν ἀπάντων τοῦ Μ. Ἀθανασίου, τὰ ὁποῖα θὰ ὀλοκληρωθοῦν εἰς 10 τόμους, ἔχουν ἐκδοθῆ οἱ δύο, ἐτοιμάζεται δὲ ἡ ἐκδοσις τῶν ἀπάντων τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου καὶ ἄλλων πατέρων. Εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος πολιορκεῖται ἀσφυκτικῶς ἀπὸ ποικίλης προσλεύσεως ἰδεολογίας καὶ κινδυνεῖ νὰ ἀλλοτριωθῆ, νὰ χάσῃ τὸν ἑαυτὸν του, ὁ χριστιανικὸς ἀνθρωπισμὸς, ὅπως ἐκφράζεται εἰς τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸ μόνον μέσον καὶ τὴν μόνην ἐλπίδα διατηρήσεως τοῦ «ἀνθρωπισμοῦ» μας. Διὰ τοῦτο παρόμοιαι προσπάθειαι πρέπει νὰ τύχουν τῆς προσοχῆς τῆς διοικήσεως καὶ ποιμανούσης πρωτίστως Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῶν θεολόγων καὶ ἐκπαιδευτικῶν ὄλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ παντὸς ἀσκούντος ἔργον ἀγωγῆς ἢ ἐνδιαφερομένου διὰ τὸν ὀρθὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν του.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Μακρυγιάννης, τὸ λιοντάρι τῆς Ρούμελης, Ὑπὸ Βασ. Μουστάκη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ἀθήναι 1975.

Μόλις ἐκυκλοφόρησε τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἔργον. Καλαίσθητος ἐκδοσις, πλουσίως εἰκονογραφημένη, ἐμφανίζουσα ἓνα μέγαν ἥρωα τῆς ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας, τὸν ὁποῖον διέκρινε, σὺν τοῖς ἄλλοις, βαθεῖα καὶ φλογερὰ θρησκευτικὴ πίστις.

Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου, ρέουσα καὶ γλαφυρά, μὲ ποιητικὴν πνοὴν καὶ γραφικότητα, φέρει τὸν Μακρυγιάννην, μὲ ὄλον τὸ κάλλος τῆς ζωῆς του καὶ τῆς ψυχῆς του, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου. Τὸ βιβλίον πηγὴ ἐθνικῶν καὶ χριστιανικῶν διδαγμάτων. Ἐν αὐτῷ ἀνθοῦν τὰ εὐγενέστερα βιώματα τοῦ Γένους μας καὶ λάμπει ἡ ἑλληνικὴ ἀρετὴ. Διὰ πολλοὺς λοιπὸν θὰ καταστῇ ἐντρυφήμα καὶ ἀπὸ αἰσθητικῆς καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως. Αὐτὴ ἡ ὠραία βιογραφία φρονηματίζει, ἐμπνέει, ἐποικοδομεῖ τὸν σημερινὸν Ἕλληνα, ὡς πολίτην καὶ ὡς χριστιανόν. Ἀνήκει ἀσφαλῶς, χάρις εἰς τὴν εἰλικρινεῖαν καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἀξίαν της, εἰς τὴν χορείαν τῶν βιβλίων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα νικοῦν τὸν χρόνον, παραμένοντα πάντοτε δροσερὰ καὶ ἐπικαιρα, διὰ νὰ ἀνοίγουν ὀρίζοντας εἰς ὅλας τὰς γενεάς.

Κ. Γ. Μ.

Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Ἐφῶδιον Ὁρθοδοξίας. Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1974, σελ. 430.

Ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ψύχεται ὁσημέραι τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα τῶν πιστῶν καὶ περιβάλλουσιν αὐτοὺς πολλοὶ πνευματικοὶ κίνδυνοι τῆς ὑλόφρονος καὶ τεχνοκρατουμένης ἐποχῆς ἡμῶν, ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ Ἐκκλησία φέρῃ ἐγγύτερον πρὸς τὸν λαὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν γλώσση καταληπτῇ εἰς αὐτὸν καὶ δι' ἐπαγωγικῆς μεθόδου. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐπιδιώκει ὁ καὶ ἐξ ἄλλων δημοσιευμάτων του εὐφήμεως γνωστὸς πρωτοπρεσβύτερος π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος διὰ τοῦ μετὰ χειρὸς νέου βιβλίου του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀληθὲς «Ἐφῶδιον Ὁρθοδοξίας», εἰσάγον ὡς τις ἐκλαϊκευμένη Ὁρθόδοξος Κατήχησις εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, λατρείαν καὶ πνευματικὴν ζωὴν. Ἡ ἐκδοῦσα τὸ πολύτιμον τοῦτο βιβλίον Ἀποστολικὴ Διακονία γράφει ἐν τῷ προλόγῳ, ὅτι «ἡ ἀπλὴ καὶ κατανοητὴ εἰς ὅλους γλῶσσα, αἱ περικοπαὶ καὶ αἱ διηγήσεις ἐκ τῆς Π. καὶ τῆς Κ. Διαθήκης, αἱ χαρακτηριστικαὶ ἱστορίαι ἐκ τῆς ζωῆς τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἐνσάρκωσιν τῆς βιβλικῆς ἀληθείας, καὶ οἱ λειτουργικοὶ ὕμνοι προσδίδουν εἰς τὸ κείμενον τοῦ βιβλίου ἰδιαίτερον χάριν καὶ ὀδηγοῦν εὐκόλως τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν σύνδεσιν τοῦ δόγματος καὶ τῆς θείας λατρείας μετὰ τῆς προσωπικῆς του ζωῆς καὶ διευκολύνουσιν αὐτὸν νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἀπαραίτητον ὀρθόδοξον αἰσθητήριον πρὸς ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς καθημερινῆς του ζωῆς».

Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται καὶ ὑπὸ τῆς ἀπλῆς ἀναγραφῆς ἐνταῦθα τῶν ἐπιγραφῶν τῶν 29 κεφαλαίων τοῦ βιβλίου, ἧτοι: «ἡ σωτήριος ἀλήθεια, ἡ γνῶσις τῆς ἀληθείας, αἱ θεῖαι ἐνέργειαι, ποῖος εἶναι ὁ Θεὸς τῆς Ἀποκαλύψεως, τὸ ἔργον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ χρόνου, ἡ εἰκὼν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ πτώσις, ἡ ἀνόρθωσις, τὸ πρόσωπον τοῦ Θεανθρώπου, τὸ πρόσωπον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ Παναγία Μητέρα ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, ἡ Ἐκκλησία σῶμα Χριστοῦ, ἡ ἱερά παρακαταθήκη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνσωμάτωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ θέσις τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ εἰδικὸν χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης, ἡ σύναξις τῶν διεσκορπισμένων, ἡ ἐνορία μας, ἡ μετάνοια εἰς τὴν ζωὴν μας, τὸ μυστήριον τοῦ ἱεροῦ Εὐχελαίου, τὸ χάρισμα τοῦ Γάμου, οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, αἱ ἄγιοι εἰκόνες, ὁ τίμιος Σταυρὸς, ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κόσμου, ἡ ἀληθινὴ μας πατρίς, ἡ τωρινὴ μας πατρίς, τὸ λειτουργικὸν ἔτος, τὸ ὀρθόδοξον ἥθος».

Ἐκ τούτων φαίνεται, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω περιχομένων τοῦ βιβλίου παρέχονται εὐμεθόδως εἰς τοὺς ἀναγνώστας αἱ θεμελιωδέστεραι δογματικαὶ ἀλήθειαι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διὰ δαψιλοῦς χρήσεως χωρίων καὶ περικοπῶν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς Π. Διαθήκης, ὡς καὶ ἐκ τῶν ὀρθοδόξων λειτουργικῶν βιβλίων, καὶ δὴ ἐκ τῶν ὕμνων καὶ τῶν συναξαρίων,

συνυφαινόμενοι άμα έκάστοτε μετά ήθικων και λατρευτικων διδασκαλιων, ουτως ωστε να εισάγωνται οι αναγκωσαι εις την ορθοδοξον πνευματικότητα και ζωην. 'Ιδιαιτέρως το «'Εφόδιον 'Ορθοδοξίας» απευθύνεται προς τους εν ξέναις χώραις διαβιούντας πολυαριθμους 'Ορθοδόξους 'Ελληνας, οτινες περισσότερον απειλούνται υπό των διαφόρων αίρέσεων, και μάλιστα τής αίρέσεως των λεγομένων «Μαρτύρων του 'Ιεχωβά» και υπό πολλων πνευματικων κινδύνων εν μέσω του ξένου έτεροδόξου περιβάλλοντος, συνεπεία των όποιων διακινδυνεύουσι τινές έξ αυτών να αποκοπώσιν από τας ρίζας τής έλληνορθοδόξου ζωής και πίστεως και εθνότητος, και να παρασυρθώσιν υπό των μηδενιστικων αντίλήψεων και ρευμάτων τής εποχής ήμων.

Γενικώς, παρατηρεί ορθώς ή προλογιζομένη το έργον 'Αποστολική Διακονία ότι, «εάν ληφθούν υπό όψιν ώρισμένα άνησυχητικά συμπτώματα τής ζωής του πληρώματος τής 'Εκκλησίας μας, τά όποια μαρτυρούν ότι το ορθόδοξον αισθητήριον τείνει να έξασθενίση, ότι το δόγμα δέν ένσαρκούται και ή θεία λατρεία δέν εκφράζεται εις την καθημερινήν ζωήν του ορθοδόξου πληρώματος κατά τρόπον έντονον και σαφή, διαφυλάσσοντα όλα τά βασικά και θεμελιώδη εκκλησιαστικά στοιχεΐα, θα κατανοήσωμεν πόσον απαραίτητον είναι έν τοιούτον βιβλίον». Διά πάντα τά άνωτέρω, συγχαίροντες τον φιλόπονον συγγραφέα διά τήν νέαν ταύτην πολύτιμον προσφοράν εις το ορθόδοξον πλήρωμα εύχόμεθα, όπως το χρήσιμον και αναγκαϊον εις αυτό και από πάσης απόψεως ώραϊον βιβλίον του καταστή έντως «εφόδιον» απαραίτητον πάσης εύσεβοϋς έλληνορθοδόξου οικογενείας και ιδιαιτέρως «των ξενιτευμένων αδελφών μας» μερίμνη των έκασταχού άρμοδιων 'Εκκλησιαστικων 'Αρχών.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Κωνσταντίνου Γ. Πατέλου, Οί Ούνηται 'Επίσκοποι εις την Α' Βατικάνειον. Τόμος Α'. Σελίδες 1—498 + XVII. Τόμος Β'. Σελίδες 499-772. Λουβαίν, Βέλγιον 1974. 'Εναίσιμος διατριβή επί διδακτορίας 'Ιστορικων 'Επιστημών.

Μετά έπταετή θητείαν, ό πτυχιούχος τής Χάλκης Κωνσταντίνος Γ. Πατέλος, γέννημα και θρέμμα 'Αλεξανδρείας, υπέβαλε διδακτορικήν Διατριβήν υπό τον άνω τίτλον, έχριθεΐσαν όμοφώνως υπό τής οικείας έξεταστικής έπιτροπής των Καθηγητων του, υπό τον σοφόν Κανονικόν Ούμπέρ, όστις και συνεχάρη τον νέον διδάκτορα κατά την ήμέραν τής αναγορεύσεώς του.

'Ομολογούμεν ειλικρινώς, ότι εκκύπτοντες εις τους δύο όγκώδεις τόμους, τους όποιους είχε την ευγενή καλωσύνην να μάς δωρίση ό Δρ. Πατέλος, έμεί-

ναμεν όχι μόνον εκπληκτοι, αλλά και σκεπτικοί. Διότι ουδέποτε διενούμεθα ότι το θέμα των Ούνητων εις την Α' Βατικάνειον (1869-1870) θα άπήτει 788 σελίδας. 'Αποφεύγων την καταχώρισιν πρακτικων και μακρων ύπομνημάτων των συνεδριάσεων, με το καθορισμένον προκαταβολικώς πρόγραμμα τής ανακηρύξεως του 'Αλαθήτου του Ρωμαίου Ποντίφηκος, ό Δρ. Πατέλος μετά δεξιτεχνίας διήρесе την διατριβήν του εις δύο. 'Ο τόμος Α' δίδει μίαν εύσυνείδητον άποψιν τής Ρωμαιοκαθολικής 'Εκκλησίας εις τας παραμονάς τής συγκλήσεως τής Συνόδου (ήμισα γνωστής ήμιν τοις 'Ορθοδόξοις), και μόνον αι 237 σελίδες του τόμου Β' αναφέρονται εις την ούσίαν του θέματος.

Υιοθετών την ως άνω μέθοδον ό Δρ. Πατέλος ήθέλησε να περιορισθή εις έν και μόνον κεφάλαιον, το προκαταρκτικόν κεφάλαιον. Διά τους άμύητους αναφέρει άδρόως τά τής περιβοήτου εκείνης Βούλλας Reversurus, ή όποία άνέτρεψεν, ως «κάρον μήλων», διά να όμιλήσωμεν ως ό Μπέρναρντ Σώου, την όλην κατάστασιν, και ήτις εκάμε να αναβλέψουν οι όφθαλμοί των Ούνητων πρό τής ενάρξεως τής Συνόδου.

'Η πίεσις, ή ασκηθεΐσα διά τής Βούλλας ταύτης επί των Ούνητων Πατριαρχών, ιδίως ή βία, ήν εξήσκησε Πίος ό Θ' επί του Χαλδαίου Πατριάρχου 'Αούντο, ή θλιβερά στάσις του Λατίνου Πατριάρχου Βαλέργα, το άλλοπρόσαλλον του 'Αρμενίου Πατριάρχου Χασούν, εκτίθενται χωρίς πάθος και χωρίς προκατάληψιν.

'Η διατριβή δίδει ώσαύτως άνάγλυφον εικόνα του «ταραξίου τής Συνόδου» Μελχίτου Πατριάρχου Γιούσεφ και τής ανατολίτικης κρυψινόας του χάρις εις πηγάς, τας όποιάς ήντλησεν ό Δρ. Πατέλος από τά 'Αρχεία του Βατικανού, μεταβάς επί τόπου.

'Η μονογραφία αύτη του Δρος Πατέλου άποτελεί έργον μνημειώδες και μοναδικόν· και έν τή ιδιότητι ήμων ως εκκλησιαστικού ιστορικού, τον συγχαίρομεν. Προσκεκλημένος τιμής ένεκεν, κατά πρώτον, και ειτα συμπαρατηρητής κατά τας τρεις τελευταίας φάσεις (1963, 1964, 1965), τής Β' Βατικανείου, εΐμεθα εις θέσιν να κάνωμεν άντιπαραβολήν μεταξύ τής Α' Βατικανείου και τής δευτέρας. 'Η ζέουσα άτμόσφαιρα των 'Αούντο, Χασούν και Γιούσεφ ήτο άνύπαρκτος κατά την δευτέραν Βατικάνειον και, εάν έξαιρέσωμεν τον άείμνηστον Μάξιμον τον τέταρτον των Μελχίτων, άρνούμενον να όμιλήση λατινιστί, οι έν Χριστώ αδελφοί του, έν πλήρει μαχαριότητι ένθρονισμένοι έν τοις έαυτων θώκοις, έναντι των Καρδιναλιων και υπό τους όφθαλμούς των Παρατηρητων άνεπλόουν τά έδάφια 14-15 του τρίτου κεφαλαίου τής 'Αποκαλύψεως.

Θ. Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών

Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ κατά τον μήνα Φεβρουάριον:

Προήδρευσε: Από της 4-2-1975 έως 7-2-1975 των συνεδριάσεων της Ίερας Συνόδου.

Την 27/2 του Κεντρικού Συμβουλίου του TAKE.

Έτελεσε: Την 21/2 Δοξολογίαν επί τη έπετείφ της άπελευθερώσεως της πόλεως των Ιωαννίνων.

Έδέχθη: την 18/2 τον Σεβ. Μητρ. Μεγάρων κ. Βαρθολομαΐον, τον Σεβ. Μητρ. Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τον Αρχηγόν Ναυτικού άντιναύαρχον Κων. Έγκολφόπουλον, τον Σεβ. Μητροπ. Κορινθίας κ. Παντελεήμονα και τον Δήμαρχον Αθηναίων κ. Κων. Δάραν.

Την 25/2 τους βουλευτάς κ. Παπαστεργίου, Καλογιάννην, Άποστολάτου, Άβραμίδην και τον Νομάρχη κ. Μπότσην.

Την 26/2 τους Σεβ. Μητροπολίτας Ρόδου κ. Σπυρίδωνα, Καρπάθου κ. Γεώργιον, τον Ύπουργόν Βιομηχανίας κ. Κονοφάγον, τον καθηγητή κ. Ί. Σπανδανόπουλον, τον βουλευτή κ. Παπακωνσταντίνου, τους Πολιτευτάς Ν. Κοζάνης κ. Ήξάρχον και Πειραιώς κ. Νάγκαν και την διευθύντριαν της Σχολής Κοινωνικών Λειτουργιών της Έκκλησίας της Ελλάδος δα Σ. Μουρούκα.

Την 28/2 τον κ. Σεργάκη, Δήμαρχον Καλλιθέας, τον κ. Παπαγεργίου, Πρόεδρον Γενικής Συνομοσπονδίας Έργατών Ελλάδος, τον Σεβ. Μητρ. Νικαίας κ. Γεώργιον, τον καθηγητή του Πολυτεχνείου κ. Κουμούτσον και τους Πρέσβεις κ.κ. Άντωνόπουλον και Άργυρόπουλον.

Κατάστασις άποσταλλέντων έφοδίων
εις Κύπρον
άπό 25-1-75 έως 1-2-75

Άτμόπλοιον «ΑΔΩΝΙΣ» 31-1-75

Παντοειδής ρουχισμός σάκκοι 200, κλινοσκεπάσματα σάκκοι 51, παντοειδής ρουχισμός 28 χαρτοκιβώτια, σάπων 1 δέμα, 70 χ/λα. Σύνολον βάρους 28 τόννοι.

Άτμόπλοιον «ΙΟΣ» 31-1-75

Παντοειδής ρουχισμός και κλινοσκεπάσματα χαρτοκιβώτια 140, σάκκοι 158.
Σύνολον βάρους 15 τόννοι.

Κατάστασις άποσταλλέντων έφοδίων
εις Κύπρον
άπό 1-2-75 έως 15-2-75

Άτμόπλοιον «ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ» 11-2-75

Κλινοσκεπάσματα δέματα 120. Παντοειδής ρουχισμός και κλινοσκεπάσματα δέματα 503. Κουβέρτες τεμάχια 3.600. Σύνολον βάρους 40 τόννοι.

Παραλήπτης ό Μητροπολίτης Κυτίου κ. Χρυσόστομος.

Κατάστασις άποσταλλέντων έφοδίων
εις Κύπρον
άπό 14-2-75 έως 22-2-75

Άτμόπλοιον «ΟΥΣΠΕΚΙΣΤΑΝ» 14-2-75

Κουβέρτες χαρ/τια 72. Σάπων χαρ/τια 5. Ζάχαρη χαρ/τια 4. Άλεύρι σάκκοι 25. Σιτάρι σάκκοι 21, Διάφορα τρόφιμα σάκ-

κοι 2. Φασόλια σάκκοι 2. Ρεθύθια σάκκοι 2. Όρυζα σάκκοι 2. Παντοειδής ρουχισμός και κλινοσκεπάσματα 382 χαρ/τια. Σύνολον Βάρους 30 τόννοι.

Παραλήπτης: Ό Μητροπολίτης Κυτίου κ. Χρυσόστομος.

Άτμόπλοιον «ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ» (Βοΐλας) 20-2-75

Άλεύρι σάκκοι 80. Παντοειδής ρουχισμός και κλινοσκεπάσματα 576 δέματα. Κλινοσκεπάσματα 80 δέματα. Σύνολον βάρους 30 τόννοι περίπου.

Παραλήπτης ό Μητροπολίτης Κυτίου κ. Χρυσόστομος, Λάρνακα.

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Μέ ιδιαίτεράν λαμπρότητα έωρτάσθη και έφέτος εις τον έν Καλαμάτα Ίερόν Μητροπολιτικόν Ναόν της Ύπαπαντής του Σωτήρος τη 2α Φεβρουαρίου ή Πανήγυρις επί τη έορτή της Ύπαπαντής του Σωτήρος.

Χαρακτηριστική ύπηρεση ή μεγίστη συμμετοχή των προσκυνητών, οΐτινες κατέκλυσαν τον Ναόν και τους περίξ αυτού χώρους. Ίδιαίτεράν λαμπρότητα προσέδωκεν εις τον έορτασμόν ή παρουσία του έκ Καλαμάτας καταγομένου Προέδρου της Δημοκρατίας, πέντε Μητροπολιτών, του Ύπουργού Έμπορίου, βουλευτών και άλλων επίσημων.

Τό έσπερας της παραμονής έτελέσθη Μέγας Πανηγυρικός Έσπερινός, χοροστατούντων των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου, Ηλείας και Όλένης κ. Άθανασίου, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου, Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Έροθεοου και Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Σπυρίδωνος. Τόν θεΐον λόγον έκήρυξεν ό Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Έροθεος. Ήκολούθησεν άπό της 10ης έσπερινής ή όλονύκτιος Άγρυπνία.

Την πρωΐαν της Κυριακής έτελέσθη ό Όρθρος, χοροστατήσαντος του Σεβ. Μητροπολίτου Φωκίδος κ. Χρυσόστομου, άκολουθως δε έτελέσθη ή Θεία Λειτουργία, συλλειτουργησάντων των άνωτέρω μνημονευθέντων Σεβ. Μητροπολιτών, τη συμμετοχή πολλών Ιερέων.

Την Θ. Λειτουργίαν παρηκολούθησεν ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ.Μ. Στασινόπουλος, εκπρόσωποι των πολιτικών και Στρατιωτικών Αρχών, άλλοι επίσημοι και πλήθος λαού.

Μετά την Θ. Λειτουργίαν έγένετο ή άνά την Πόλιν λιτάνευσις της θαυματουργού Εικόνας της «Παναγίας Ύπαπαντής». Η Ίερά πομπή διήλθε διά κεντρικών οδών της πόλεως και κατέληξεν εις την πλατείαν Ύπαπαντής.

Κατά την πρό της εξέδρας του Προέδρου στάθμευσιν της λιτανευτικής πομπής άνεπέμφθη μικρά Συναπτή, μεθ' ήν ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατήλθεν έκ της εξέδρας και ήσπάσθη την θαυματουργόν Εικόνα.

Μετά τό πέρας της λιτανείας ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος άπηύθυνεν άπό των βαθμίδων του Ναού θερμάς ευχαριστίας προς τους συμμετασχόντας εις τον έορτασμόν, ως και παραινέσεις προς τά πλήθη των πιστών.

Περί την μεσημβρίαν παρετέθη ύπό του Δήμου Καλαμάτας επίσημον γεύμα προς τιμήν των επίσημων εις τό ξενοδοσ χείον «Ρέξ». Κατά τό γεύμα ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνιακ. Χρυσόστομος προσεφώνησεν τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας κ. Μ. Στασινόπουλον.

Ίερά Μητρόπολις Ζιχνών και Νευροκοπίου

Ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Σπυριδών, συνεχίζων την άρξασμένην δραστηριότητάτου, συνεκρότησε δύο Ίερατικά Συνέδρια (6-7-74 και 15-10-74), κατά μήνα Ιεράς Συνάξεως τών Ιερέων πρὸς κοινήν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων συζήτησιν κ.ά.

Όμοίως, συνέστησεν ἐν Νευροκοπίῳ καὶ Νέα Ζίχνη δύο Σχολὰς Ίερασιαστικῆς βυζαντινῆς Μουσικῆς. Ίχειροθέτησε 10 πνευματικούς. Εἶχεν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν διδασκάλων τῆς περιοχῆς διὰ τὰ θέματα τῶν κατηχητικῶν μαθημάτων. Ἀνεύστησε τὴν Ίεράν Μονὴν ἁγίου Μηνᾶ Περαχώρας καὶ διόρισε τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον αὐτῆς. Συνέστησε Εἰδικὸν Ίερατικὸν Ταμεῖον, σκοπὸς τοῦ ὁποῦ εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις ἐπείγουσας φύσεως ἀναγκῶν τῶν πτωχῶν Ιερέων. Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ ἔρανος ὑπὲρ τῶν Κυπρίων ἐν τῇ Ίερᾷ Μητροπόλει Ζιχνῶν ἀπέδωκε τόσον, ὥστε μόνον τὰ συλλεγέμενα κλινοσκεπάσματα νὰ ὑπερβαίνουν εἰς ἀξίαν τὰ 2.500.000 δρχ.

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐκ τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας ἀνακοινοῦται, ὅτι τὴν Κυριακὴν 9ην Φεβρουαρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας καὶ Ὡλένης κ. Ἀθανάσιος ἐθεμελίωσε νέον Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Νέα Βασιλείας».

Τὸ Ἰδρυμα τοῦτο ἀνεγείρεται εἰς μίαν ἑκτασιν δέκα πέντε περίπου στρεμμάτων πλησίον τῆς πόλεως Πύργου καὶ θὰ περιλαμβάνη τρία ἀνεξάρτητα οἰκοδομήματα: ΑΣΥΛΟΝ ΑΝΙΑΤΩΝ, ΟΙΚΟΝ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ καὶ ΣΤΕΓΗΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΟΡΦΑΝΟΥ.

Ίερά Μητρόπολις Νικαίας

Τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῶν κατοίκων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ μόχθου. Θὰ ἤμπορούσε νὰ χαρακτηρισθῆ ἡ Ἱ. Μητρόπολις ὡς μία κυψέλη μελισσῶν.

Πρὸς τὴν συμπαθῆ τάξιν τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου ἔχει ἀφιερῶσει ἡ Ἱ. Μητρόπολις ὡς πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης τῆς τὸ ἐγκόλπιον ἡμερολόγιόν τῆς καὶ ἐκήρυξε τὸ νέον ἔτος 1975 «ἐ τ ο ς ἐ ρ γ α ζ ο μ ἔ ν ω ν».

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους αὐτοῦ θὰ προβῆ εἰς ποικίλας ἐνεργείας χάριν τῶν ἐργαζομένων.

Ἐνα ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον εἰδικευμένων περὶ τὰ σχετικὰ προβλήματα θὰ ὀργανώσῃ ὁμιλίαι, διαλέξεις καὶ ἐορτίους ἐκδηλώσεις, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν ἐργαζόμενον διὰ τὰ προβλήματα του, θὰ συμπαρασταθῆ εἰς τὸν πόνον του, θὰ ὑπερασπίσῃ τὸ δίκαιόν του καὶ γενικῶς θὰ δείξῃ ὅλην τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ ἐργαζόμενα παιδιὰ τῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ ἐορτὴ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διεξήχθη καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν ἑκπαιλαὶ καθιερωμένην τάξιν καὶ συμφώνως τῷ Τυπικῷ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῆς Ἐκκλησίας.

Ὡσαύτως μεγαλοπρεπῶς καὶ κατὰ τὴν ἑκπαλαὶ κρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ἐωρτάσθη καὶ ἐφέτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἐπέτειος μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἡ Ἡμέρα τῶν Γραμμάτων.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ο Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικόλαος ΣΤ' ἐπεσκέφη ἀπὸ 19-26 Νοεμβρίου τὸν Ἁγιώτατον Καθολικὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων κ. Βασκέν Α' εἰς τὸ Ἑτομιαζίν τῆς Σοβ. Ἀρμενίας.

Ἡ Ἐπίσκεψις αὐτῆ εἶναι ἡ πρώτη Ἐπίσκεψις Ὁρθοδόξου Πατριάρχου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀρμενίων, ἐνέχει δὲ ἰδιάζουσαν σημασίαν, διότι ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔχει τὴν κυρίαν πρωτοβουλίαν προωθήσεως τοῦ μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων λεγομένου Ἐκκλησιῶν διαλόγου, σεπτῆ ἀποφάσει τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΜΟΣΧΑΣ

Ο Μακ. Πατριάρχης κ. Ποιμὴν ἐπεσκέφη περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου (21-27) τὴν Βουλγαρίαν. Συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λένινγκραντ κ. Νικοδήμου, τοῦ Ἐπισκόπου Ριζάν καὶ Κασίμωφ κ. Σίμωνος καὶ ἄλλων κληρικῶν. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκι, εἶχε συνομιλίαι ἐπὶ διεκκλησιαστικῆς φύσεως θεμάτων, ἐπεσκέφη τὴν Θεολ. Ἀκαδημίαν, ἔνθα καὶ ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ τιμῆς ἔνεκεν, τὸ Προεδρεῖον τοῦ Κράτους, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Ἰβάν Μιχαήλωφ, Α' Ἀντιπροέδρου, καὶ ἔδωκε διάλεξιν μετὰ τίτλου ἡ «ὑπεύθυνος διακνία τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον».

Κατὰ τὴν ἐν Βουλγαρίᾳ διαμονὴν του ὁ Πατριάρχης ἐτιμήθη μετὰ τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Ρίλας Α' τάξεως. Ἐπιστρέφων εἰς Μόσχαν διήλθε διὰ Βουκουρεστίου, ἔνθα εἶχε σύντομον ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανού.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τὰς 4 Ἱερατικὰς Σχολὰς τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας συνολικῶς 90 ἱεροσπουδασταί. Κατὰ τὸ σχολικὸν δὲ ἔτος 1974/75 κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν 4 Ἱερατικῶν Σχολῶν ἐγένοντο δεκτοὶ 130 μαθηταί. Ἡ φοίτησις εἰς τὰς Ἱερατικὰς Σχολὰς εἶναι 5ετής, καὶ εἰς αὐτὰς φοιτοῦν ἐφέτος ἐν συνόλῳ 500 ἱεροσπουδασταί. Ἡ προαπατιομένη στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι 8ετής.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐξέδωκεν εἰς δευτέραν λίαν ἐπιμελημένην ἔκδοσιν τὴν Εἰκονογραφημένην Βίβλον διὰ τοὺς Νέους.

Εἰς τὸ Ζάγκρεμπ τῆς Κροατίας τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον διωργάνωσε προσφάτως ἔκθεσιν εἰκόνων φυλασσομένων εἰς τὸ ἐν λόγῳ Μουσεῖον. Αἱ ἐκτεθεῖσαι ἀνω τῶν 160 εἰκόνες ἐχρησιμοποίηθησαν ὑπὸ τῶν ἐν Κροατίᾳ Σέρβων ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν, τὸν ΙΖ' αἰῶνα, μέχρι τοῦ Κ' αἰῶνος. Μέγας ἀριθμὸς τῶν ἐν λόγῳ εἰκόνων εἶναι ἔργον τῶν εἰκονογραφικῶν σχολῶν εἰς τὰ σερβικὰ Μοναστήρια, ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ εἰκόνες ζωγραφηθεῖσαι εἰς τὴν Ρωσίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν. Κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ εἰκόνες εἶναι ἰδιοκτησία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ φυλάσσονται εἰς τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον τοῦ Ζάγκρεμπ.

Εἰς τὸ Ὄτοτσας τῆς Δαλματίας ἀπὸ 1-5 Ἰουλίου π.ἔ. αἱ Ἡνωμένα Βιβλικὰ Ἐταιρεία ἀργάνωσαν τὸ Δ' Σεμινάριον διὰ τοὺς ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ μεταφραστὰς τῆς Βίβλου. Εἰς τὸ Σεμινάριον ἔλαβον μέρος Γιουγκοσλάβοι μεταφρασταί τῆς Βίβλου διαφόρων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, ἐν συνόλῳ 20, καὶ ὅλη ἡ ἐργασία ἀφιερῶθη «εἰς τὸ πρακτικὸν ἔργον τῆς μεταφράσεως κατὰ συγχρονισμένον, δυναμικὸν τρόπον, προσηρμοσμένον πρὸς τὸν σύγχρονον ἀνθρώπον καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἐνρύτερον κύκλον ἀναγνωστῶν». Ἰδιαιτέρα προσοχὴ καὶ φροντίς θὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τοὺς ἐργάτας Γιουγκοσλάβους, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τῶν ὁποίων τὰ παιδιὰ εἰς τὰ Δημοτικά Σχολεῖα διαβάζουν τὴν Ἁγίαν Γραφήν εἰς τὴν ξένην γλῶσσαν. Πρὸς πληρῶσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν τῶν παιδιῶν καὶ τῶν γονέων τῶν θὰ τυπωθῶν κατ' ἐκλογὴν εἰκονογραφημένα μικρὰ κείμενα ἐκ τῶν Εὐαγγελίων παραλλήλως εἰς δύο γλώσσας, τὴν μητρικὴν καὶ τὴν τῆς Χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν ζοῦν καὶ ἐργάζονται.

Ο Ἐπίσκοπος τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας Λαυρέντιος ἐνεκαίνιασε τὴν 30ὴν Ἰουνίου π.ἔ. εἰς τὴν Ζυρίχην τὸ Διοικητικὸν καὶ Κοινωνικὸν Κέντρον τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Κέντρον στεγάζεται εἰς κατάλληλον κτίριον, τὸ ὁποῖον παρεχώρησεν εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησιαστικὴ κοινότης τοῦ Νοϊμύστερ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Εἰς τὴν Διεθνή "Εκθεσιν Βιβλίου τῆς Σόφιας τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἔλαβε μέρος καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας μετὰ τὰς ἰδικὰς του ἐκδόσεις εἰς εἰδικὴν προθήκην. Εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς "Εκθέσεως παρέστη καὶ ὁ Πατριάρχης κ. Μάξιμος, συνοδουόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Στάρας Ζαγόρας κ. Παγκρατίου καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτου Δομετιανού.

Τὰ ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἐκτεθέντα βιβλία ἦσαν ἐκκλησιαστικο-ἱστορικά, θεολογικά καὶ λειτουργικά, ἐκδοθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας.

Ἀπὸ 30ῆς Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 4ης Νοεμβρίου 1974 ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἡλίας, συνοδουόμενος ὑπὸ 4 Μητροπολιτῶν, 2 Ἀρχιμανδριτῶν καὶ 1 Διακόνου.

Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὁ Πατριάρχης Ἡλίας μετὰ τῆς Ἀκολουθίας του ἐπεσκέφθη τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Σόφιας, τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τῆς Ρίλας καὶ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ τοῦ Προέδρου τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου Στρατηγού Μιχαήλωφ. Τὴν Κυριακὴν δέ, 3ην Νοεμβρίου, οἱ δύο Πατριάρχαι, Ἡλίας καὶ Μάξιμος, συνειτιούρησαν εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Σόφιας. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας εἰς τὸ Πατριαρχικὸν θέρετρον παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μονῆ τοῦ Ντραγκαλιέβου διεξήχθησαν συνομιλίας μεταξὺ τῶν δύο Προκαθημένων καὶ τῶν συνεργατῶν των, κατὰ τὰς ὁποίας, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας «Crkoven Vestnik», ἐξητάσθησαν αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὸ ἐν Ἄθω Μοναχικὸν πρόβλημα, ἡ ἐπίδωξις τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀρχαίας παραδόσεως τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ σύγχρονος ρόλος τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν εἰρήνην καὶ κατανόησιν μεταξὺ τῶν λαῶν. Ἰδιαιτέρως προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν Ἑγγύς Ἀνατολήν. Αἱ δύο Ἐκκλησίαι φρονοῦν ὅτι ἐν δυνάμει τῆς εἰρήνης ἄνευ χρονοτριβῆς πρέπει νὰ ἐπιλυθοῦν τὰ δίκαια αἰτήματα τοῦ παλαιστινιακοῦ λαοῦ, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ συγκληθῆ ἡ Διάσκεψις τῆς Γενεύης, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐξετασθοῦν τὰ προβλήματα τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς καὶ νὰ ἐπιλυθοῦν ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ἀποφάσεως τοῦ ΟΗΕ.

Μητροπολίτης Βράσας ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐνεθρονίσθη τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ὁ Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Σλήβεν Καλλίνικος, ὁ ὁποῖος γεννηθεὶς τὸ 1931 ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν καὶ τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Σόφιας καὶ κατόπιν, ὡς ἱεροδιάκονος παρέμεινεν ἐπὶ ὀρισμένον διάστημα διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας, ἔνθα καὶ ἐχειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον τὸ 1962 ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου Μόσχας Ἀλεξίου. Τὸ 1968 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ ἐν Ἑλβετίᾳ Ἰνστιτούτον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, παρὰ τῆ Γενεύης, διὰ νὰ μελετήσῃ «ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν Οἰκουμένην κίνησιν, τὸ ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν χωρισμένων Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν εἰρήνευσιν καὶ τὴν συμφιλίωσιν τῶν λαῶν γενικῶς, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸν πρακτικὸν βίον», ὡς ἀναφέρει χαρακτηριστικῶς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆ Ἑορτῆ τῶν Χριστουγέννων Μήνυμα ὁ Πατριάρχης Μάξιμος μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τονίζουσι μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅτι «ὁ χριστιανὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀδιάφορος πρὸς τὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεξάγουσι οἱ ἀγωνισταὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, καθ' ὅσον εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ εὐαγγελικὸν ἰδεῶδες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ—Βασιλεία δικαιοσύνης, χαρᾶς, εἰρήνης καὶ ἀγάπης—δὲν ἔχει ἀκόμη πλήρως ἐπιτευχθῆ». Καὶ τὸ πρὸς τὸν κληρὸν

καὶ τὸν λαὸν Μήνυμα καταλήγει: «Πατρικῶς σὰς καλοῦμεν νὰ ἐκπληρώνητε μετ' ἀγαθοῦ συνειδότος τὰ χριστιανικὰ καὶ τὰ ἀστικά σας καθήκοντα καὶ θερμῶς ἐξαιτούμεθα δι' ὑμᾶς παρὰ τοῦ Θεοπαίδος Χριστοῦ πλουσίαν πνευματικὴν χαρὰν, εἰρήνην καὶ πᾶν δώρημα τέλειον».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Ἐκ πληροφοριακοῦ δελτίου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας πληροφοροῦμεθα ὅτι ἀπὸ 22-27 Νοεμβρίου 1974 ἔλαβον χώραν ὑπὸ τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων ἑορταὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς συμπληρώσεως 25ετίας ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, ὡς ἑνοριῶν αὐτοῦ. Σημειωτέον, ὅτι προηγουμένως ἔθεωρεῖτο Ἐκκλησία αὐτόνομος. Εἰς τὸν πανηγυρισμὸν παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Μολδαβίας καὶ Κισιनिώφ κ. Ἰωνάθαν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Peter Charanis, Church and State in the later Roman Empire, Βυζαντινὰ Κείμενα καὶ μελέται 11, Κέντρον Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, Θεσσαλονίκη 1974, σ. 122.

Ἡμερολόγιον τοῦ Ἑλληνοῦ Ναυτιλλομένου 1975, ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μητροπολίτου Μηθύμνης Ἰακώβου, Ἀπὸ τὴν μαθητικὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου τοῦ ἐκ Ναξίας, Ἀθήναι 1974, σ. 30.

Τοῦ αὐτοῦ, Πρὸς τοὺς φοιτητὰς τῆς ἐπαρχίας Μηθύμνης, Καλλονὴ 1974, σ. 14.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὑπηρέτης καὶ Οἰκονόμος, Καλλονὴ 1974, σ. 40.

Τοῦ αὐτοῦ, Ζητῆσαι καὶ ζῶσαι (Ποιμαντικὰ τῆς Ἱ. Μ. Μηθύμνης, προγραμματισμός, μελέτη, ἔρευνα) Καλλονὴ 1974, σ. 46.

Χρυσοστόμου Θέμελη, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Ἡ ἐν Χαλκίδι Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις, Ἀθήναι 1974, σ. 152.

Θεοδώρητου Κύρου, Φιλόθεος Ἱστορία, μετὰφρασις Ἀθηνᾶς Καραμπέτσου, ἔκδοσις Ἱ. Μονῆς Κεχροβουνίου Τήνου, Ἀθήναι 1974, σ. 128.

Φιλοποίμενος Β. Καρατζᾶ, Δίχως Θεοῦ ὅλα ἐπιτρέπονται, ἔκδοσις «Φῶς» Ἀθῆναι, σ. 160.

Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Μυσταγωγία, Εἰσαγωγή-σχόλια ὑπὸ Πρωτ. Δ. Σπανιλοῦ, μετὰφραση Ἱγνατίου Σακκαλιῆ, ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι, 1973, σ. 286.

Γεωργίου Β. Μελέτη, Ὁ φακὸς τῆς ἐπικαιρότητος μετὰ τὸ πρῶμα τῆς αἰωνιότητος, ἔκδοσις «Ζωῆς», Ἀθῆναι 1974, σ. 190.

Τοῦ αὐτοῦ, Διάλογος μετὰ τὸν οὐρανὸν, ἔκδοσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθῆναι 1974, σ. 192.

Νικολάου Γ. Νευράκη, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ ἐποχὴ μας, Ἀθῆναι 1974, σ. 112.

Νικ. Θ. Μπουγάτσου: Βιβλιογραφία Ἑλληνικοῦ Ὁρησενευτικοῦ Τύπου (1826-1966). Ἀθῆναι 1974.

(Περιέχει 675 λήμματα μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ εὐρετηρίων προσώπων, τόπων, χρόνων, (ἐκδόσεως) χαρακτηρισμῶν θεμάτων, δογματῶν καὶ μορφῆς τῶν περιοδικῶν, ὡς καὶ εὐρετηρίων ἐκκλησιαστικῶν ἐκδόσεων).

Ἀντωνίου Σιγάλα, Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γραφῆς, Βυζαντινὰ Κείμενα καὶ μελέται 12, Κέντρον Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, Θεσσαλονίκη 1974, σ. 388.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Τζαβάρα, Ἱεροκήρυκος, Τὸ ὄγδοον Μυστήριον, Ἀθῆναι 1974, σ. 142.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν Θέσεων τῶν Ἑνοριῶν: 1) Γεν. Θεοτόκου Δολιανῶν, 2) Ἁγίου Δημητρίου Ἁγίας Μαρίνης, 3) Προφ. Ἡλία Μαυροβουνίου καὶ 4) Ἁγίου Νικολάου Μαζίου, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Δελφινακίῳ τῇ 3ῃ Μαρτίου 1975

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης
ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντές ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως: 1) Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, 2) Παναγίας Χαλκῆων, 3) Ὁσίας Εἰσένης, 4) Παναγοῦδας καὶ 5) Ἁγίου Θεράποντος, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 19ῃ Φεβρουαρίου 1975

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33, τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Γεν. Θεοτόκου Αἰγάνης, 2) Ἁγίου Ἀθανασίου Δένδρον, 3) Ἁγίου Χαραλάμπους Δασοχωρίου, 4) Ἁγίου Βησσαρίωνος Διλόφου, 5) Μετ. Σωτήρος Κυπαρίσσου, 6) Ἀγ. Ἰωάννου Κυψελοχωρίου, 7) Ἁγίου Ἀθανασίου Κρανῶνος, 8) Ἀγ. Προδρόμου Καλοχωρίου, 9) Μετ. Σωτήρος Κουλούρας, 10) Ἁγίου Ἀθανασίου Μελίας, 11) Ἁγίου Ἀθανασίου Μακροβουνίου, 12) Ἁγίου Γεωργίου Ν. Περιβολίου, 13) Εὐαγγελιστρίας Ροδιάς, 14) Ἁγίου Ἀθανασίου Ραφάνης, 15) Ἁγίου Νικολάου Χαράς, 16) Ἁγίου Γεωργίου Χειμαδίου, 17) Ἁγίου Ἀθανασίου Ψυχικοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ τῶν Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως

ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 7ῃ Μαρτίου 1975

† Ὁ Λαρίσης ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 20ῆμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 7ῃ Μαρτίου 1975

† Ὁ Λαρίσης ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενων δικαιολογητικῶν, πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Μαρωνείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγ. Δημητρίου Ν. Σάντας, 2) Ἀγ. Παρασκευῆς Ἀρσακείου, 3) Ἀγ. Δημητρίου Στρούμης, 4) Ἀγ. Νικολάου Διώνης, 5) Ἀγ. Γεωργίου Κίρκης, 6) Προφ. Ἡλιοῦ Παλλαδίου καὶ 7) Β' θέσεως Ἱ. Ναοῦ Παμμ. Ταξιαρχῶν Ξυλαγανῆς.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 18ῃ Φεβρουαρίου 1975

† Ὁ Μαρωνείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευοῦσης Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου—Μαρκοπούλου, Ἀττικῆς.

Ἐν Σπάτα τῇ 14ῃ Μαρτίου 1975

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Έχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ υπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ίερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ Ίερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἰωάννου Κοινοτήτος Ἁγ. Βούλας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα τοῦ ἀρθροῦ 34/ιβ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομιμμένα δικαιολογητικά, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 1975

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Έχοντας υπ' όψει τὸ Ν. Δ. 1398/1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ίερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις Διακόνων τῶν κάτωθι Ἑνοριακῶν Ναῶν: 1) Ἁγίων Ἀναργύρων Λουτρῶν Αἰδηψοῦ, 2) Ἁγίου Νικολάου Ψαχνῶν, 3) Ἁγίας Παρασκευῆς Χαλκίδος, 4) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἰστιαίας, 5) Ἁγίων Ταξιάρχων Λάμαρης, 6) Ἁγίου Γεωργίου Ἁγίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ίερῶν Ναῶν: α) Εὐαγγελιστρίας Λαρυμνῆς, β) Ἁγ. Νικολάου Μελιταίας καὶ γ) Ἁγ. Γεωργίου Φιλιαδῶνος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ίερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «Περὶ Ίερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ ἐφημερίων» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Λαμῖκᾳ τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 1975

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἑσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ 1975 ὡς μήνυμα ἀποδόσεως ἔθνικῆς δικαιοσύνης.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὰ προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας καὶ ἡ ἀντιμετώπισις αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου (Γιαννουλάτου), «Ἴνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ».

Μητρ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν νεότητα.

Ἐπισκόπου Διοκισαρείας Ἰακώβου, Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ περὶ τῶν Ἀγ. Τόπων.

Ὁρ. Λουρίδου, Τὰ γενικὰ προσόντα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ διδασκάλου κατὰ τὰ παιδαγωγικὰ μηνύματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Πρωτ. Δημ. Δρίτσα, Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὀμιλία τοῦ Κυρίου.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκριταί.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Νέα βιβλία.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.73.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 787978.